De dood van de witte raaf

Robin Hannelore

bron
Robin Hannelore, *De dood van de witte raaf*. De Roerdomp, Brecht 1980

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/hann001dood02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

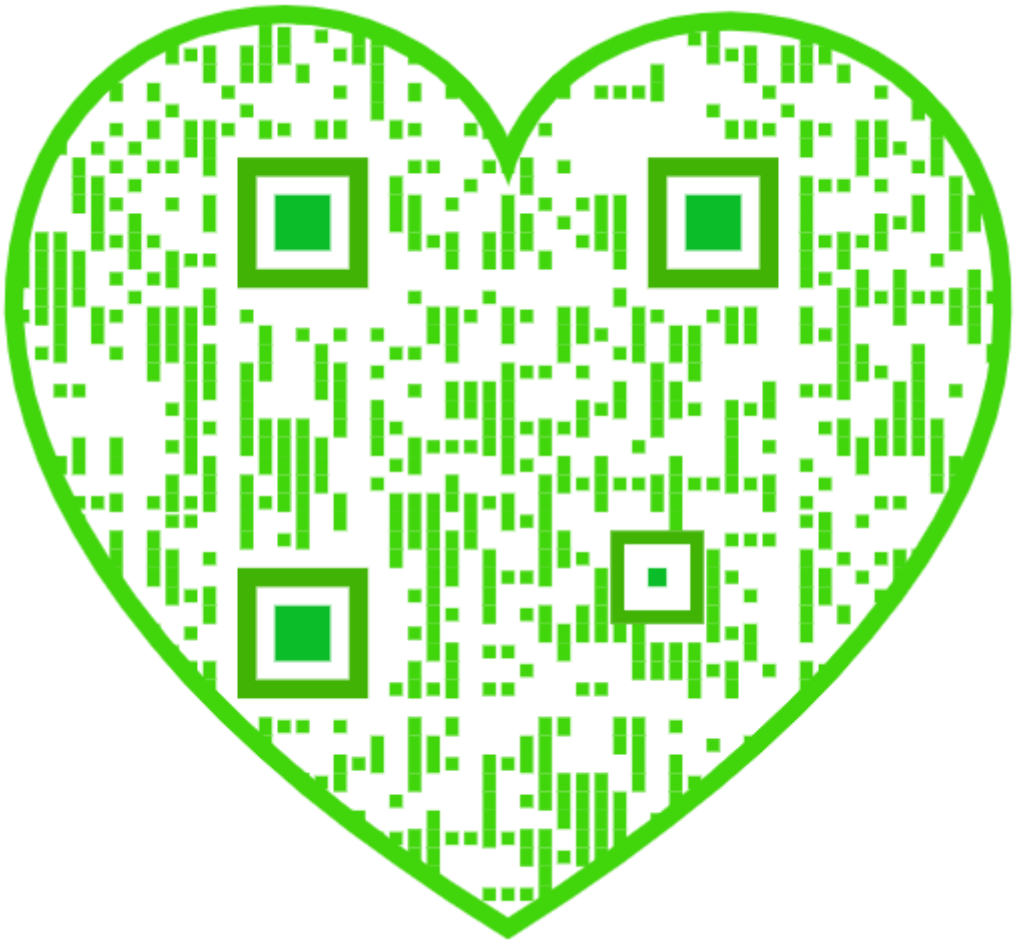

1.

Coq-à-l'âne, misschien de mooiste maar beslist de schranderste kauw van de Kempen, ijsbeerde al meer dan een uur op de raamdorpel voor de werkkamer van de dichter. De decemberwind woelde verbeten in het zilvergrijze dons van zijn nek en in zijn lichtjes indigokleurige dekveren, terwijl de druilregen op zijn oliegroene slagpennen parelde. Bijwijlen huiverde Coq-à-l'âne van miezerigheid en landerigheid. Droomverloren en met een glimlach om de mond alsof hij met een denkbeeldige zuigeling speelde, ja, zo zat de dichter allerhande dwaze dingen in een schrift te pennen. Van wandelen en spelen zou vandaag wel niet veel terechtkomen. Dichters hadden het toch maar gemakkelijk: ze droomden zich een land vol zomer, stapten erin, en trokken zich geen barst meer aan van het ellendige winterweder; ze waren als de egels die, knusjes verdoken diep in een houtmijt, de hele winter soezerig lagen te dromen van de lente. Coq-à-l'âne tikte geërgerd met de snavel tegen de ruit. De dichter keek op als een koe die bijna een kikker te grazen had, staarde dwars door Coq-à-l'âne heen, schudde sullig het hoofd, en schreef verder. ‘Hee, Coq!’ riep op dat ogenblik het winterkoninkje vanuit de kale lork met het okeren tapijt eronder, die van voren in de tuin stond. ‘Vlug! De dood is er weer!’ Coq-à-l'âne keek het vuurbruine tippelaartje verbijsterd aan. ‘Alweer?’

Het winterkoninkje knikte ontelbare malen met kop en staart, en snaterde vervolgens: ‘De zieke houtduif moest eraan geloven!’

‘Wat?’ Coq-à-l'âne bedacht zich geen ogenblik meer. Met enkele krachtige vleugelslagen gooide hij zich in de lucht. Hij kende het reilen en zeilen van de windvlagen als niet een, zodat hij in een mum van tijd een behoorlijke uitkijkhoogte bereikte. Het was niet moeilijk te ontdekken waar de dood was neergestreken: tussen het Wolfspootven en de Bramenberg hingen de kauwen te wriemelen in de grauwe

lucht. De kraaien, de roeken, de eksters en de Vlaamse gaaien waren vanzelfsprekend weer nergens te bespeuren: pralen en pochen, dat konden die, maar écht in de bres springen deden ze nooit. Uitzinnig van woede roeide Coq-à-l'âne tegen de wind op. De kauwen kwamen hem met veel misbaar tegemoet, onder en boven hem zwiepten ze... voorbij. Hem hadden ze tot leidsman gekozen, en hij moest maar bewijzen dat hij die vertrouwens- en erepost waardig was. Van ver reeds zag Coq-à-l'âne dat hij te laat kwam: de grauwgrijs geschelpte buizerd had de houtduif al gedeeltelijk verscheurd. Toen de moordenaar Coq-à-l'âne gewaarwerd, keek hij met furieus karbonkelende ogen op. Het geel rond zijn neusgaten en op zijn poten glom van het bloed, en ook zijn bruinwit getijgerde borst was besmeurd. Als een zelfmoordpiloot scheerde de kauw op hem toe. De buizerd huppelde met opgetrokken vlerken achteruit. Weer dook Coq-à-l'âne, rakelings suisde hij over de kop van de roofvogel... De buizerd achtte het nu welletjes: hij dook ineen, sprong op, spreidde zijn vleugels, en schroefde omhoog. Coq-à-l'âne stelde zich geenszins tevreden met deze vlucht. Als razend vocht hij zich tot boven de buizerd uit en begon hij die te bestoken, luidkeels sakkerend, met venijnige uithalen van zijn poten en bliksemsnelle hakken van zijn snavel. De buizerd, veel te traag voor een luchtgevecht tegen kraaiachtige vogels, steeg altijd hoger om zijn vijand onder zich te krijgen. Vooral geholpen door de grillige wind gelukte hem dat op een bepaald ogenblik gedeeltelijk, zodat hij zijn rechterklauw in de rug van zijn belager kon slaan. Gelukkig was de krauw niet dodelijk: Coq-à-l'âne voelde de scherpe nagels over zijn botten vliemen; hij duizelde, tolde even naar omlaag, maar kwam dadelijk weer bij zijn positieven. Buiten zichzelf zette hij opnieuw de achtervolging in, en nog nijdiger en verbetener werden zijn aanvallen. Toen ze ten minste een kilometer afgedreven waren en niet langer boven Eystel vlogen, liet hij de moegetergde buizerd aan de wind over. Uitgeput maar tevreden keerde hij naar het Wolfspootven terug. Zijn soortge-

noten begroetten hem met een triomfantelijk kabaal. Coq-à-l'âne negeerde hen, met lafaards hield hij zich niet op. Eensklaps verlangde hij vurig naar de lente: dan kwamen de zwaluwen en de kwikstaarten terug uit het zuiden, en dat waren dappere vogels; op hun hulp kon hij altijd rekenen. Hij wilde neerstrijken bij de stoffelijke resten van de houtduif, maar moest tot zijn ontzetting konstateren dat die reeds verdwenen waren. Waarschijnlijk waren de wezels ermee weg, of de eksters... God, in wat voor een streek leefde hij toch! Bedroefd wiekte hij naar de gele wilg die tussen het Kleefkruidbos en de Kollenput, de waterput van de verdwenen Meidoornhoeve, stond. De gele wilg, die gedeeltelijk hol was en vol elfenbankjes stond, was al vele jaren de vergaderplaats van de kauwen. Nog voordat Coq-à-l'âne zijn vleugels geschikt had, zat de horde reeds boven hem. Met grote ogen en potsierlijke bewegingen van de kop keken zijn soortgenoten naar het bloed dat op zijn rug glansde. Mistroostig schudde hij de kop. Zo kon het onmogelijk blijven duren. In Eystel sloeg de dood om de haverklap toe onder de zangvogels; nu eens was hij vermomd als torenvalk, of sperwer, of buizerd... dan weer als wouw, of kiekendief, of ransuil... De koning van de zangvogels, de raaf, had hier moeten zijn om hen in bescherming te nemen, om hen zelfbewust te maken, weerbaar... Het was echter geleden van in 1919, dat in België nog een ravenpaar genesteld had; en sedertdien was nog slechts viermaal een raaf, waarschijnlijk dan nog een toevallige passant, in het land gesignaleerd. Coq-à-l'âne zag de toekomst zeer somber in... De littekens op zijn lijf waren nu al niet meer te tellen. Een fatale slag was gauw gegeven, en wat zou er dan van de zangvogels tussen de Nete en de Eystelbeek geworden?

2.

Een échte dichter in de Kempen was als een otter, een hop, een grutto, een tureluur, een slechtvalk, een ooievaar, een raaf: uitgestorven omzeggens, een uiterst zeldzame rariteit. Een échte dichter moest zeer omzichtig klandestien te werk gaan, indien hij tenminste wilde voorkomen dat hij nagewezen, bespot, van lotje getikt genoemd én misschien zelfs geinterneerd werd. Onechte dichters, in de stad poëten genoemd, liepen geen gevaar en waren er dus nog genoeg; die jongens schreven cryptische nonsens, waaraan de jure en de facto niemand aanstoot kon nemen, zodat zij vanzelfsprekend het kulturele vaandel van Vlaanderen mochten dragen. Bovendien hadden de poëten allemaal een rode partijkaart én een insigne van de een of andere loge, zodat zij officieel sociaal geëngageerd waren en desondanks toch elitair bleven. Dat sociale engagement bood hun een alibi om door middel van allerhande kommissies en jury's op een min of meer aanvaardbare wijze de staatskas te helpen plunderen, zonder dat de kameraden dat wisten. De kameraden lazen trouwens geen cryptische literatuur, ze lazen alleen maar in de partijkrant dat deze of gene makker alweer een prijs had in de wacht gesleept. De dichter was nog nooit gelauwerd; domweg schreef hij gedichten die door de gewoonste arbeider konden worden begrepen, en zoiets hoefde toch niet gehonoreerd te worden, laat staan bekroond: zoiets kon iedereen! Twee verzenbundels had de dichter gepubliceerd, eigenlijk - dat moest hij eerlijk toegeven - bij de genade of het medelijden van een bevriende uitgever. Het zouden er beslist meer geweest zijn, mocht hij niet jarenlang gedroomd hebben van muzikale roem. Hij had trouwens een heleboel eerste prijzen behaald aan een conservatorium, wat toch niet voor de eerste de beste weggelegd was. Aan zijn vader, de boer van de eeuwenoude Dubbelhoeve, was het te wijten geweest, dat hij in het onderwijs terechtgekomen was: die had hem destijds onbarmhartig alle kansen uit de handen geslagen; en aan het onderwijs

was het te wijten geweest, dat hij de muziek was gaan haten. Negen jaar had hij muziekonderricht gegeven in het technisch onderwijs - notenleer, zang, muziekestetiek - en toen was dat vak uit het leerplan geschrapt, om God-weet-welke-reden. Vanaf september stond zijn naam onnozel te pronken op iets dat ze in onderwijskringen erg geleerd de reaffektatielijst noemden. Het betekende dat hij ontslagen was, desalniettemin zijn wedde bleef trekken, en van vandaag op morgen kon opgeroepen worden om ergens in te springen waar een muziekleraar was omgekomen in een auto-ongeval. Voor de buurtschap was hij een steuntrekkende met schandalige faciliteiten, voor de kollega's was hij een geluksvogel, en voor de familie was hij een gewiekste luiaard die zijn tijd doodde met het temmen van kauwen en het schrijven van lullige gedichten... Toen hij nog studeerde en ook daarna nog, had zijn vader hem geregeld op de hoeve doen werken: bieten wieden en rooien, gras en maïs inkuilen, de koeien binnendrijven, de kalveren voederen, aal voeren, de stallen uitmesten... maar nu waren zijn ouders dood, en zijn oudste broer, die de hoeve had overgenomen, zou er al moeite genoeg mee hebben hem uit te kopen. Toen het striemen van de regen tegen het raam eindelijk tot de dichter doordrong, waren de eerste twee bladzijden van het schrift vol gekrabbeid. De titel voor deze nieuwe bundel was misschien wel te lang, maar toch... hij omschreef precies wat hij bedoelde: ‘GEDICHTEN OM MET EEN KROP IN DE KEEL VOOR TE DRAGEN AAN DE SCHANDPAAL VAN EEN KEMPENS DORP’. Lang had hij getwijfeld tussen de schandpaal en de roepsteen voor de kerk. Het eerste gedicht deed hem werkelijk een krop in de keel krijgen, toen hij het herlas:

‘De bijen moeten een geheim kennen
dat voorbij de reikwijdte ligt
van de heksenbezems in de berken,
ook de mieren leven in de ban van een liefde
die me ziek maakt ah ik ernaar kijk.

Maar dit dorp, de oude bijenkorf, het mierennest,
is zienderogen in de grond gezakt,
zoals een dode mol wordt verzwolgen
door het feilloze werk van de gouden doodgraver
tot bakermat van zijn nageslacht.

O het gruwelijke feest van de zomer, liefste,
waar wij hartroerend wandelden
tussen hertshooi en koningklaver
branden de laatste koningskaarsen
voor de bijenwolven en de mierenleeuwen.

En hoor mij nu, zie mij aandoenlijk
balorig en balsturig baltsen
met een kop als een bijenkorf, een mierennest,
dolhoofdig van herinneringen,
maar heerlijke folklore, ook voor jou.'

Jammer toch dat die liefste niet bestond, nooit bestaan had zelfs. Zijn maats waren hem altijd voor geweest, onder hen waren er al verschillenden voor de tweede maal gehuwd. Niet dat de vrouwen hem onverschillig lieten... De dichter zuchtte. Hij was drieëndertig jaar.

3.

Dagenlang had Coq-à-l'âne getobd. Geen koperwiek vloog over, geen kramsvogel passeerde, of hij informeerde naar de raven. De meeste van deze trekvogels wisten wel wat een hongerige raaf en stelen als een raaf beduidden, maar verder reikte hun kennis niet. Een stokoude bonte kraai, die uit het oosten kwam, vertelde hem zelfs dat de raaf bij de oude Germanen gold als de boodschapper van de goden en als symbool van wijsheid; nooit echter had ze het geluk gehad er een te ontmoeten op haar zwerftochten. Op een dag dat de goud-

haantjes en de staartmeesjes als het ware met diamanten zaten te spelen in de kruinen van de dennen, geraakte Coq-à-l'âne in gesprek met een schrale merel die het enkele uren daarvoor had meegemaakt, dat de mensen de sparren waarin zij geregeld sliep waren komen afzagen om ze in de huiskamer te zetten. Coq-à-l'âne had gepoogd haar aan het verstand te brengen wat Kerstmis voor de mensen betekende. Hij had verteld over de os, de ezel, de maretak, het roodborstje... het magische vogeltje dat de mensen als een geluksbode beschouwden... En plotseling was hij in zijn woorden blijven steken. Hij had de merel aan haar lot overgelaten en was hals over kop op zoek gegaan naar het kleine vechtersbaasje met zijn onverdraagzaam karakter en zijn pietluttige zang. In de tuin van de Dubbelhoeve trof hij het eigenzinnige nijdasje aan terwijl het een troep kouwelijke mussen verjoeg uit een hulstboom. Met enkele woorden maakte Coq-à-l'âne het vogeltje deelgenoot van zijn zorgen. Toen de eerste schuwheid bij het roodborstje wat verdwenen was, ontpopte het zich tot een echt pratersbaasje. Coq-à-l'âne was er altijd rotsvast van overtuigd geweest, dat de raafachtige vogels op grond van hun geestelijke ontwikkeling aan de top van de zangvogels prijkten, maar voortaan zou hij er ernstig moeten mee rekening houden, dat ook onder de lijsterachtige vogels mutanten voorkwamen. Zo vernam hij dat het roodborstje uit een oeroude familie stamde, een familie die - volgens de mondelinge overlevering - ouder was dan de Dubbelhoeve zelf, en die dateerde dan toch uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De Dubbelhoeve had veel rampspoed gekend in haar geschiedenis, maar niet zoveel als de Meidoornhoeve. Op de Meidoornhoeve had altijd een vloek gelegen, en daarom ook was ze met de grond gelijkgemaakt. Wist Coq-à-l'âne dat de Meidoornhoeve in de oksel van de Alverweg en de Witte-Wijvenweg stond?

‘Tussen de Alverweg en de Melkweg,’ verbeterde de kauw.

Het roodborstje schudde de kop. ‘Omdat het woord wijf tegenwoordig lelijk klinkt in de oren van de mensen, hebben

ze er Melkweg van gemaakt,' taterde het vogeltje. 'Maar vroeger werden de elfen, de goede feeën, zo genoemd... De witte wijven waren dus lichtelfen, terwijl de alven... boze of zwarte elfen waren. De Meidoornhoeve lag op een heuvel, dat merk je nog, en die heuvel was het slagveld van goed en kwaad.'

'En die elfen zijn samen met de Meidoornhoeve verdwenen,' konstateerde Coq-à-l'âne ongeduldig.

Het roodborstje kneep de ogen dicht en klakte met de tong. 'Schijnbaar wel, ja, maar ze zijn er nog... én ze zouden ons kunnen helpen. Elfen houden dolveel van muziek, en bijgevolg van zangvogels...' Het vogeltje keek Coq-à-l'âne eensklaps weifelend aan. 'Niet van kauwen, vrees ik. Jullie zouden niet eens een alf kunnen bekoren. Het is vreselijk wat jullie allemaal krassen... Valser kan het niet.'

'Het is al goed!' snauwde de kauw verveeld. 'Zulke nachtegalen zijn jullie ook niet!'

'Ik ben evengoed een lijsterachtige als de nachtegaal!' snibde het roodborstje. 'En bovendien zit de nachtegaal ergens in het zuiden nu...' Een ogenblik dreigde het vogeltje in zijn verontwaardiging te stikken. 'Enfin, in orde, ja, wacht dus maar totdat de nachtegaal in Eystel is. In de nacht van de zevende augustus kun je de elfen trouwens niet mislopen!'

Coq-à-l'âne keek het roodborstje verbouwereerd aan, hij had nooit durven denken dat het habbekrasje zo op zijn zangerseer gesteld was. 'Zolang kunnen we niet wachten,' poogde hij vergoelijkend te zeggen. 'Hoe gaan we het aan boord leggen om die elfen eens aan de mouw te kunnen trekken?'

Het roodborstje dacht diep na. 'Het moet volle maan zijn, en dan moet jij negenmaal rond de heuvel vliegen waarop de Meidoornhoeve lag, en dan moet ik zo mooi kwinkeleren dat de elfen naar buiten komen om te luisteren en op die wijze argeloos de ingang van hun rijk verraden.'

Coq-à-l'âne monsterde het roodborstje skeptisch, maar hij wilde vermijden het opscheppertje nogmaals op de teen te trappen. 'We kunnen het eens proberen,' zei hij gelaten. 'De sper-

wer heeft eergister een tortelduif vermoord, en de torenvalk heeft gister een goudvink gedood... Er moet absoluut iets gebeuren! Wanneer is het volle maan?'

'Morgen, geloof ik,' kwetterde het roodborstje.

4.

Op kerstavond, toen de bomen het landschap vol mist geblazen hadden en een prikkelende geur van aal en rot gras door de vensterreten tot in zijn werkkamer drong, wilde de dichter een kerstgedicht schrijven, maar het wilde hoegenaamd niet vlotten. Welke dichter trouwens schreef nog kerstgedichten? Wie publiceerde ze nog? En bovenal: wie las ze nog? De mensen waren allemaal zo erg op vrij- en vreet- en zuippartijen gesteld dat ze geen tijd meer hadden voor weemoed en vertedering en droomherinneringen. Omdat het koud was aan zijn schrijftafel, begon de dichter aan de zomer te denken; en omdat hij zich eenzaam voelde, riep hij het beeld van zijn moeder op... En zo kwam het, dat de dichter het volgende gedicht schreef in zijn vergeeld en naar beukenootjes ruikend cahier:

'*Moeder, is dit de tijd van de frambozen,*
de aalbessen of de suikerappels,
moet de ligusterhaag geknipt worden
en vallen de gele pruimen al af,
of teisterde de blauwe vleesvlieg de ham?

Hoe was het goed toen wij het jaar
zo indeelden naar de kleur van onze lippen,
de geur van onze vingers,
al duurde de tijd van de mispels lang
en ook die van de gespikkelde guldelingen.

Mijn broer, herinner je je het pimpelmeesje
dat aan de vliegenvanger kleefde,
de goudbaarsjes in de sloot: hoe we ze vingen
met een veiligheidsspeld om enkele dagen van ons te zijn
in een dikke weckbokaal op de naaimachine?

Hoe was het goed toen wij gezond waren als vissen
en sliepen als otters
dank zij of ondanks de kietelende pluim met jodiumtinktuur,
de warme melk met rum,
de levertraan en de leliënolie.

Ach, je vraagt je af: Waarom schrijft hij gedichten?
Je kent toch het onbeschreven blad van het ven....
En plotseling beginnen met waaiende vinnen
de zeelten zich te schuren tegen lissen en plompen:
het geheim van kuit en hom in stokoude, maanzieke woorden.'

Toen hij met tranen in de ogen een tijdje had zitten te mijmeren bij de laatste strofe, waarin hij het raadsel van de poëzie konkreet had willen omschrijven, was het elf uur en dus tijd voor de nachtmis. De dichter was immers ook de koster van Eystel. Zijn broer en schoonzuster en hun twee kinderen zaten bij de rood vlammende haard naar de televisie te kijken: zo zouden zij de kerstmis meevieren. De dichter nam een winterpeer en een pippeling uit de fruitschotel op tafel, trok zijn grijze loden aan, en stapte de winternacht in. De mist sloeg hem kil en klam in het gezicht. De ster die een wonderlamp geweest was voor de mensheid, was oneindig en ongelooflijk ver verwijderd. Kerstnacht... sprookjesnacht voor de eenvoudigen van geest, vredefeest voor de mensen met een goed hart, wervelstorm van herinneringen, draaikolk van geluk, kermis van het familieleven... De mensen echter hadden alle wonderen tot toevalligheden herleid, hadden alle sprookjes tot belachelijke verzinsels gerelativeerd, hadden er zichzelf van overtuigd dat de vrede achter de eind-

streep van de bewapeningswedloop lag, schaamden zich voor hun kinderlijke herinneringen, hadden geluk tot genot beperkt, meenden dat het familieleven hun vrijheid beknotte en dus ouderwets was... Industrialization, technokratie, automatizering, urbanizatie, immigratie... en de daarmee gepaard gaande massifikatie en numerotering hadden de eeuwenoude verknochtheid aan grond en geslacht, de diep gewortelde vroomheid, het oprechte gevoel van samenhorigheid en de vanzelfsprekende gastvrijheid aangetast, uitgehold en gesloopt in de Kempen. De kinderlijke verrukking, de aanbidding van een God die de verpersoonlijking was van goedheid en schoonheid, en het geloof in het andere, het magische, het fabelachtige... hadden de plaats geruimd voor onverschilligheid, hebzucht, eerzucht, machtsdrang... De dichter huiverde. Hij was pas drieëndertig jaar en hij voelde zich reeds een overlevingstype. Weinig mensen waren er opgekomen om de dienst in het knusse kerkje bij te wonen en slechts een enkeling onder hen kende iets van muziek, maar de dichter speelde die nacht op het orgel alsof hij een recital gaf voor het koninklijk hof. De pastoor, een sportieve - hij speelde mee in het Eystelse voetbalelftal - vent met een peperkoeken hart, werd daardoor zo ontroerd dat hij vergat de traditionele kollekte te houden voor de behoeftigsten van het dorp. ‘Jij bent te goed voor Eystel,’ zei hij achteraf in de sakristie, alsof het een jonge teamgenoot van de voetbalklub betrof. ‘Waarom beproef je je geluk niet in een stad?’

‘Ik zou er sterven,’ antwoordde de dichter simpel.

5.

In dezelfde nacht gebeurde er in Eystel nog wat anders... Ondanks de nevel en het feit dat er dus van de volle maan geen tikkel te bespeuren viel had het roodborstje erop aangedrongen, dat het ritueel om de elfen te bezweren toch zou plaatsvinden, maar dan in alle stilte. Alleen het winterkonink-

je hadden ze op de hoogte gebracht van hun plannen, omdat twee paar ogen wellicht niet volstonden om in de mist de heuvel te observeren waarop de Meidoornhoeve eens gestaan had. Met lood in de vleugels begon Coq-à-l'âne aan de negen rondjes: de mogelijkheid dat hij zich door het roodborstje liet belazeren had hem al heel wat achterdenken bezorgd. Terwijl hij, op het gevaar af zijn nek te breken, zijn weg moest zoeken tussen meidoorns, sleedoorns, elzen, hazelaars, essen en eiken, zat het profiteurtje daar op de rand van de Kollenput te kwelen als een idiote krekel. Het pientere winterkoninkje had de grap waarschijnlijk al langer door, want het was nergens te bespeuren. Met een kop als een onweerswolk legde Coq-à-l'âne de laatste ronde af. Bekaf en doornat flodderde hij tot op de rand van de oude waterput, met de bedoeling die prutserige hondsvot eens terdege mores te leren. Het roodborstje hield terstond op met zingen. ‘Zeg nu wat!’ fluisterde het.

‘Wat... wat moet ik zeggen?’ stotterde Coq-à-l'âne.

‘Iets liefs!’ lispelde het komediantje.

‘Je bent gek!’ stoof de kauw op. ‘Je denkt me voor schut te zetten, nietwaar? Je...’

Op dat ogenblik begon de torenklok van Eystel langzaam tot twaalf te tellen, zodat Coq-à-l'âne eraan herinnerd werd, dat het Kerstmis was. ‘Je hebt me bedonderd,’ zei hij beheerst, ‘en dat zet ik je te gelegener tijd wel betaald, reken maar!’ Hij verlangde eensklaps hevig naar de hanebalken in de schuur van de Dubbelhoeve.

Het roodborstje scheen hem niet eens gehoord te hebben. ‘Lieve elfen,’ bad het luidop, ‘Coq-à-l'âne, de koning van de zangvogels in Eystel, zou jullie heel onderdanig iets willen vragen... Asjeblieft, komt te voorschijn, en geeft hem ten minste de gelegenheid jullie eerbiedig te groeten!’

‘Ben je nu helemaal van lotje getikt!’ snauwde Coq-à-l'âne weer. ‘Jij bent de potsierlijkste fantast, de krankzinnigste mytomaan, de... de...’ Hij stikte in zijn woorden. En toen gingen zijn ogen wijdopen... Het slaapmos dat de rand van de

putkuip bedekte, had plotseling een heldere smaragden kleur gekregen; in het water beneden, dat bedekt was met rottende muur en kroos, verscheen een koperen gloed die langzaam verzilverde en vervolgens nog trager van goud werd... Coq-à-l'âne kon zijn ogen niet geloven: het rode borstje van zijn gezel fonkelde als een robijn, en in zijn eigen veren zag hij opalen en turkooizen en saffieren... En dan stokte zijn adem: verblindend mooi, met lange blonde haren, met een volmaakt roomachtig gezichtje, en gehuld in een lange jurk, die de kleur had van de vleugels van de diana-uil, steeg een... elf op uit het water. Het roodborstje stootte een schrille kreet uit en verdween als een schicht in de nacht, wat eigenlijk overduidelijk bewees dat het nooit geloofd had aan zijn eigen woorden. Van de hand Gods geslagen keek Coq-à-l'âne toe... De elf was ongeveer van zijn grootte en kwam geruststellend glimlachend en uitermate gracieus naast hem in het mos zitten. ‘Wie ben jij, zwarte vogel?’ vroeg ze met een zilveren stemmetje.

‘Ik... ik ben Coq-à-l'âne,’ hakkelde de kauw verlamd van schrik.

‘Van de haan op de ezel? Van de os op de ezel? Van de hak op de tak?’ vroeg de elf geamuseerd. ‘Kraam jij echt zoveel onzin uit?’

‘Wablief?’ stamelde de kauw ontzet.

‘Wie heeft jou die rare Franse naam gegeven?’ vroeg de elf giechelend.

‘De dichter,’ antwoordde Coq-à-l'âne ongelukkig.

‘En wie is de dichter?’

‘De braafste en de slimste mens van Eystel,’ zei Coq-à-l'âne gemeend. ‘Omdat ik een vondeling was, heeft hij mij grootgebracht. En hij kan ook wondermooi op het orgel spelen! Vraag dat maar eens aan de roeken...’

‘Ik geloof je ook zo wel,’ suste de elf. ‘Maar als hier dan toch zo'n fenomeen woont, waarom heb je mij dan nodig?’

‘Wel... dat zit zó...’ stotterde Coq-à-l'âne moeizaam. ‘Ik word in Eystel beschouwd als de koning van de zangvogels, alhoe-

wel ik eigenlijk niet kan zingen. Ze hebben me gekozen omdat ik van nature een vechtersbaas ben, geloof ik, en misschien ook wel omdat ik nogal leep van aard ben. Maar wat kan een simpele kauw als ik uitrichten tegen een buizerd, en een ransuil, en een kiekendief, en een wouw, en een sperwer, en een torenvalk? Om de haverklap kiezen die roofvogels hier een zangvogel als prooi; vrees kennen ze niet meer, er is toch niemand die zich met hen kan of durft meten... Vroeger was dat niet zo; toen was de raaf de koning van de zangvogels, en voor de raaf waren de roofvogels beducht. De raven zijn echter omzeggens uitgestorven, of hebben ons in de steek gelaten... Ik weet niet waarom. Nu wilde ik je vragen... of jij misschien geen middel wist om weer een raaf naar hier te lokken. We zouden ze verwennen, vertroetelen; we zouden de mooiste liedjes voor haar zingen... Echt waar!'

De elf knikte begrijpend. Haar jurk knisperde onder haar fraaie handjes. 'De zangvogels zijn ons bijzonder lief,' gaf ze toe. 'Er is misschien wel een middel... Ken je geen mens die hazelnootjes lust?'

'Alle mensen lusten hazelnootjes!' haastte Coq-à-l'âne zich te zeggen.

'Alle mensen?' vroeg de elf verwonderd. 'De vrensen zeker, en de krensen ook, en de slensen misschien... maar de mensen?'

Coq-à-l'âne schudde verbijsterd de kop. 'Wat... wat zijn vrensen?'

'Ha, dat zijn op de mensen gelijkende vreters en zuipers, dieven en profiteurs, hoereerders en usurpators, machtswellustelingen en uitbuiters... De politici bijvoorbeeld behoren tot dat slag. Ze zijn slechter dan de alven! Na hun dood worden het trouwens alven... en een ergere straf bestaat er niet, geloof me.'

'En... krensen?'

De elf keek somber in haar schoot. 'Dat zijn krentenkakkerige wezens: gatlikkers en intriganten, gluiperds en aftroggelaars, infiltranten en nijdassen, hoogmoedswaanzinnigen en

duitenklievers... De bureaukraten zijn daar schoolvoorbeelden van. Ook zij worden alven na hun dood.'

'En... slensen?'

'Slensen zijn slome wezens: goedzakken en plomperds, ja knikkers en bangeriken, domoren en defaitisten, achterdochtigen en slijmjurken... De kerken zitten geregeld vol met slensen. Naar het schijnt komen ze in de hemel, maar geen elf weet waar die zich bevindt.'

'Maar... wat zijn dan wel mensen?' polste Coq-à-l'âne verbouwereerd.

De elf gooide koket haar haren naar achteren. 'Mensen zijn wezens die van de schoonheid houden en die daarin het geluk vinden dat ze pogen uit te dragen; ze zijn dus goed, hebben lief, verachten het onnatuurlijke en het schijnheilige, dromen van een paradijs vol begrip en vrede... Na hun dood kunnen ze hun droom betreden en erin leven naar hartelust.'

Coq-à-l'âne was nu helemaal van de kook. 'En elfen... wat zijn dat?'

De elf glimlachte aanminnig. 'Dode mensen.'

'De dichter is zeker een mens!' zei de kauw gedecideerd. 'Hij loopt altijd te dagdromen. Dikwijls draagt hij gedichten voor, zo maar in de wind, langs de Nete, en dan loopt hij erbij te schreien van ontroering. Hij kan geen onrecht verdragen én geen hypokrisie.'

De ogen van de elf lichtten helblauw op van belangstelling. 'Lust hij hazelnootjes?'

'Hij eet alles wat natuurlijk is,' blufte Coq-à-l'âne. 'Hij eet zelfs eikels, en rauwe kampernoelies, en hij proeft van alle bessen en botten en takjes.'

De elf knikte goedkeurend. 'Luister... Onder de hazelaar, ginder, waar de meidoornhaag begint, zal ik zeven hazelnoten strooien. Nu is het jouw taak ervoor te zorgen, dat de dichter ze vindt. Wanneer hij ervan gegeten heeft, zullen al je zorgen voorbij zijn. Ik hoop maar dat alle eekhoorntjes bij hun wintervoorraden liggen te slapen. En nog iets: vertel aan niemand wat over mij... Voor wie aan de oppervlakte leeft, besta ik

niet... Begrepen? Vaarwel, Coq-à-l'âne, ook jij hebt gedroomd...'

'Maar... maar... Hoe heet je?' riep de kauw vertwijfeld. Op hetzelfde ogenblik verdwenen de gloedvolle kleuren in een platina flits... en zat hij moederzielalleen in de vuile mist op de rand van de Kollenput. Hij pikte in zijn poten om zich ervan te vergewissen dat hij klaar wakker was. Hij had niet gedroomd! Het kon niet! Helemaal in de war zocht hij zijn weg naar de Dubbelhoeve.

6.

Op kerstmorgen had de dichter een woordenwisseling met zijn oudste broer. Toen ze beiden een stuk spek uit de pan opvisten, vertelde zijn broer hem dat hij in geldnood zat en dat hij van zins was tijdens de weekends weer op te trekken met het kermis- en bruiloftsorkestje waarvan zij vroeger deel uitmaakten. Op zijn achttiende levensjaar had de dichter zelf het strijkje samengesteld, maar toen hij ermee begonnen was les te geven had hij het groepje laten schieten. Zijn broer, die het slagwerk verzorgde, was van toen af aan de ruggegraat van het ensemble geweest, tot hij er - bij de overname van de hoeve - ook de brui aan had gegeven. Nu hadden de 'Trouvères', zo heette het orkestje, weer een slagwerker en een pianist-harmonikaspeler nodig. De dichter bracht zijn broer voorzichtig aan het verstand dat hij van totaal andere dingen droomde en dat hij onder geen beding nog wilde tegemoetkomen aan de slechte smaak van de mensen. Om zijn weigering wat te verzachten haalde hij zijn kerstgeschenken te voorschijn: 'Dorp zonder Ouders' van Anton van Wilderode voor zijn broer, 'Dag- en Nachtvlinders' van J.C. Sepp voor zijn neefje, 'Verzamelde Novellen' van Rose Gronon voor zijn schoonzuster, en 'Encyclopedie van het Dierenrijk' van Wilhelm Eigener voor zijn nichtje. Ze zaten er onwennig mee te draaien in hun handen, bladerden erin, en vergaten

hem te bedanken. Vooral zijn neefje liet ostentatief merken dat hij wat anders verwacht had: een pony bijvoorbeeld, maar de dichter trok het zich niet aan... Hij herinnerde zich de hamster, die hij had moeten vertroetelen tot ze verpletterd werd onder een zak gerst, en het witte konijntje met de rode oogjes, waarvoor hij klaver had moeten sikkelen tot het in de pot belandde, en de Afghaanse windhond, die totaal afhankelijk was geweest van hem tot hij in duistere omstandigheden was gestorven aan voedselvergiftiging, en de kauw, die helemaal op hem aangewezen was... De dichter hield van zijn neefje, maar die liefde maakte hem niet blind. Een beetje verdrietig trok hij na het ontbijt naar zijn werkkamer, om er te proberen een sonnet te schrijven: twee kwatrijnen die een spiegel ophingen, en twee terzinen die de dichter de gelegenheid boden zich daarin te herkennen...

'*Het schimmelig bekermos staat boordevol*
rode wijn voor de kabouters van de winter;
ze zijn er weer: het smelleken, de meerkol
en ook de roombuikige koperwiek vindt er

eksters, spreeuwen en tapuiten terug,
en zwermen houtduiven in de wintereik,
en al wie morgen komt over de luchtbrug;
het najaar in de Kempen is ontzettend rijk.

Ook ik, oude maniak van traan en lach, ben hier;
ik verloor al mijn pluimen op papier
en loop rillerig kaal zo maar wat rond,

zielig zoekend - een verdwaalde rode mier
die nergens te lande soortgenoten vond -
knarsetandend in het spoor van mijn hond.'

Pas toen het gedicht in het schrift stond, liet de dichter de geluiden van de buitenwereld tot zich doordringen. Natuur-

lijk liep Coq-à-l'âne weer driftig te sakkeren op de raamdorpel. Wellicht had hij zich weer tevreden moeten stellen met de etensresten van de katten. Schuldbewust stond de dichter op: ook voor de vogels was het Kerstmis. Wie zich hun lot aantrok, moest dat maar konsekwent doen. Toen de kauw zag dat hij zijn oude duffel aantrok, veranderde zijn gekanker in een soort van gekakel; opgewonden sprong hij tegen het venster op. In de huiskamer vroeg de dichter aan zijn neefje of hij hem niet wilde vergezellen, maar de knaap schudde mokkerig het hoofd. Hij was nog niet buiten of Coq-à-l'âne zat reeds op zijn schouder onder het uiten van allerlei liefkozingen en troetelnamen met a-klanken erin. ‘Prettige Kerstmis, Coq-à-l'âne!’ zei de dichter gemeend. Terwijl hij een beetje mistroostig de muffe en zure lucht opsnoof, volgde hij de Dubbelhoeveweg tot achter het Brandnetelbos; daar sloeg hij, zoals steeds, de Alverweg in. Waar de Alverweg vertakte in de Melkweg bleef hij, dromend van de lente, even staan: de drie spookachtig verstrengelde meidoorns op de hoek zaten vol oude merelnesten, en aan de hazelaar erachter hingen talloze bruingele katjes. Ook de winter was overdonderend mooi, maar de mensen wilden het niet zien. Coq-à-l'âne was onder de hazelaar gevlogen en poogde als een gek zijn aandacht op iets te trekken. Waarschijnlijk had hij weer een stukje zilverpapier of een aluminium kinderringetje gevonden... ‘Kom, Coq-à-l'âne, laat die prullen maar liggen voor de eksters,’ zei de dichter, terwijl hij verderliep. De kauw echter wilde van geen lievemoederen weten, als een bezetene sprong hij onder de struik in het rond. De dichter was tenslotte wel verplicht op zijn stappen terug te keren om te zien wat er schortte. Tot zijn stomme verbazing lagen er enkele prachtige, lichtbruine hazelnoten op de aan elkaar geklitte, rottende bladeren. Hij raapte ze op... Het waren er zes, maar onder luid misbaar wees Coq-à-l'âne hem nog een zevende eksemplaar aan. Pas toen hij ook die had opgeraapt, was de kauw tevreden. Gelukkig had de dichter gezonde tanden, zodat hij de hazelnoten gemakkelijk kon

kraken. Ze smaakten naar de nazomer. Van de zevende en laatste noot wilde hij de eerlijke vinder laten proeven, maar de kauw keek hem verontwaardigd aan: hij was in de verste verte geen notekraker. Over de herkomst van die hazelnoten hoefde de dichter niet lang te piekeren: waarschijnlijk had hij onbewust een eekhoorntje verrast, terwijl het proviand van de ene bergplaats naar de andere overbracht. Toen ze voorbij het Vlierenbos liepen, voelde de dichter eigenaardige nekkrampen. Hij bleef even staan, schudde verpaft het hoofd, en liep verder. Aan de Fonteinkruidvijver gekomen voelde hij zich misselijk en duizelig. Hij bukte zich, bevochtigde zijn handen aan enkele verdorde veenwortels, streek ermee over zijn voorhoofd, en liep verder. Ter hoogte van het Zilverschoonbos gebeurde dan het onvoorstelbare: hij wankelde, zocht steun tegen een den, klampte zich vast... en toen steeg al wat in hem abstrakt was, al wat hij aan geest en ziel en hart bezat, naar zijn voorhoofd, om een grote zwarte wolk te worden voor zijn ogen en uit hem los te breken en zijn lichaam van zich af te schudden... Het volgende ogenblik zag hij de mens die hij geweest was in het gras kronkelen, verstijven, zich verdwaasd oprichten, om zich heen kijken, en sullig zijn weg voortzetten. Zelf steeg hij op... tot boven de kruinen van de bomen... vloog hij... Zijn armen waren vleugels geworden, lange, zwarte vlerken... Hij wilde roepen op zichzelf, op de man daar beneden, schreeuwen dat hij even moest wachten, dat er een krankzinnige vergissing in het spel was... maar hij kon slechts een afschuwelijk gekras uitbrengen... Het was vreselijk, het was de akeligste nachtmerrie die hij ooit gehad had, het was erger dan de dood! Hij vloog wezenloos over de Krekellaar, over de Steenbeemd, de Platte Aard... keerde terug over de Bremdonk, de Skeldonkbeemd, het Bereklauwbos... en streek neer op de dikste tak van de hoogste mastboom in het Haagwindenbos. Coq-à-l'âne was zijn meester natuurlijk gevolgd en huppelde op de tak boven hem als een gek heen en weer, terwijl hij allerhande dingen snaterde... die de dichter eensklaps... verstond!

Als mens had hij altijd gedacht dat een kauw een uiterst simplistisch en monotoon taaltje gebruikte om uiting te geven aan de primitiefste nooddruften, maar nu hoorde hij de nuances: de toonhoogte, de intonatie, de klankkleur, het ritme... en bovendien was er dat vreemde telepatische aanvoelen, dat onbeschrijfelijke andere zintuig... ‘Welkom, koning der zangvogels!’ riep de kauw. ‘Welkom in Eystel! Zeg me, asjeblieft, hoe je naam luidt... Dan kan ik je introduceren, dan kunnen we overgaan tot de intronizatie! We hebben zolang op jou gewacht: op je wijsheid, je kracht, je fierheid, je schoonheid, je...’

‘Houd op, vleier!’ hoorde de dichter ontsteld zichzelf krassen. ‘Ik heet Robin Hood, of Caracalla, of Rara Avis, of Corpo di Bacco! Je mag kiezen...’ Waar hij bij de eerste woorden gehuiverd had, schepte hij nu eensklaps een vreemd welbehagen in zijn stem. Het was alsof hij een gans nieuw orgelregister beproefde, een timbre dat hij nog nooit gehoord had. En impulsief begon hij een sonnet voor te dragen:

‘*Aan oude bandhonden die janken,*
moordlustig van de volle maan,
heb ik mijn poëzie te danken:
de hele Kempen in een traan.

De arme ander in mij moet schrijven,
maar ik zweef als een kerkuil rond;
de dichter moet nu binnenblijven,
ik spring als een rugstreeppad rond.

Vanwaar die gekke drang in zijn bloed,
terwijl ik alleen maar wil genieten?
Het heeft wat te maken met ebbe en vloed.

Hij kerft spoken uit dikke bieten.
Ik houd die weerwolf in mij zoet.
Hij wil met een zilveren kogel op mij schieten.’

7.

Coq-à-l'âne luisterde verstomd en ook wel een beetje ontgoocheld naar de patetische raaf. Hij had nooit van de fabeldichter La Fontaine gehoord en wist niet wat Maître Corbeau zoal durfde uitkramen als hij verliefd was op zijn eigen stem. Om niet al te onbeleefd te zijn vroeg hij Robin Hood - dat vond de kauw de minst lelijke naam - wat hij met zijn berijmde monoloog bedoeld had.

'Ik poogde de schizofrenie van het dichterschap onder woorden te brengen,' antwoordde de raaf zelfingenomen.

Coq-à-l'âne schudde onthutst de kop. 'En waarom wil iemand met een zilveren kogel op je schieten?'

'Spoken kunnen alleen met een zilveren kogel uitgeschakeld worden,' bauwde de raaf.

'Luister,' zei Coq-à-l'âne, een beetje kregelig, 'wij hebben de hemel om een échte koning gesmeekt, een heldhaftige en ridderlijke durfal, een onvervaarde en koene kampioen, een eerbiedwaardige kamper voor recht en orde en geluk... Een dichter kan ons al evenmin helpen als een pauw of een poelepetaat of een windhaan. Roofvogels hebben helemaal geen ontzag voor de liederen van de zangvogels, integendeel, door die geluiden weten ze hun prooi te lokalizeren, én weten ze bijna intuïtief waar ze de meeste kansen maken. Als de buizerd je mocht horen deklameren, lachte hij zich wellicht een beroerte, maar dat zou dan ook maar éénmaal gebeuren: met gelach stilt hij zijn honger niet...'

Robin Hood keek de kauw geschrokken aan. 'Klonk het zo ergerlijk slecht?' vroeg hij naïef.

'Bah neen!' suste Coq-à-l'âne. 'Maar wij zijn hier wel wat anders gewend: de nachtegaal komt ons in de lente zodanig overtroeven, dat de andere zangvogels zonder uitzondering gepoogd hebben andere talenten tot ontwikkeling te brengen. Ik bijvoorbeeld probeer de slimste te zijn... Waarom zou jij er niet naar streven de dapperste te zijn?'

Robin Hood knikte beteuterd. ‘Ik zal mijn best doen,’ beloofde hij in mineur.

‘Kom dan!’ riep Coq-à-l'âne. Hij gooide zich in de wind, steeg tot op uitkijkhoogte, en vervolgde: ‘Ze zitten in de Haasdonk!’ Zijn hart bonsde van opwinding. Met ontzag keek hij naar de krachtige vleugelslagen van de raaf, naar de lange, stevige, gekromde snavel, naar de karbonkelende ogen... Hij voelde een eigenaardige trots in zich opborrelen. ‘Hee!’ schreeuwde hij reeds van ver. ‘Kijk eens wie we hier hebben!’ De kauwen, roeken en kraaien zaten vreemd koncentrisch gegroepeerd in een grote weide. In het midden van de zwarte spiraal was een open plek: als vanzelfsprekend streek Coq-à-l'âne daar neer. Toen de raaf naast hem zat, week hij uit naar de kleinste kring. De vogels bleven roerloos zitten; alle ogen waren vol stomme verbazing op de nieuwkomer gericht, die bijna dubbel zo groot was als de meeste onder hen. ‘Dit is nu Robin Hood!’ riep Coq-à-l'âne met overslaande stem. ‘Hij is een raaf, en is speciaal van de Parnassus naar Eystel gekomen om onze koning te zijn en ons te helpen!’

De verbazing werd zo mogelijk nog stommer. Een oude, half-kale roek waagde het tenslotte met een vreselijke neusstem te vragen: ‘Waar ligt de Parnassus?’

‘In Griekenland!’ antwoordde Robin Hood met een schallende stem. ‘Apollo en de muzen tronen er! Waarom zitten jullie in zulke gekke kringen verspreid?’

Overdonderd en perplex staarden de vogels naar hem. Coq-à-l'âne bibberde warempel ook toen hij antwoordde: ‘Er bestaat een strenge hiërarchie onder de raafachtigen die een bepaalde streek bewonen. Alleen blijken van moed en kunde kunnen iemand in aanzien doen stijgen. En aanzien gaat bij ons gepaard met bepaalde faciliteiten: de vooraanstaanden mogen beslissen waar we neerstrijken, ze mogen de rijkste voedingsplaats kiezen, mogen op de geschiktste plaatsen hun nesten bouwen, mogen op de huwelijksmarkt hun voorkeur uitspreken... Dat laatste gebeurt echter normaliter slechts éénmaal, want de raafachtigen paren voor het leven...’

‘Waar zit jouw bruid ergens, Coq-à-l'âne?’ vroeg de raaf benieuwd.

Coq-à-l'âne keek beschaamd naar zijn poten. ‘Ik ben niet gehuwd,’ bekende hij. ‘Ik ben gebonden aan de dichter van de Dubbelhoeve...’ Hij kromp ineen van ellende. ‘Ik zou mijn verplichtingen tegenover een eventuele eega niet kunnen nakomen. Bovendien was ik tot voor enkele minuten koning van Eystel, en dat is... euh... was voor een pluimgewicht als ik geen sinecure!’

Robin Hood schaterlachte. ‘Denk je echt dat die halfgare dichter er wat zou om geven, dat je op een goede dag met een kroost zou komen aanzetten?’

Coq-à-l'âne keek verstolen naar zijn soortgenoten. Gelukkig waren die zodanig de kluts kwijt dat ze er niet aan dachten enig kwaad te vermoeden. Hij krabde met zijn rechterpoot in zijn rechteroor, niesde, schudde de kop... en wist niet wat te zeggen. Op dat ogenblik werd in de achterste gelederen geroepen: ‘De dood is er! Ginder, boven de Kalverendries!’ En inderdaad: boven de Kalverendries, een weide die tot tegen de hoge dijk van het Albertkanaal reikte, kringde traag een buizerd, op zoek wellicht naar een argeloze holenduif op het veld of naar een afgedwaalde spreeuw in een wilg... ‘Dit wordt je vuurproef, Robin Hood,’ zei Coq-à-l'âne opgelucht. ‘Toon wat je kunt... en iedereen zal voor je buigen als een knipmes! Veel geluk!’

‘Omnibus adsum!’ kraste de raaf.

‘Wablief?’ vroeg Coq-à-l'âne onthutst.

‘Ik ben er voor allen!’ riep Robin Hood. ‘Dat is mijn strijdkreet.’ Hij sprong op en beklom met ontzagwekkende vleugelslagen de trappen van de wind. Zeer hoog steeg hij, bijna zo hoog als de wolken; toen trok hij zijn vleugels op zijn rug samen, en zo - gestroomlijnd als een torpedo - schoot hij op de argeloos kringelende roofvogel af. De schok was verschrikkelijk: de buizerd stiet een door merg en been snijdende kreet uit, in een wolk van pluimen tolde hij rond. Nauwelijks had hij zijn vleugels weer uitgeslagen, of de tor-

nado was daar opnieuw... Ditmaal dwarrelde de buizerd vleugellam naar beneden.

Coq-à-l'âne vloog jubelend op, daarbij slaafs nagevolgd door de andere raafachtigen. Schaterend van de pret sloegen ze gade hoe de buizerd zich huppelend als een kreupele ekster en fladderend als een aangeschoten eend uit de voeten maakte. Onder het uiten van allerhande triomfkreten vlogen ze hun redder tegemoet... In de buurt van de Eikenschrans zag Coq-à-l'âne eensklaps de meeuwen zitten, eveneens gegroepeerd in hiërarchische kringen. Zoals alle zangvogels dat deden haatte hij de meeuwen, omdat het echte schuimers en vreetwolven waren. In plaats van bij het water te blijven - ze hadden toch voor iets zwemvliezen tussen de tenen! - gingen ze dag in dag uit op strooptocht op de territoria van andere vogels, en in de lente roofden ze alle nesten die ze met hun ongelooflijk scherpe ogen ontdekt hadden leeg. ‘Robin Hood!’ schreeuwde hij entoesiast. ‘Jaag die witte bandieten ginder eens terug naar het water! Ze plunderen ons grondgebied! Zie je dat niet?’

De raaf, zichtbaar gevleid door het behaalde sukses, stormde weer onvervaard ten strijde. Als een bolide scheerde hij op de meeuwen af. De witte schrokkerds schrokken zich een aap en waaiden in een panische wirwar op. In hun ogen was Robin Hood beslist de baarlijke duivel, want in een mum van tijd keerden ze het achterdijkse land de rug toe. Toen de raaf overstelpt was met eerbetuigen en de hiërarchische orde in de Haasdonk terug hersteld was, zei Coq-à-l'âne ietwat naïef: ‘Het lijkt wel of je recht uit Nephelokokkugia komt, Robin Hood!’

Had hij dat maar niet gezegd, want nu wilde de raaf vanzelfsprekend weten waar Nephelokokkugia lag en wat het was.

‘Nephelokokkugia is het Griekse woord voor Wolkenkoekoeksoord,’ verduidelijkte de kauw tegen zijn zin. ‘De vogels bouwden die stad tussen hemel en aarde, opdat ze vandaaruit zowel de goden als de mensen zouden kunnen regeren...’

Robin Hood moest geen ogenblik nadenken. ‘Daar wil ik absoluut een kijkje gaan nemen!’ riep hij overmoedig. ‘Tot ziens!’ Hij wiekte op en begon in grote kringen naar de wolken te klimmen.

Zijn onderdanen keken hem ontzet na. ‘Dat is heiligschennis!’ kreet een oude kraai.

De raaf echter keek niet meer om. Na enkele minuten onttrokken de wolken hem aan het gezicht...

8.

Met een schok realizeerde de dichter zich dat ze hem aan het bedotten waren. De laatste uren had hij als het ware wezenloos geleefd: afgestompt, ontkracht, ontzield... Stel je voor dat hij een raaf geweest was onder de kraaiachtigen, een raaf in de Kempen, meer bepaald: in Eystel! Een onverklaarbare drang had hem de lucht ingedreven, tot boven de wolken, tot waar de lucht zo dun was dat hem alles zwart voor de ogen werd en hij dreigde te stikken... De dichter Hendrik Marsman had bij herhaling de ervaring beschreven, dat hij als het ware zijn lichaam verliet om in de kosmos rond te dolen. Datzelfde fenomeen was hem nu overkomen... Hij was dus een échte dichter, een uitverkorene, een gezegende. Hij huiverde van respekt voor de mogelijkheden waarmee de goden hem bedeeld hadden. ‘Geen sprake van! Ik denk er niet aan!’ zei hij plotseling kategorisch.

Zijn broer die belastingkontroleur was, verslikte zich in zijn bourgogne. ‘Maar daarjuist was je alles om het even!’ wierp hij verontwaardigd op. Sedert de zakendiners bij de belastingaangifte niet meer in aftrek mochten gebracht worden, had hij wel enkele kilootjes verloren, maar hij zag er toch nog schrikbarend opgezwollen uit. ‘Als dat geen dichterlijk staaltje van weerhanerij is, weet ik er niks meer van!’

‘Ja, als jij niet wilt verkopen, moet ik senator Garrousse niet langer lastigvallen,’ gooide zijn zwager, die dokter was, er-

tegenaan. ‘Dan mag gans Eystel voor mijn part landbouwgebied blijven... Ik... euh... wij hebben de centen niet nodig!’ Hij keek sip naar de zuster van de dichter. ‘Nietwaar, liefste?’

De zuster van de dichter bevestigde zijn woorden zoals steeds automatisch: ‘Natuurlijk niet, lieveling, wij niet...’ Ze legde de nadruk op het voorlaatste woord, waardoor ze wilde onderstrepen dat de twee oudere broers van de dichter het geld wèl nodig hadden.

‘Luister,’ zei de dichter. ‘Ik geloof in geen duizend jaar dat wij het recht hebben een eeuwenoude boerderij als de Dubbelhoeve te verminken. Als wij nu de Vekkenakker laten schieten, volgt binnenkort de Koningsberg, en daarna de Papenbeemd, en...’

‘Het kan mij niet schelen!’ onderbrak zijn oudste broer hem. ‘De waarheid is dat ik jullie in geen honderd jaar kan uitkopen.’

‘Mij hoef je nooit uit te kopen,’ stelde de dichter hem gerust. ‘En als je ooit getrouwd bent, wat dan?’ sneerde zijn zuster. ‘Ik trouw niet,’ zei de dichter resoluut.

‘Dat maakt mijn rekening niet,’ riep de belastingkontroleur woedend uit.

‘Ik stel voor dat wij met ons drieën pogen jou uit te kopen.’ De dichter lachte vriendelijk en gelukkig; het was duidelijk, dat hij meende de oplossing gevonden te hebben.

‘Ik denk er niet aan!’ brieste de dokter.

De dichter keek hem verstomd aan. ‘Ik dacht dat jullie de centen niet nodig hadden... Dat zei je toch! En jullie hebben geen kinderen...’ Hij had zich het kerstdiner helemaal anders voorgesteld. Bedroefd stond hij op en liep hij naar zijn werkkamer. Vaag hoorde hij zijn oudste broer nog zeggen: ‘Weet je dat hij me zelfs verboden heeft het jachtrecht op de landerijen te gelde te maken?’

‘Hij beschikt niet meer over al zijn geestesvermogens,’ konstateerde de dokter, ‘dat is evident!’

‘Zouden we niet eindelijk eens drastische maatregelen treffen?’

vroeg de belastingkontroleur. ‘Jij bent toch dokter!’

‘Precies daarom is het gevaarlijk!’ repliceerde de zuster van de dichter.

Het was niet de eerste maal dat ze zijn mentale gezondheid in twijfel trokken, en daarom trok de dichter zich die verdachtmakingen en zielige alluzies ook weinig aan. Achter zijn schrijftafel begon hij weer te denken aan de onthutsende droom, de gekke metempsychose waarvan hij het slachtoffer geweest was. Hij had een beetje deernis met de buizerd die hij zo had toegetakeld... Eensklaps schoot hem iets te binnen. Hij nam een cahier uit de lade en begon er in te bladeren... tot hij het vond, een sonnet dat hij in de zomer geschreven had:

‘*De sperwer is een eenzame vogel;*
door kauw en kwikstaart geplaagd,
flitst hij plotseling als een kogel
waar hij een houtduif belaagt.

Eén met de top van een weipaal
of diep in het groen van een iep,
spookt hij door een mistig verhaal
van ijskoude griebels en griep.

De dichter is een eenzaam wezen,
door burger en boer vaak bespot
en door mensen die geen verzen lezen:

dat is zijn weemoed, dat is zijn lot.
En daarmee is dan nogmaals bewezen:
sperwer en dichter staan heel dicht bij God.’

Hij knikte grimmig, lachte uitdagend, nam het cahier met zijn laatste pennevruchten, staarde naar buiten, zag zijn schoonzuster die de varkens voederde, en schreef:

‘Wie leest er nu nog een gedicht?
Hier en daar een mensenschuwe man,
een oude vrijster, een schamel wicht,
een yogi of een zesde dan.

Wie schrijft er nu nog een gedicht?
Hier en daar een verziekte zot,
een bange non in een gesticht,
een schoolmeester of een labberlot.

En toch en toch en toch en toch:
de muggen dansen rond de lamp,
uit de heksenketel stijgt de damp,

de muze heeft nog altijd zog,
de varkens drummen rond de trog,
een ongerijmde wereld is een ramp!’

9.

Het duurde tot in de helft van januari, voordat de winter toesloeg in de Kempen. Eerst waren de radioaktief besmette Nete en de tot open riool verworden Eystelbeek buiten hun oevers getreden, vervolgens had de noordenwind ervoor gezorgd dat de natuur intens ondergronds begon te leven, en toen had de sneeuw voor een akelige scheidingslijn tussen leven en dood gezorgd. Voor de zangvogels in Eystel braken bittere tijden aan. Mocht Coq-à-l'âne er niet geweest zijn, dan zouden vele onder hen, vooral de oudste en de zwakste, verkommerd zijn. De kauw immers wist hoe hij de dichter moest aanpakken: hij trommelde de magerste en deerniswekkendste vogels op en wees hun een plaats aan op het erf van de Dubbelhoeve, dan klopte hij met de snavel op de ruit van de werkkamer totdat de dichter kwam kijken wat er gaande was... Tegen zieligheid en ellende was de dichter niet opge-

wassen, zienderogen smolt hij van medelijden en vertedering. In een mum van tijd kwam hij naar buiten met vet spek, brood, graan, maïs en lauw water... meer dan genoeg voor de overwinterende zangvogels op het achterdijkse land, maar vaak onvoldoende voor de passerende kramsvogels, tapuiten, spreeuwen... En dan moest Coq-à-l'âne nogmaals op het venster gaan tokken, en dan kreeg de dichter meestal ruzie met zijn oudste broer en zijn schoonzuster. Tijdens de voedseldistributie had de kauw het vaak erg kwaad met de schrokkerige eksters en de diefachtige Vlaamse gaaien: die ontaarde kraaiachtigen wisten niet wat verdelen betekende, en ook het woord gastvrijheid zei hun niets; bij elke terechtwijzing begonnen ze trouwens te krijsen alsof hun groot onrecht werd aangedaan, zodat Coq-à-l'âne - ten einde raad - hen vaak maar liet betijen. Toen de raaf zo onverhoeds naar Nephelokokkugia vertrokken was, had de kauw de zangvogels wijsgemaakt dat Robin Hood beslist vanuit de hoogte over hen bleef waken om bij het eerste onraad weer op te duiken en hen te beschermen. Het had hem sterk ontgoocheld, dat er zo snel een einde was gekomen aan de metamorfoze van de dichter en in zijn binnenste was hij dagenlang boos geweest op de elf. Het was weliswaar zo, dat de buizerd hen geen last meer had berokkend - die zat aan de overkant van het Albertkanaal wellicht zijn wonden te likken - maar de sperwer en de torenvalk jaagden nog steeds naar hartelust en ook de meeuwen - die hadden er zichzelf allang van overtuigd dat ze het slachtoffer geworden waren van een zinsbegoocheling - stroopten in Eystel weer te kust en te keur. Toen het achterdijkse land veertien dagen verdoofd lag onder de sneeuw, kwam - zoals elk jaar trouwens - de grootste beproeving voor de achtergebleven zangvogels: blauwe, bruine en grauwe kiekendieven én rode en zwarte wouwen verlieten in arren moede hun noordelijk gelegen territoria en kwamen in het spoor van kraanvogels en wilde ganzen naar de Kempen. Dat hun eerste prooien de fazanten, patrijzen, waterhoenders, meerkoeten, waterrallen en -snippen werden, er-

gerde hem niet zo bijzonder - hij kon zich niet het lot van alle vogels aantrekken! - maar dat zwakke zangvogeltjes als de putters, rietgorzen, goudvinken, kruisbekken en ringmussen in hun klauwen vielen, kwam hem godgeklaagd voor. Op een zondagvoormiddag, toen aan de overkant van het Albertkanaal de schoten van een meute beestachtige jagers knalden en tientallen zangvogels panisch hun toevlucht zochten in Eystel, kon Coq-à-l'âne de slachtpartijen die de roofvogels aanrichtten onder zijn doodsbange soortgenoten niet langer aanzien. Als een dolkop gierde hij negenmaal rond het vroegere domein van de Meidoornhoeve, om vervolgens zijn mooiste gejubel, gerammel en gejodel uit te braken op de rand van de Kollenput. De gele wilg zat vol kraaiachtigen die dachten dat hij waanzinnig geworden was en die poogden hem te kalmeren. Pas toen hij een zwarte specht (via een nieuwsgierig ommetje) naar haar smidse (een gleuf in de schors van een denneboom) zag trekken met een hazelnoot in de bek, kwam hij tot bezinning. Hij schoot als een pijl op de gluurder af, greep hem bij de rode kuif, en eiste de hazelnoot op. De specht liet de noot vallen en begon angstig te gillen. ‘Waar heb je die gevonden?’ vroeg Coq-à-l'âne ademloos.

‘Onder de hazelaar,’ mompelde de specht bibberend.

‘Hoeveel noten heb je daar al opgedolven?’ wilde de kauw weten.

‘Eén... deze hier!’ jammerde de specht.

‘Verontschuldig me,’ zei Coq-à-l'âne, ‘maar ik moest zo handelen voor ons aller welzijn. Later zal je dat begrijpen.’ Hij raapte de noot op en vloog er als de gesmeerde bliksem mee naar de Dubbelhoeve. ‘Lieve elf,’ bad hij met zijn groot hart, ‘schenk aan deze noot dezelfde magische kracht als aan de zeven andere. Als Robin Hood niet spoedig weerkeert, telt Eystel binnenkort nog uitsluitend kraaiachtige zangvogels. Wat een kakofonie wordt het hier dan!’

10.

Sedert de avontuurlijke splitsing van zijn persoonlijkheid was er een vreemd vuur in de dichter gevaren: vooral achter het orgel in de kerk trad hij nu buiten zichzelf... Tijdens het spel was hij een raaf die boven Eystel cirkelde en zijn verrukking uitte in de wonderbaarlijkste toonaarden, om dan plotseling ten aanval te trekken tegen indringers, en vervolgens oneindig lyrisch zijn triomf te verklanken. Zijn Gregoriaanse muziek kreeg een opwindende heidense dimensie; zijn interludiums werden wilde escapades in de oneindigheid van de natuur; zijn improvizaties waren extatische roeservaringen, duistere impulsen, opborrelende instinkten... Nooit was het kerkje van Eystel te klein geweest, maar nu stonden de mensen tot op het kerkplein te luisteren. De pastoor kon achter zijn entoesiasme nauwelijks zijn angst verbergen. ‘Je gebruikt toch zeker geen bewustzijnsverruimende middelen?’ polste hij die zondag na de hoogmis bezorgd in de sakristie. ‘Je speelt als in trance... Je bent veel te goed voor Eystel. Het is zonde je talent hier te begraven...’

‘Ik zou elders niet kunnen spelen,’ wimpelde de dichter zijn lof en suggestie af. ‘Eystel is mijn hengstebron.’

De sportieve pastoor schudde mistroostig het hoofd. In zijn ogen bestond er een hiërarchie in woonplaatsen, net als in voetbalklubs... Hij voelde zich de schamelste priester ter wereld, en dus... misschien goed genoeg voor het simpelste Kempense dorp, dat Eystel toch wel was.

Thuisgekomen boog de dichter zich over een tekst die hij de dag voordien geschreven had, een impressionistisch gewrocht dat hem te simpel en letterlijk te ongerijmd voorkwam om geklasseerd te worden bij de ‘GEDICHTEN OM MET EEN KROP IN DE KEEL VOOR TE DRAGEN AAN DE SCHANDPAAL VAN EEN KEMPENS DORP’:

‘Ha, ze zijn slim, de kraanvogels,
als ze over de Kempen trekken

wanneer tussen tomasslakkenmeel
en mist de mensen zielig wurmen.

Maar waarom moet juist ik hen
zien vliegen: een reusachtig bos
riddersporen boven de hoeve,
een neergestort sterrenbeeld?

Vanwaar, waarheen, waarom en zo
zijn bodemloze vragen in het ijle.
Zeker hebben de kraanvogels
meer kans om het paradijs te vinden

dan slakken en padden en mensen.'

Net toen hij in een atlas nogeens wilde naslaan hoe het sterrenbeeld van de kraanvogel eruitzag, begon Coq-à-l'âne verwoed op de ruit te tikken. In gedachten verzonken beantwoordde hij de opdringerigheid van de kauw met wiebelende vingers tegen het venster. Plotseling echter zag hij de hazelnoot in de bek van zijn blauwzwarte gezel... Geïntrigeerd rukte hij het raam open. Verfschilfers en houtsplinters vielen op het kozijn. Dadelijk begon Caq-à-l'âne aan een komedianterige huppel- en knikvertoning om hem ertoe te overhalen de aalmoes te verorberen. De dichter kraakte de noot tussen het lijstwerk en de stijl van het raam. Er zaten cacaokleurige streepjes op de vrucht, en wellicht daardoor kreeg hij een ogenblik de indruk dat ze naar chokolade smaakte. Hij gooide de stukjes van de schaal in de sneeuw, treiterde de kauw even met de wijsvinger, en wilde het raam sluiten... Op dat ogenblik echter beving hem een naar gevoel van duizeligheid; hij wankelde tot tegen de tafel, sloeg de handen voor de ogen, en ervoer weerom hoe zijn bewustzijn overweldigd werd, overspoeld als het ware door al wat diep in hem leefde en eensklaps was begonnen te bruisen, te kolken, op te stijgen... En weer was zijn hoofd een krater, maar de tumultueuze

eruptie via zijn ogen was ditmaal niet zwart... integendeel: wit, helderwit, met saffierblauwe én amberkleurige én smaragden fonkelingen erin! Hij wiekte op, zag de ontzetting van Coq-à-l'âne, zag zichzelf lijkbleek tegen de werktafel leunen, bezon zich, wilde terug... maar kon niet meer weerkeren, omdat de mens, die hij zoéven geweest was, met open mond van verbijstering en hologig van onbegrip het raam sloot en zich tragisch schuddekoppend afwendde... Een moment koesterde hij nog de wilde hoop dat de sneeuw hem verblindde, maar het bleek ijdele zelfinbeelding te zijn: hij was een witte raaf, corvo rarior albo: een dichter die in een transsubstantiatieve bui een witte raaf was geworden! Een paar sekonden later echter was de vertwijfeling alweer verdwenen en ging hij totaal op in de haast onbeperkte mogelijkheden van zijn vleugels.

11.

Het hart van Coq-à-l'âne was als razend gaan kloppen toen de dichter de hazelnoot kraakte, hij had gesidderd van vreugdevolle verwachting toen hij de gelaatsuitdrukking van zijn meester had zien verstarren... Maar daarna! De kauw kon zijn ogen niet geloven. Was hij sneeuwblind geworden? Robin Hood was eensklaps een albino, hij glansde als een diamanten god! Vergeleken bij hem waren de winterkleren van de meeuwen en de hermelijnen niet meer dan grijze lompen. Oude kauwen had hij ooit horen filozoferen in de aard van ‘Eén bonte raaf maakt nog geen winter!’, maar dat zeiden ze dan wanneer in de late herfst soms een bonte kraai passeerde; en een oude roek had hem ooit toevertrouwd dat een eerlijke rotzak of meerkol zeldzamer was dan een witte raaf, waarmee hij feitelijk bedoelde dat een eerlijke rotzak niet bestond... Inwendig vervloekte hij de elf. Dit was geen eerlijke zet! Mopperend en sakkerend vloog hij achter de bliksemende witte god aan. De kraaiachtigen in de Haasdonk

schrokken zich vanzelfsprekend een beroerte toen Robin Hood in hun midden neerstreek: als dorre bladeren in een wervelwind waaiden ze op, en Coq-à-l'âne had zeker vijf minuten nodig om hen gerust te stellen en hen wijs te maken dat hun koning in bovenaards ornaat uit Nephelokokkugia was neergedaald om Eystel uit de klauwen van de dood te redden. Dat bracht weer wat kalmte in de gelederen, maar de kringen in de Haasdonk waren toch veel groter dan anders, en de eksters en de Vlaamse gaaien durfden zich zelfs niet te vertonen. Een paar scholeksters en een notekraker op doortocht vertrouwden het spektakel voor geen zier en trokken met stille trom verder zuidwaarts. ‘Wat is er gaande?’ vroeg Robin Hood onnozel, toen hij de onrust gewaarwerd.

‘Ze kunnen hun ogen niet geloven,’ zei Coq-à-l'âne, nog steeds op zijn poten trillend. ‘Een witte raaf is heel wat zeldzamer dan de witte konijntjes die de goochelaars uit hun hoeden toveren, weet je?’

‘Bah!’ smaalde Robin Hood. ‘De Westindische raaf heeft zelfs rode en blauwe veren.’

‘West-Indië ligt ver van hier,’ zei Coq-à-l'âne bezorgd. ‘Ik vraag me af wat de mensen zullen denken en zeggen als ze je zien...’

‘De mensen kunnen me gestolen worden!’ wedervoer de witte raaf hautain.

‘Jaja,’ hoonde de kauw. ‘Maar ze zouden er weleens van kunnen dromen, je in de dierentuin te stoppen, of je op te zetten... Hoeveel zeldzame vogels zijn niet getransformeerd tot garnituren in de Eystelse huiskamers?’ Eensklaps besloop hem een schrikbarend achterdenken: de specht zou zeker toch niet gefungeerd hebben als loopjongen van de alven? Hij moest die spichtige klimvogel toch eens aan een ernstig verhoor onderwerpen... Wie weet met welke klopgeesten hij wel in verbinding kon treden...

‘Altissima peto!’ kraste Robin Hood.

‘Wablief?’

‘Ik streef naar het hoogste. Wat kan ik voor jullie doen?’

‘Het achterdijkse land zit vol vreemde stootvogels,’ verklaarde Coq-à-l'âne. ‘De gevaarlijkste zijn de kiekendieven: ze hebben lange poten, een lange staart en smalle vleugels. Maar ook de wouwen - ze zijn vaak iets groter en hebben een zwaluwstaart - mag je niet onderschatten...’

Wat de kraaiachtigen de volgende uren te aanschouwen kregen, tartte iedere beschrijving. Er was een waterachtig zonnetje aan de zuidelijke einder verschenen en dat gaf aan hun koning een platina kleur. Aanvankelijk vergenoegden ze er zich mee toe te kijken terwijl hij de meeuwen de stuipen op het lijf joeg, de kiekendieven afroste, de wouwen pluimde... Na een tijdje echter - en voornamelijk op instigatie van Coq-à-l'âne - organizeerden ze een ware klopjacht: ze schuimden de akkers en weiden af, kamden de bossen en grasranden uit... en dreven de sperwers en torenvalken tot binnen het bereik van Robin Hood. Alleen de ransuilen, de steenuilen en de velduilen konden ze geen kastijding opleggen: die zaten te diep verdoken of hadden zich te goed gecamoufleerd. Toen gans Eystel gezuiverd was en de zangvogels doodstil herademden, verdween Robin Hood weer in de hoogte. De zwakke zonnestralen en de lichte nevel maakten hem van puur goud. Coq-à-l'âne snotterde van ontroering en ook de kraaien, die anders zo hardvochtig en meedogenloos konden zijn, pinkten een traan weg. Nog dagenlang zou in Eystel over niets anders gepraat worden dan over de heldendaden van de witte raaf. Van overal kwamen de zangvogels om het wonderbare verhaal te horen vertellen, en menig eksemplaar wilde zich dadelijk eveneens in Eystel vestigen... Dit laatste liep natuurlijk uit op bitsige vechtpartijen, omdat de beschikbare en toch al erg kleine territoria allemaal reeds ingenomen waren. Coq-à-lane, die voor erge ongeregeldheden vreesde in de lente wanneer de trekvogels zouden weerkeren, wist gelukkig de kibbelende en bekvechtende aspirant-immigranten te sussen: hij zou Robin Hood voorstellen ook in de omliggende dorpen een grote schoonmaak te houden. Dit salomonsoordeel werd

op gejuich onthaald en het zorgde ervoor, dat ook de faam van de slimmerd bijna legendarisch werd...

12

De dichter knipperde verdwaasd, schudde het hoofd, rook de cognac die tot in zijn hals was gelopen, en staarde stomverbaasd in het gezicht van de jonge dorpsdokter. ‘Wat is er aan de hand?’ stotterde hij, terwijl hij zich oprichtte. Hij lag op de sofa in de huiskamer, en zijn huisgenoten stonden met bleke gezichten naar hem te kijken.

‘Ik ben geen kiekendief!’ zei de dokter bitter. Hij dopte met een zakdoek het bloed van zijn gekloven bovenlip.

‘En wij zijn geen klampers!’ voegde de oudste broer van de dichter eraan toe.

‘Natuurlijk niet!’ haastte de dichter zich te zeggen. ‘Hoe kom je erbij?’

‘Jij hebt dat hier lopen te briesen en te brullen,’ zei zijn schoonzuster vijandig.

‘Drink jij veel?’ vroeg de dokter, eensklaps weer professioneel.

‘Zeer matig,’ antwoordde de dichter.

‘Heb je soms hoofdpijn?’

‘Nooit.’

‘Geen delirium tremens, geen hersentumor...’ De dokter wendde zich tot de broer van de dichter. ‘Het zou een vorm van epilepsie kunnen zijn.’ Hij ging op een stoel aan tafel zitten en begon te schrijven. Plotseling hield hij op en draaide het hoofd naar de dichter. ‘Je gebruikt toch geen middelen die hallucinatorische gewaarwordingen veroorzaken?’

‘God neen!’ riep de dichter verontwaardigd. ‘Waar haal je het?’

‘Je schrijft gedichten, nietwaar?’ De dokter humde kwasi vergenoegd. ‘En je speelt tegenwoordig op het orgel om er tiereliere van te worden... ’

‘Margaritas ante porcos,’ zei de dichter wrang.

‘Wablief?’

‘Vroeger kenden de artsen Latijn én hielden ze van poëzie en muziek,’ sarde de dichter.

Als door een wesp gestoken pakte de dokter zijn benodigdheden samen, gooide ze in zijn tas, sprong op, en liep naar buiten. ‘Jij bent een geval voor een psychiater!’ siste hij nog, voordat hij de deur achter zijn rug dichtknalde.

‘Wel, ja, ga toch eens naar een psychiater,’ drong de schoonzuster van de dichter aan. ‘Je moet nu stilaan toch wel gaan toegeven dat er iets met je misloopt, nietwaar?’

‘Je was net een zombie,’ zei de oudste broer van de dichter. De dichter stond verlegen op. ‘Ik voel me best,’ mompelde hij. ‘Ik vermoed dat ik iets verkeerds gegeten heb.’ Terneergeslagen liep hij naar zijn kamer. Het raam was gesloten, hij bekeek geïntrigeerd de splinters van de hazelnoteschaal op de vensterbank... Coq-à-l'âne was nergens te bespeuren. Hij trilde nog van opwinding, maar het besef dat zijn lichaam tijdens zijn geestelijke afwezigheid inderdaad een plompe zombie bleek te zijn vervulde hem allengs met afgrijzen. Automatisch ging hij aan zijn werktafel zitten: alleen het schrijven van een gedicht zou hem weer tot rust kunnen brengen...

‘Een jaar zonk weg in drab en koude,
de kerstrozen geuren naar een vreemd verdriet;
onder de bladeren die op de wintereik vergrauwden
zien wij de nieuwe botten niet.

De leeuweriken en kieviten zijn verdwenen,
gevlucht naar het warmste halfrond van de tijd;
en uit het noorden zijn de wijnlijsters verschenen,
alleen wij zijn ons gevoel voor richting kwijt.

Jonge wespen knagen in de rode eikegallen
het vlees weg dat de trage zomer hun gaf,

en langs de rivieren grommen de waterrallen:
voor slechte vliegers wordt de winter een graf.

Ach, wie van de Kempense boeren zaait nog
de gele wortel, de pastinaak, de raaptol,
en vult met geurig hooi de ruif, met draf de trog?
De voederkuilen zitten tot barstens toe vol,

maar de schuur bleef leeg en onverrichter
zake: een museum, een rariteitenkraam, een stoffig hok.
Met zwarte rapunzels in het hoofd loopt de dichter
ginder ver, je hoort het tikken van zijn witte stok.'

In de dagen die volgden was de dichter de eenzaamste mens van de wereld. Zijn enige vriend was Coq-à-l'âne, maar konverseren met de kwieke kauw kon hij vanzelfsprekend niet; en bovendien bleef zijn schoonzuster obstinaat verbieden dat hij de vogel mee naar binnen nam. Alleen op het orgel kon de dichter zich werkelijk uitleven, en het gebeurde dan ook meer en meer, dat hij doordeweeks naar de kerk trok om via de muziek naar de lente te vliegen, en naar de zomer, en naar de sterren. De dichter bad op het orgel; hij bad droomverloren, verrukt, in vervoering. De mensen die voorbij de kerk kwamen, bleven staan, verrast, vloekend van ontroering na een poosje, en stapten hoofdschuddend verder: een weekdag was een werkdag in Eystel... De dichter had zich nooit veel bekommerd om aardse goederen, maar nu kenden zijn edelmoedigheid en vrijgevigheid omzeggens geen grenzen meer. Het leek wel, of alle karitatieve verenigingen in Vlaanderen zijn adres aan elkaar hadden doorgespeeld, want er ging geen dag voorbij of de postbode bracht hem een bedelbrief of een abonnementsbewijs van een of ander tijdschrift met godsdienstige inslag; ook de talloze lokale leurders met toegangskaarten voor toneelopvoeringen, bals en modeshows en de schoolkinderen die met loterijbriefjes voor het bouwfonds de boer moesten opgaan wisten hem maar al te goed

wonen. Natuurlijk strooide zijn schraperige schoonzuster het bericht rond dat hij het geld langs deuren en ramen naar buiten gooide, en ze werd daarin door de oudste broer van de dichter volmondig bijgetreden toen die vernomen had dat de dichter bij omzeggens alle landbouwers in Eystel een optie genomen had op het jachtrecht van hun landerijen. ‘Je hebt niet eens een geweer!’ smaalde hij, waarop de dichter antwoordde: ‘Het is mijn bedoeling dat niemand in Eystel nog een geweer mag afvuren...’

13.

De sneeuw verdween in de helft van februari, en toen waren eensklaps de kieviten terug in Eystel. Alhoewel Coq-à-l'âne niet hoog opliep met deze gewiekste en akrobatische nijdassen, die zoals alle pluvierachtigen veel kabaal konden maken om niets, was hij toch blij hen weer te zien: ze waren de eerste voorboden van de lente. In die dagen werd Eystel geplaagd door zwerfkatten, huisdieren die door hardvochtige en krenterige mensen aan hun lot waren overgelaten en die dus op jacht moesten gaan om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Reeds herhaalde malen hadden zangvogels van diverse pluimage bij hem hun beklag gedaan en erop aangedrongen, dat hij eens te meer een beroep zou doen op de illustere Robin Hood, maar Coq-à-l'âne had steeds hun verzoek verworpen: zulke gevaarlijke opdrachten wilde hij niet doorspelen aan de onbesuisde held; tenslotte konden katten niet vliegen, en dus moesten de zangvogels maar op hun hoede zijn; en dat er vooral onder de mussen en de Turkse tortels veel slachtoffers vielen, was simpel te wijten aan het feit dat die vogels zelf al huiselijk geworden waren. Op de laatste dag van die maand - het was een schrikkeldag - gebeurde er in Eystel echter iets schokkends... Het was omstreeks middernacht toen het achterdijkse land werd opgeschrikt door het akelige gekrijs van twee reigers. De langpoten vlerkten

dantesk in het licht van de rosse maan, die eensklaps drie tuiten leek te hebben, en ook de kieviten roffelden in panische angst door elkaar. Coq-à-l'âne, knus doezelend in de hanebalken van de schuur, dacht dat de katerjacht weer open was en dommelde dadelijk weer in. Een poosje later echter werd hij onder veel tokkerend misbaar gewekt door het winterkoninkje. ‘Kom snel, Coq!’ riep het bolletje zenuwen. ‘Er is iets ongelooflijks gaande! Kom snel!’

Coq-à-l'âne krabde de slaap uit zijn ogen. ‘Kalmpjes aan!’ stootte hij hees uit. ‘Ik ben geen uil of geen vleermuis... Is er misschien een ster uit de hemel gevallen?’

‘Ja! Dat is het!’ schreeuwde het boodschappertje. ‘Dat moet het zijn! Tussen de Slangewortelvijver en de Egelskopplas, tegen de oever van de Nete, waar de drie berken met de heksenbezems erin staan... Niemand durft gaan kijken. Het roodborstje heeft rondgestrooid dat daar elk jaar een heksenkring verschijnt in het gras... in die uithoek van het Biezendras...’

Slaapdronken vloog Coq-à-l'âne door het uilegat naar buiten. En inderdaad: op de door het winterkoninkje aangeduide plaats zag hij eigenaardige lichtpluimen waaieren; van onderen waren de vlammen geelachtig groen, van boven waren ze roodachtig paars. Coq-à-l'âne knipperde even en riep (eigenlijk om zichzelf gerust te stellen, want het winterkoninkje had zich verborgen in het duisterste hoekje van de schuur): ‘Dat is sint-elmusvuur! Vroeger was daar een elzenbroek, nu groeit daar het bitterzoet... de alfranken...’ Bij dat laatste woord begon hij onwillekeurig trager te vliegen. Hij huiverde. Het Biezendras had hem altijd angst ingeboezemd: er gebeurden daar de vreemdste dingen tussen de hoge biesbossen en de met liezen, lisdodden, waterweegbree en zuring dichtgegroeide sloten. De koolhaas meed de plaats als de pest, en zelfs de eenden - wanneer die in de lente met hun kroost naar het water afzakten - maakten steeds een omweg van verscheidene kilometers om niet door dat verraderlijke dras te moeten. Alleen de muskusratten schenen zich daar thuis

te voelen, maar dat waren dan ook weinig kieskeurige inwijkelingen. In het Biezendras waren plassen die zelfs in het putje van de winter niet dichtvroren en waarin het roestrode water altijd brobbelde. Coq-à-l'âne vloog nu nóg langzamer. Het vuur fascineerde hem, maar joeg hem tegelijkertijd de stuipen op het lijf. Alleen de gedachte aan de vermetele Robin Hood maakte dat hij nog een beetje vorderde. Als Robin Hood weerkeerde, moest hij toch verslag kunnen uitbrengen... Als Robin Hood weerkeerde... Anders was hij de koning van de zangvogels... Hij liet zich zakken, en vloog laag over de grond verder... tot hij de eerste van de drie berken bereikte. Hij kroop tot diep in de grote heksenbezem, en zocht een loergaatje. Aanvankelijk verblindde het vuur hem, maar toen zag hij tot zijn ontzetting de torenvalk met zijn blauwe kop en zijn rode vlerken, die hing te bidden boven het vuur. En binnen de kring van de kleurrijke vlammen... stond een pikzwarte naakte man met de kop van een bok! Dat moest een zwarte elf zijn, of een alf... Zijn sik reikte tot in zijn liezen, en zijn ogen fonkelden geelgroen. ‘En die witte raaf heeft ons doodsbang gemaakt!’ hoorde Coq-à-l'âne de fladderende torenvalk krijsen. ‘Geen roofvogel waagt zich nog in Eystel, en elders zijn alle territoria ingenomen... tenminste de territoria die er nog overgebleven zijn tussen de zienderogen groter wordende massa's stenen en betonnen vlakten.’

De alf schaterde het uit, griezelig. ‘En wat kan ik voor jullie doen?’ mekkerde hij.

‘Bezorg ons asjeblieft een arend!’ smeekte de torenvalk. ‘Een steenarend!’

De alf kromp ineen. ‘Waarom geen witkopzeearend, of een wigstaartarend?’ hikte hij schel. ‘Dat zijn de grootste soorten!’ Hij kletste met beide handen op zijn achterste. ‘Zou een gewone havik, of beter nog: een slechtvalk, dat klusje niet kunnen opknappen? Jij vangt toch ook geen vliegen! Of wel soms?’

‘Het is een verschrikkelijk sterke en drieste raaf,’ weifelde de torenvalk.

‘Larie en apekool!’ snauwde de alf. ‘Geen enkele raafachtige is verschrikkelijk sterk!’

‘En hij is verblindend wit...’ drong de torenvalk aan.

‘Hij had zeker in een emmer witsel gezeten!’

De torenvalk hield een ogenblik op met fladderen, zodat hij begon te zwalpen.

‘Hij is bijna zo wit als de zon in de zomer,’ overdreef hij.

De alf krabde met zijn afschuwelijk lange en misvormde vingernagels in zijn sik. ‘Dan hebben die vervloekte elfen hem gezonden!’ fulmineerde hij. ‘Dan moeten wij, alven, zo spoedig mogelijk het evenwicht herstellen... Wie jaagt hier op het achterdijkse land?’

‘Alleen nog marterachtigen, vrees ik,’ mompelde de torenvalk.

‘Ik bedoel: wie van de mensachtigen?’

‘Niemand!’

‘Niemand?’ schrok de alf. ‘Is het hier dan zo erg gesteld met de wildstand?’

‘Precies omdat tussen de Eystelbeek en de Nete nooit een geweerschot valt, is het achterdijkse land een jachtparadijs,’ verduidelijkte de torenvalk.

‘En leven er elders in Eystel geen jagers meer? Of stropers?’ wilde de alf weten.

‘Natuurlijk wèl!’ riep de torenvalk.

‘Wie is de wreedste onder hen?’

De torenvalk moest geen ogenblik nadenken. ‘De kippenkweker is de wreedste,’ zei hij. ‘De wielrenner is de domste, de rechter is de onhandigste, de volksvertegenwoordiger de traagste, de rattenvanger de braafste... De kippenkweker schiet zelfs op door de wet beschermde vogels als wij...’ Hij huiverde. ‘Ook de raaf is een beschermde vogel, weet je?’

‘Het is niet waar!’ spotte de alf. ‘Dadelijk vertel je me nog dat ook de alven door de wet beschermd worden...’ Hij mekkerde onbedaarlijk. ‘Maar ik zal jullie helpen, echt waar. Luister... Je ziet die verdorde alfranken ginder tussen dat onderhout van wilgen en elzen. Morgen op het middaguur

verschijnen daar rode bessen op. Zorg ervoor, dat de kippenkweker er één eet... Dan zullen al jullie problemen opgelost zijn! Adieu!' In een flits verdween hij samen met het vuur.

'Ja, maar...' jammerde de torenvalk nog, 'het bitterzoet is giftig. Het behoort tot de familie van de nachtschaden! De kippenkweker zal het niet willen eten!' Vervolgens nam hij de wijk voor de stank...

Ook Coq-à-l'âne kon die walgelijke geur van stinkzwammen en hoppen niet langer verdragen. Hij bevrijdde zich uit de heksenbezem, en vloog als een robot terug naar de Dubbelhoeve. Niemand zal me ooit geloven, dacht hij vertwijfeld... Toen hij 's morgens ontwaakte, geloofde hij echter zichzelf niet: hij had een nare droom gehad, een nachtmerrie. Pas toen het winterkoninkje hem kwam vertellen dat het een gekke winterdroom had gehad, waarin het een veelkleurige ster had zien neerploffen in het Biezendras, dichtbij de plaats waar de Nete onder het Albertkanaal duikt, begon hij zich ongerust te voelen... Tegen de middag aan mobilizeerde hij de kraaiachtigen, die uitgelaten zaten te spelen in de Haasdonk, en gaf hij hun de opdracht alle bitterzoetbessen die ze vonden in het onderhout langs de oever van de Nete... af te plukken en in de rivier te gooien. Zijn soortgenoten dachten aanvankelijk dat hij tegen een molenwiek was aangevlogen, en ze konden hun ogen dan ook niet geloven toen ze zagen dat het schaarhout krioelde van de vieze, rode bitterzoetbessen. Terwijl zij ijverig aan het werk waren, patrouilleerde Coq-à-l'âne langs de oever van de Nete en vervolgens langs de dijk van het Albertkanaal en dan terug langs de Eystelbeek. Op het middaguur waren alle bessen geplukt, en toen verscheen de torenvalk... Minutenlang hing hij te bidden boven de plaats waar de kraaiachtigen zich de ziel uit het lijf hadden gewerkt; een ogenblik liet hij zich misleiden door een trosje verflenste rode bessen van een Gelderse roos, maar hij zag dadelijk zijn vergissing in; in arren moede verdween hij uiteindelijk weer oostwaarts...

14.

Er heerste grote onrust in de wereld. Omdat de Übermenschen (zij die zich boven goed en kwaad verheven achtten en dus meenden zich alle macht te mogen aanmatigen) vonden dat de Untermenschen (de horigen of halfvrijen van vroeger) te welgesteld geworden waren en zich te veel euvelmoedige vrijheden permitteerden, begonnen ze arglistig te maneuvreren met de fiktieve hoekpijlers van de welvaart: de prijzen voor wat uit de energiebronnen opborrelde werden fabelachtig opgedreven, en ook de totaal denkbeeldige ijkmaten van de welstand als goud en zilver en diamant kregen een waanzinnige overwaarde. Domme of huichelachtige journalisten zetten de manipulaties dik in de verf, potsierlijk naar boven gevallen politici kwamen er op het televisiescherm wat kramakkelachtige stamineepraat tegenaan gooien, dubieuze geleerden trokken vermeende parallellen met andere kritische situaties in de geschiedenis én waarschuwden de mensen voor een angst- of oorlogspsychose. Daarmee was het hek natuurlijk van de dam: de mensen stookten elkaar op, begonnen verwoed te hamsteren en te woekeren, en - omdat de meesten onder hen na de hopeloos mislukte industrializatie van de Kempen toch werkloos waren - zetten de bijl in elke boom waarvan ze dachten dat hij in de weg stond... De dichter beleefde de ongelukkigste dagen uit zijn bestaan. Overal waar hij een boomzaag hoorde huilen of waar hij bijlslagen opving, verscheen hij ten tonele om het lot van de bomen en Eystel en de wereldvrede te bepleiten. Natuurlijk klopte hij overal aan dovemans deur - als de Kempenaars denken dat ze aan de toekomst bouwen, zelfs door die af te breken, dan zijn ze in hun element - maar zijn gedrag ging niet helemaal ongemerkt aan hen voorbij: ze fluisterden dat hij elke dag nóg gekker werd, ja, dat hij soms zelfs op het punt stond gevaarlijk te worden. Er zat voor de dichter niets anders op dan zich terug te trekken in zijn werkkamer en daar te pogen vergetelheid te zoeken in de oneindige vlakten van het pa-

pier en in de reusachtige wouden van de poëzie...

‘Doezelt de zon in haar ruiende manen,
dan kniel ik vaak bij een madeliefje in de sneeuw
om de aandacht te trekken als preutse hanen
van de kaalste kippen in deze eeuw.

De regen legt glinsterende eitjes in de nestzwammen,
de winter kruipt met fluweelpootjes door het loofhout;
de mensen dommelen suf bij de grienige haardvlammen:
hun voeten zijn warm, hun hart is koud.

Zwavelkopjes piepen tussen de stronken,
koraalzwammen tintelen op het sprokkelhout,
en onbarmhartig blijven de motoren ronken.
De ziel van de mensen is stokoud.

Het vee heeft een wollige vacht gekregen,
ook de meeuwen dragen hun winterkleed;
de mensen hebben te lang in de watten gelegen,
hun bloed blijft blauw, hun hand bezweet.

Diep in mij is ook een god gestorven,
maar ik behield zijn woorden tot in dit uur,
en net als de gonzende werkbijen in de korven
houden ze koningin en nest op temperatuur

tot morgen: dan schudt de zon haar manen;
ze rekt zich, geeuwt, brult en klauwt;
dan verlaten mijn woorden weer hun banen,
op zoek naar de katjes van het laatste wilgehout.’

In februari had de dichter de eerste teksten van zijn ‘GEDICHTEN OM MET EEN KROP IN DE KEEL VOOR TE DRAGEN AAN DE SCHANDPAAL VAN EEN KEMPENS DORP’ ingezonden naar het N.A.T. (het Nieuw

Antwerps Tijdschrift), waarin de pro forma et pro saldo socialistisch geïnspireerde kunstenmakers hun universele glossolalie aan Jan Boezeroen brachten, én aan De Brusselse Gids, waarin de liberale smulmouwen en morsjurken elkaar poogden op te vijzelen tot kosmopolieten. De redaktie van De Brusselse Gids retourneerde zijn inzending met de hautaine aanmerking dat zijn verzen te regionalistisch waren; de redaktie van het N.A.T. daarentegen repte in haar antwoord niet over zijn gedichten, maar vroeg of hij niet een gedicht kon schrijven over de Kempense heide: verscheidene redaktieleden immers hadden in hun jeugd op die heide geravot en dachten daar nu soms met heimwee aan terug. De dichter voelde wel het sarkasme in die suggestie; maar al bij al had dat kattebelletje iets weg van een opdracht, en een opdracht in de wereld van de poëzie was iets unieks, iets heiligs geworden. Er lag nog een minuskuul stukje heide in Eystel, achter het Kapelletje van de Laatste Hoop. Weliswaar hadden de eigenaars, waarschijnlijk geneesheren, de heiduinen daar in een achttal percelen villagrond verdeeld, maar... een raaf bijvoorbeeld kon daar nog rustig op verkenning gaan, want de prikkeldraadversperringen waren er niet voor de vogels. Vanzelfsprekend vermoedde de dichter reeds geruime tijd dat de hazelnoten van Coq-à-l'âne magisch geladen waren, maar hoe moest hij de kauw aan het verstand brengen dat hij er een lustte? Als hij met de armen de vlucht van de raaf eens nabootste? En krassen... dat kon hij toch ook met een mensenstem? Dus riep hij: ‘Kra, kra!’, en molenwiekte hij, hartverscheurend. Alhoewel hij het nog zo verstolen deed, zagen en hoorden sommige alomtegenwoordige mensen hem bezig; ze tikten met een vinger tegen het hoofd en wierpen elkaar veelbetekenende blikken toe...

15.

In die dagen had Coq-à-l'âne het ontzettend druk met zijn inspektietochten langs de oever van de Nete, zodat hij nauwelijks de tijd vond om de zangvogels die uit het zuiden terugkeerden te begroeten en naar hun verhalen te luisteren. Het was pas toen de boeren- en oeverzwaluwen langs de rivier kwamen af gezakt en toen de tierelierende leeuweriken tot tegen de wolken klommen om hun territorium af te bakenen, dat zijn waakzaamheid begon te verflauwen. De dag dat de klapekster terug naar het noorden vertrok, waagde ze het Coq-à-l'âne aan te spreken. Ze troonde hem mee naar een vergroeide vogelkers tussen wiens vorkvormige takken ze haar prooien placht te klemmen. Wat de kauw toen te zien kreeg, vervulde hem met afgrijzen: de klapekster had een geschubde kikker met zes poten en een hagedisstaart buitgemaakt op de oever van de Nete. ‘Mij zie je hier nooit meer terug!’ zei de klapekster bibberend. ‘Het radioaktieve water van de Nete veroorzaakt die mutaties,’ poogde de kauw haar gerust te stellen, maar zijn uitleg klonk allesbehalve overtuigend. Toen de grauwe klauwier uit het zuiden terugkwam, sloeg Coq-à-l'âne hem bezorgd gade. Aanvankelijk imiteerde hij zoals steeds met veel brio de andere zangvogels, maar allengs werd zijn gezang zwakker en zeldzamer. Coq-à-l'âne sprak hem op een morgen aan, en wat hij gevreesd had, bleek maar al te juist te zijn: de grauwe klauwier wees hem de weg naar zijn voorraadschuur, een accacia op wiens doorns hij zijn prooien had geprikt... Die prooien waren de gruwelijkst denkbare wangedrochten, aanfluitingen van de schepping, aberraties van de natuur: spitsmuizen met vlerkjes, padden met de oren van een vleermuis, slakken met stekelige vinnen... Het kon niet anders, of de alven hadden dit bekokstoofd! Coq-à-l'âne zag de toekomst zeer somber in. Zijns inziens hadden de alven een duivelse invloed op het brein van sommige mensen, en gebruikten ze hun macht om het hele scheppingsplan zo snel mogelijk hopeloos in de war te sturen.

Een poosje verwoog hij het, enkele specimina onder de ogen van de dichter te leggen; maar tenslotte zag hij daarvan af, omdat hij de brave natuurliefhebber niet nog meer wilde bezwaren. Intussen waren de kraaiachtigen op het achterdijkse land er volop mee bezig elkaar het hof te maken en te paren. Bij de bestaande koppels verliep dat proces zonder veel drukte, maar de jaarlingen krakeelden dat horen en zien erbij verging. Maar al te vaak werd door de jaarlingen de hulp van Coq-à-l'âne ingeroepen: hij moest erover waken dat de stam niet door inteelt degenereerde, en dat polygamie of polyandrie vermeden werden. Ook dit jaar waren er enkele vrijgezellen die, bij gebrek aan beschikbare vrouwelijke partners, hun geluk elders moesten gaan beproeven; hun vertrek bood helemaal geen prettige aanblik... Wat hemzelf betrof: hij deed het voorkomen alsof hij er gewoon overschoot, alsof hij zich opofferde. In feite was het zo, dat hij nooit avances gemaakt had, omdat hij nu eenmaal zijn hart aan de dichter had verpand. Achter zijn rug werd eens te meer gefluisterd dat hij niet helemaal normaal was, dat hij homofiele neigingen had. Toen het goud van de paardebloemen het wit van de madeliefjes had weggetoverd en het vee met vieze mestvlekken op de huid in de weiden werd gedreven, zwermden de roeken uit over het dorp (voornamelijk de beuken rond het kasteel in het Goor en de paardekastanjes in de buurt van de kerk), begonnen de kauwen hun nesten op te lappen in de eiken langs de Gedempte Vaart, verdwenen de kraaien paarsgewijs in jonge dennen- of sparrenbossen... Alleen het krijsen van ruziënde Vlaamse gaaien en eksters weerklonk nog over Eystel, maar ook dat werd allengs verdrongen door de deuntjes van de zanglijsters, de roodborsttapuiten, de gekraagde roodstaarten, de merels, de tjiftjaffen, de koolmezen... Voor Coq-à-l'âne brak nu een rustige tijd aan: Eros, de zoon van Penia en Poros, óf van Gaea en Uranus, óf van Aphrodite en Ares, heerste nu over Eystel, en dat betekende dat alle dieren volledig opgingen in liefde en spel. Hij was blij dat hij Robin Hood niet te hulp had moeten roepen tijdens de voorbije

weken, want de laatste metamorfoze had beslist nadelig ingewerkt op het brein van de dichter: de brave man deed allerhande vliegoefeningen en poogde zelfs het krassen van de raaf na te bootsen... Op het einde van maart, toen de hazelaar op de splitsing van de Alverweg en de Melkweg, frisse bruingele blaadjes had en de sleedoorn reeds begon te bloeien, trof de kauw tot zijn ontzetting een zevental hazelnoten aan op de door de elf aangewezen plaats. Hij was juist met de dichter op wandel en wilde mordicus diens aandacht op wat anders trekken... Zijn afleidingsmaneuvers geschiedden echter zo stuntelig dat de dichter hoofdschuddend bleef staan, in zijn blonde krulharen krabde, zijn gulp opende om te wateren tegen de meidoornhaag, en... plotseling de hazelnoten in de gaten kreeg. Met een ware triomfkreet stortte hij zich op de vruchten, en een minuut later reeds had hij er één gekraakt. Coq-à-l'âne hield de adem in... Het lichaam van de dichter begon te schokken, als bij een vehemente aanval van epilepsie; het gelaat vertrok gruwelijk... en toen wiekte uitgelaten schreeuwend een ...zwarte raaf op uit het voorhoofd! Robin Hood begon als een gek te stijgen en voerde toen enkele duizelingwekkende nummertjes luchtakrobatiek op, vervolgens daalde hij in glijvlucht tot op de nok van de Dubbelhoeve. Bekaf en domweg ging hij daar zitten te gloriëren. Doodsbenauwd links en rechts kijkend streek Coq-à-l'âne naast hem neer. ‘Dat zijn geen manieren, Robin Hood!’ protesteerde hij buiten adem. ‘Wat gaan de mensen daarvan zeggen?’

‘Ze zeggen van jou toch ook niets?’ snauwde de raaf.

‘Neen, maar jij bent tweemaal zo groot! De mensen beoordelen en veroordelen alles naar het volume...’ Coq-à-l'âne keek met grote ogen naar beneden: op dat ogenblik kwam daar inderdaad de dichter aangestrompeld en -gewaggeld. ‘Vlieg maar gauw terug naar Nephelokokkugia!’ fluisterde hij met aandrang. ‘Zonder jouw bravourestukjes en fiorituren heeft de sukkel het al erg genoeg te verduren!’

‘Straks!’ zei Robin Hood, terwijl hij zich in de lucht gooide.

‘Eerst gaan we op zoek naar de heide...’

Coq-à-l'âne zag hem woedend na. Pas toen er een kei over de pannen onder hem ratelde, vloog hij op... Wat nu weer? Op het erf raapte de dichter een andere kei op. Daar had je het! Als de zangvogel aan de inborst van de dichter was ontstegen, bleef er ook niets achter tenzij zielige onuitstaanbaarheid. Hij moest absoluut aan de elf eens gaan vragen of ze geen middeltje kende om de metempsychose van de zangvogelzieltjes in de mensen te bewerkstelligen... Alle problemen ter wereld zouden dan in een mum opgelost zijn!

16.

Nooit was Robin Hood zo gelukkig geweest als toen hij die namiddag over Eystel vloog. De wind bracht uit het zuiden de opwindendste geuren mee, en ver beneden hem wriemelden de mensen op de wegen en de akkers; vooral dat laatste gezicht bezorgde hem een eigenaardig superioriteitscomplex... Langzamerhand echter verkilde zijn euforie tot kompassie met de kleine zielepoten, de kortzichtige konkelaars die veel te dicht bij de grond leefden om te beseffen hoe oneindig en groots de schepping was. Hoeveel millenia van droom, hunkering, exaltatie en extaze waren er nodig geweest, voordat de vogels konden ontstijgen aan de bekrompen aardsheid van de andere schepselen? Vanuit de lucht gezien waren grenzen, afsluitingen en versperringen onnatuurlijke en vaak lachwekkende streepjes; vanuit de lucht gezien was het stukje heide achter het Kapelletje van de Laatste Hoop het paradijs in miniatuur... Een heilige weemoed vervulde de raaf; en terwijl hij traag boven de heiduinen cirkelde, kraste hij de gevoelens uit, die in hem opwelden:

‘Ik haalde dennestronken uit,
blootsvoets in de zavelgrond;
het goud van hars zat in mijn huid,
de smaak van verfbrem in mijn mond.

Ik duizelde van jeneverbes,
van vliegden, kraaiheide en spork;
de spotvogel gaf mij dagelijks les
in de grijsgroene koelte van een lork.

De Kempenaar had tot biotoop:
struikheide, heiduin, konijnehol,
een hagedis die vlug wegkroop,

wolfsklauw, heispurrie, korstmos vol
kevers, en dan een hazeloop
tussen pijpestrootjes, een vossehol.

De voortekens zijn uiterst veeg:
de zandloper is bijna leeg,
de zandmiljoenpoot ligt in een knoop.

Het loon dat de zandman vroeger kreeg
maakte zijn zoon tot arts, misantroop.
Het laatste stuk ligt hier te koop.'

Plotseling werd hij in zijn lyrische bespiegelingen onderbroken door een treiterend kirrend, tjirrend en sjirpend geluid... Het was alsof een wolk van plagerige geluiden zijn richting werd uitgedreven. Robin Hood zag hoe Coq-à-l'âne, die al die tijd verbijsterd in de lichtgroen gespikkelde lindebomen bij het Kapelletje van de Laatste Hoop had zitten te loerogen, als de gesmeerde bliksem naar hem toe scheerde. 'Wegkruipen, Robin Hood!' schreeuwde de kauw uitzinnig van schrik, terwijl hijzelf in de bruinblauwe schermen van een vliegden dook.

'Waarom?' riep Robin Hood. Hij streek benieuwd neer in de verwaaide kruin van dezelfde vliegden.

'De slechtvalk!' stootte de kauw bibberend uit.

Boven de lindebomen dook op dat ogenblik een roofvogel op die omzwermd was door boerenzwaluwen en kwikstaarten.

‘Dat is een kleine buizerd!’ giechelde de raaf. ‘Die zal ik eens mores leren!’

‘Niet doen!’ kafferde Coq-à-l'âne. ‘De slechtvalken zijn de snelste en behendigste vliegers van het hele vogelrijk. Eeuwenlang hebben de mensen hen afgericht voor de jacht. Achter de punt van hun bovensnavel hebben ze een soort van tand om hun prooien dood te bijten. Ze rukken hun buit helemaal open en eten alleen de beste brokken: het lillende hart, en...’

‘Platbroek!’ snauwde Robin Hood, terwijl hij zijn vleugels opensloeg en onvervaard de indringer tegemoetvloog. Het kleine grut dat ermee bezig was de roofvogel te sarren, waaide in een oogwenk weg. Doodstil was het eensklaps op de heide. Robin Hood zag nu ook wel dat zijn opponent anders was: meer gedrongen dan een buizerd, vuriger getijgerd op het onderlijf, met blauwzwart glimmende dekveren... De eerste schok was verschrikkelijk: hun poten haakten in elkaar, en Robin Hood dacht een ogenblik dat al zijn spieren scheurden. De tweede aanval van de valk wist hij in laatste instantie te ontwijken. ‘Achter én boven hem blijven!’ hoorde hij Coq-à-l'âne radeloos tateren. De bolide was daar echter reeds terug en ditmaal kon Robin Hood de wervelende aanval slechts gedeeltelijk pareren: de klauwen van de slechtvalk reten langs zijn borst, zodat hij versuft enkele meters naar beneden tuimelde. De slechtvalk was nu boven hem, zwenkte en balde zich samen voor de genadestoot... Op dat moment werd hij door een onzichtbare hand vastgegrepen en als een prullige bal omhoog geslingerd. Toen het schot weerklonk en de echo's over de bossen kabbelden, dwarrelde hij reeds naar beneden. Stomverbaasd streek Robin Hood neer in de vliegden. ‘Wat was dat?’ stotterde hij buiten adem. Met ongelovig knipperende ogen zag hij dat Coq-à-l'âne onder hem zat te schokken van het lachen. Had de angst hem gek gemaakt?

‘De kippenkweker heeft zichzelf doodgeschoten!’ hikte de kauw.

‘Wat is dat voor nonsens!’ femelde Robin Hood boos.

‘We zijn hier op het jachtterrein van de kippenkweker,’ verklaarde de kauw. ‘Hij heeft zijn eigen ziel uit de lucht geschoten!’

‘Zijn eigen ziel?’ kreunde Robin Hood. Een helse pijn schramde over zijn borst.

De kauw aarzelde zichtbaar. ‘Wel, dat zit zo in mekaar,’ begon hij uiteindelijk. ‘Zowel als de zangvogels hebben ook de stootvogels voor een kampioen gebeden... Wij kregen jou; enfin: een elf zorgde ervoor dat jij ontsteeg aan de nobelste mens van Eystel, die de dichter toch is. De stootvogels kregen de slechtvalk; een alf zorgde ervoor, dat die verrees uit de wreedste mens van Eystel, die beslist de kippenkweker is... Begrijp je?’

‘Een elf? Een alf?’ Robin Hood schudde verpaft de kop. ‘De angst heeft jou zeker stapelgek gemaakt?’ Op dat ogenblik zag hij een kleine dikke man met een rood gezicht en een gek hoedje op over de heiduinen naderen, over zijn schouders hingen een fonkelnieuw geweer en een bol staande weitas. De man liep tot bij de slechtvalk, raapte hem op, trok zijn vleugels open, monsterde idioot grijnzend de bebloede borst, en gooide de vogel vervolgens met een gebaar van verachting in een dorre braamstruik. ‘Vieze klamper!’ zei hij.

17.

Toen de spreeuwen de witte stipjes op hun verenkleed verloren hadden en paarsgewijze alle beschikbare boom- en muurholten van Eystel hadden ingepalmd en toen de wielewaal de loofbossen deed zinderen met zijn doordringend melodieus gefluit, gebeurde er iets unieks in het leven van Coq-à-l'âne. Het was een goddelijk lenteweertje en hij zat zich met opgestoken pluimen te wassen in de grote drenktrog naast de Eikenschrans, wanneer eensklaps zijn aandacht getrokken werd door een gekke verschijning in een oude wilg verderop. Ver-

bluft schudde hij het water van zijn kop. Dat was toch geen kauw? Hij sprong op de rand van de bak en klodderde moeizaam tot in de wilg. Het was een kauw, een pop... maar wat voor een! Ze had geen staart, de uiteinden van haar vleugels waren uitgerafeld en vies besmeurd, en op haar kop was een kale plek die ingesmeerd was met een rood goedje. Schichtig keek het erbarmelijke schepseltje naar hem. ‘Wie ben jij?’ vroeg Coq-à-l'âne minzaam.

‘Ik heb al zoveel namen gehad,’ zuchtte de pop. ‘Nymphe du pavé... Reine du bal... Nuit blanche... Misère ouverte... Mal-à-propos... Mona-Lisa, Gioconda...’

‘Gioconda is een mooie naam,’ prevelde Coq-à-l'âne. ‘Wie gaf je die naam?’

‘De restauranthouder gaf me al die namen. Hij kocht me van de vogelvanger... Ik was een stuk speelgoed voor zijn kinderen.’

Coq-à-l'âne viel van de ene verbazing in de andere. ‘En wie is de vogelvanger?’

‘Een kleine man met een scheef gezicht. Hij draagt een groene overall en heeft altijd een mand bij zich, waarin zijn klimsporen liggen. Een of ander ministerie heeft hem de permissie gegeven om kraaiachtige vogels te roven. Rond zijn huis staan vele volières en daarin leven alle denkbare vogels. Van heinde en verre komen de mensen naar hem toe om vogels te kopen. Met een pennemes snijdt hij de tong van de kraaiachtigen van onderen los, opdat ze beter zouden kunnen spreken. Kijk maar!’ Gioconda stak haar losgesneden tong uit.

Coq-à-l'âne gruwde bij de gedachte aan de pijn. ‘Waar ben je geboren?’

‘Dat weet ik niet. Waarschijnlijk ergens aan de overkant van het Albertkanaal... Daar leven ontzettend veel kauwen in slavernij. En als ze ontsnappen, komen ze meestal om van honger, omdat ze nooit geleerd hebben hun voedsel in de natuur te zoeken én omdat ze van in hun prilste jeugd mensenvoeding gewend zijn.’ Gioconda krabde potsierlijk haar kale knikker. ‘Ze zijn ook veel te naïef...’

‘En jij?’

Ze niesde tweemaal. ‘Ik heb in het restaurant alles leren eten: kikkerresten, slakjes, regenwormen, groenteafval... Een kraaiachtige is toch een alleseter, nietwaar?’

‘Net als de honden, de varkens en de mensen,’ bevestigde Coq-à-l'âne. Hij had medelijden met Gioconda: zonder zijn hulp werd ze beslist een prooi voor de wezels, of viel ze terug in de handen van de mensen. ‘Weet je wat?’ begon hij aarzelend. ‘Als je wilt, mag je je intrek nemen bij mij; ik zal wel voor je zorgen...’

Gioconda keek hem geschrokken aan. ‘Ik denk er niet aan!’ repliceerde ze, alsof hij haar een erg oneerbaar voorstel had gedaan.

‘Waarom niet?’ vroeg hij, helemaal van de kook.

‘Binnenkort beginnen de jachtwachters en de jagers overal door de nesten van de kraaiachtigen te schieten. Ik ben mijn leven nog niet beu!’

Nu voelde Coq-à-l'âne zich nog ongemakkelijker. ‘Ik woon niet in een nest,’ zei hij stijfjes, ‘en ook niet in een holte. Ik woon in de schuur van de Dubbelhoeve. Net als jij werd ik grootgebracht bij de mensen. Toen ik nog duivelshaar had, werd mijn ouderlijke boom - de hoogste eik langs de Gedempte Vaart - geveld door een houthandelaar; mijn zusje werd doodgebeten door een straathond, en ik... werd door een toevallige voorbijganger opgeraapt. Die passant bleek een dichter te zijn, die op de Dubbelhoeve woonde. Hij heeft mij grootgebracht, en ik... heb me aan hem gehecht.’

Gioconda keek hem guitig lachend aan. ‘Je bent verliefd op hem, nietwaar? Geef het maar toe! Ik ben ook een tijdje verliefd geweest... maar dan op de vrouw van de restauranthouder. Op een keer echter was ze eensklaps en voorgoed verdwenen. Er zijn weinig mensen die paren voor het leven, weet je... Wat gebeurde er met je ouders?’

‘Het verwoesten van hun nestplaats was de zoveelste tegenslag in hun leven. Ze zijn dezelfde lente nog vertrokken uit de Kempen...’ Coq-à-l'âne deed of er een kanadapluisje in

zijn oog gevlogen was. Op dat ogenblik begon in de buurt van de Nete een koekoek te roepen. ‘Godverdomme!’ kafferde hij. ‘Het is weer werken geblazen voor mij...’

‘Wat bedoel je?’ wilde Gioconda weten.

‘Wel, ik ben de koning van de zangvogels hier op het achterdijkse land,’ verklaarde Coq-à-l'âne, die intussen de koekoek gelokalizeerd had in één van de iepen die een met riet begroeid gedeelte van de Neteoever afbakenden, ‘en ik wil niet dat weer vier of vijf karekieten, kwikstaarten of grasmussen hun eigen broedsel verkwanselen, doordat ze zich blindweg afsloven voor een wonderkind met een grote oranje bek in hun nest. Hij mag hier zoveel harige rupsen komen vangen als hij wil, maar hij moet zijn goocheltoeren elders gaan opvoeren!’

18.

Had de eerste metamorfoze de dichter verrukt, de tweede hem verbijsterd, dan liet de derde hem achter in een toestand van totale verwarring: ongeloof, opstandigheid, angst en onrust maakten zich om beurten van hem meester. De zes overgebleven hazelnoten borg hij diep weg in de lade van zijn schrijftafel, onder zijn oudste dichterlijke probeersels. Omdat hij er zich van wilde vergewissen, dat hij niet gedroomd had, toog hij 's anderendaags naar de heiduinen achter het Kapelletje van de Laatste Hoop. Hij vond de vliegden terug, de braamstruik... maar van de slechtvalk was geen spoor te bekennen. Toen hij op zijn knieën in de smele zat en zo nog dieper in de dorre bos wilde kijken, riep eensklaps een barse stem achter hem: ‘Wat loop jij hier uit te spoken?’

Geschrokken sprong de dichter op. Hij werd bleek en rood, toen hij konstateerde dat het de kippenkweker was die hem betrapt had. ‘Ik zag gisteren hoe jij hier een slechtvalk neerschoot,’ stamelde hij.

‘En dan?’ vroeg de dikke kippenkweker bazig. ‘Ik heb hier

overal het jachtrecht!' Met een worstvinger trok hij een grote cirkel in de lucht.

'De slechtvalk is toch een beschermde vogel!' wierp de dichter op. 'In de vijftiger jaren werd er in België nog een twintigtal broedparen geteld, aan het einde van de zestiger jaren was dat bestand teruggelopen tot één enkel koppel, en nu... zijn er geen meer.'

'Dan kan ik er ook geen afgeschoten hebben!' smaalde de vetzak.

De dichter wist een ogenblik niet wat te zeggen. Dikhuidigheid en platvloersheid maakten hem altijd radeloos. 'Misschien was het een passant,' opperde hij zwakjes. 'Sinds mensenheugenis wordt de slechtvalk de nobelste stootvogel genoemd... Het is zonde, doodzonde, letterlijk een onvergeeflijke zonde tegen de natuur...'

'Jongen, ga elders kletsen!' zei de varkenskop geprikkeld. 'Ik schiet wat ik wil, en jij mag hier niet eens komen...'

'Je hebt het zelf gezocht,' beet de dichter, eensklaps buiten zichzelf van woede.

'Wat heb ik zelf gezocht, onnozelaar?'

'Vandaag nog schrijf ik alle eigenaars uit deze buurt aan: ik breng hen op de hoogte van jouw wandaden tegen de natuur, en ik bied hun het tienvoudige van wat jij betaalt voor het jachtrecht!'

De kippenkweker lachte op een onnatuurlijke wijze zijn lelijk gebit bloot. 'Paljas!' schold hij. 'Ik heb tienmaal zoveel geld als jij. En nu maken dat je wegkomt, of ik schiet je per ongeluk de kloten van het lijf!' Hij richtte dreigend zijn tweeloop op het onderlijf van de dichter.

'Je hoort nog van me,' zei de dichter, terwijl hij waardig in de richting van het Kapelletje van de Laatste Hoop liep. Bijna meewarig vroeg hij zich af hoe de door Coq-à-l'âne gesuggereerde metamorfoze bij deze zwijnjak was overgekomen... Misschien was hij er op dit ogenblik ook nog van overtuigd, dat hij gedroomd had. Of misschien liep hij met zijn geweer te zoeken naar de raaf, om zo te ontsnappen aan die nacht-

merrie. Toen hij over de prikkeldraad klauterde, bekroop hem de lust om op zijn stappen terug te keren en de zielloze sukkel te vragen of hij geen magische hazelnoot lustte, maar dat leek hem té sadistisch. Een jager die op zichzelf joeg... Barstend van de binnenpret liep de dichter naar huis. Normaliter had hij nu een pamflet of een satire of tenminste een protestgedicht moeten schrijven, maar de lente was te mooi voor averechtse gevoelens als ongenoegen en bitterheid en vijandigheid...

'Ik heb de koekoek horen roepen,
de gagel ontvlamt weer roestrood,
de zon komt van de sleedoorn snoepen,
alleen de gaspeldoorn is dood.

Ik heb de koekoek horen roepen,
de koekoeksbloemen springen op,
de spreeuwen ontbinden hun troepen,
de els ontdoet zich van de oude prop.

Ik loop me dagelijks af te vragen
of jij mijn baltsroep dan niet hoort.
Tuinfluiter en braamsluiper in de hagen

doen of de onschuld werd vermoord.
Ik wil je weer op de handen dragen,
maar jij trekt met de sijsjes voort.'

Jij... Eens te meer zat de dichter erover te piekeren, waarom hij zich in zijn poëzie geregeld tot een nobele, ongekende dame richtte. Was ze zijn anima? Zijn imago? Wanneer zou ze ooit in levenden lijve voor hem staan?

'Paardebloemen zijn van de zon gedropen,
de wind wordt zienderogen groen,
de matkop en de tjiftjaf dopen
de lente, de spreeuw zelfs geeft katoen.

Het paard in de wei weet geen blijf
met zijn lul, de koeien bespringen elkaar,
er werken ook krachten diep in mijn lijf,
ik voel me een beetje halfgaar.

Het klinken op steen van een truweel,
de atalanta dat vliegend juweel,
en ik op kwieke vrijersvoeten.

Lieveheersbeestjes komen me groeten.
Ik stuur ze weerom, maar ze moeten
voorzichtig zijn met al dat stuifmeel.'

Toen hij deze gedichten geschreven had, kwam er een weemoedige triestheid in hem op. Als nooit tevoren besefte hij hoe de mensen verblind voorbijliepen aan alle heerlijkheden van het aards paradijs rond hen, hoe ze domweg hun zintuigen lieten afsterven, hoe ze dwaasweg hun geest vergiftigden of lieten vergiftigen...

'*De zwarte zegge bloeit,*
de haarmug vliegt weer rond,
en waar de geelgors stoeit
breekt speenkruid uit de grond.

Indroevig stap ik verder,
ik heb geen moed, geen haast:
het voetspoor van een herder;
niets dat me nog verbaast.

De mensen kennen dit niet
meer: de dotterbloem, het zenegroen,
de roep van de karekiet,

de ral, de dodaars, het waterhoen,
een roerdomp die blaast op riet.
God voelt zich zeker Zwarte Piet.'

Buiten ontfermde Coq-à-l'âne zich over een gek en preuts scharminkel zonder staart. De dichter glimlachte: hij had tenminste toch één echte vriend...

19.

Tegen het einde van april, toen de vlieren en de lijsterbessen en de vogelkersen de lucht zo zoeterig zwoel doordrenkten, had Gioconda weer kleine veertjes op haar kop en een koddig klein staartje. In die dagen kwam er een vreemde onrust over Coq-à-l'âne: hij zat soms urenlang dromerig zijn toilet te verzorgen, had een onverklaarbaar grote belangstelling voor glinsterende voorwerpen, en kon niet verdragen dat iemand zich vrolijk maakte over zijn protegée. Alhoewel hij verwacht had dat het optreden van Robin Hood en het bewustzijn dat hij vanuit Nephelokokkugia over hen waakte een temperende invloed zouden gehad hebben op de schijnheilige, steelzieke en aldoor kwekkende eksters en op de brutale, roofzuchtige en afschuwelijk krijsende Vlaamse gaaien, moest hij nu aldra konkluderen dat hij zijn dromen voor werkelijkheid had genomen: de schreeuwlelijken - hij had zich inderdaad al vaker afgevraagd waarom zij zangvogels genoemd werden en geen schreeuwvogels zoals de gier- en nachtzwaluwen, de hoppen en de ijsvogeltjes - bezondigden zich weer volop aan de gruwelijkste vormen van eierslurperij en kannibalisme. ‘Jullie zijn net mensen!’ wreef hij hun geregeld onder de neus, maar de roofmoordenaars vonden in die vergelijking niets vernederends. Toen echter ook de kraaien ermee begonnen van hun nest een moordkuil te maken, vond hij het al te gortig. Alleen Robin Hood kon hier eens en voorgoed orde op zaken stellen... Op een zondagvoormiddag, toen de kerk van Eystel niet eens voor de helft de volkstoeloop kon slikken omdat ook diverse melomanische toeristen nu weleens wilden komen luisteren naar die transcendentale orgelmuziek, toog hij op zoek naar een hazelnoot... Na veel gescharrel

onder de hazelaar, en dit tot groot ongenoegen van de tortels die erin nestelden, vond hij uiteindelijk een gedeelte van een hazelnoteschaal. Hij herinnerde zich de noten die nog steeds in het bezit van de dichter moesten zijn en vloog met zijn vondst naar de Dubbelhoeve. Daar wachtte hij geduldig op de thuiskomst van de brave dagdromer. Toen de dichter eindelijk opdaagde, poogde Coq-à-l'âne zijn aandacht te trekken door allerhande paljasachtige streken, maar het duurde totdat hij de scherpgekante schelp letterlijk onder de neus van de man op zijn Pegasus gewreven had, voordat die snapte wat hij bedoelde. Vanop de rand van het openstaande winket in de schuurpoort zag de kauw hoe zijn meester naar zijn werkkamer liep en even later weer op het erf verscheen met een onheilspellende glimlach om de mond, hoe hij een hazelnoot op het plaveisel voor de waterput legde en er zijn hiel opzette... ‘Niet hier, idioot!’ riep hij verschrikt, omdat hij het hoofd van de schoonzuster van de dichter achter het raam van de keuken zag. De dichter raapte met verheerlijkt gelaat het chokoladebruine dopje op, stak het in zijn mond, keek schalks naar de kauw... en stapte toen door de manshoge opening van het winket de schuur in. Opgelucht vloog Coq-à-l'âne hem achterna. Plotseling echter zag hij Gioconda in de hanebalken zitten... ‘Knijp je ogen dicht, Gioconda!’ riep hij gebiedend. ‘Dan ga je ongelooflijke dingen zien! Snel!’ Op dat ogenblik begon de transfiguratie bij de dichter zich reeds te voltrekken. Schokkend en sidderend leunde de man tegen een oude wanmolen... De raaf die zich uit zijn voorhoofd als een vlinder uit zijn kokon bevrijdde was opnieuw... wit!

‘Ik zie niets!’ pruilde Gioconda.

‘Dan ben je nog blinder dan een mol!’ kraste Robin Hood, terwijl hij door het gapende winket naar buiten wiekte.

Gillend van schrik fladderde Gioconda tot tegen de pannen. Coq-à-l'âne twijfelde een ogenblik tussen zijn bezorgdheid om haar en zijn verknochtheid aan Robin Hood, maar tenslotte woog wat hij als zijn plicht beschouwde het meest door. Met

de dood in het hart vloog hij de witte raaf achterna. Tot zijn ontzetting zag hij op dat ogenblik de B.M.W. van de belastingkrontroleur en de Mercedes van de dokter de brink oprijden... Heel hoog in de lucht speelde Robin Hood met zichzelf en de lentewind. Coq-à-l'âne had alle moeite van de wereld nodig om zich tot op zijn hoogte te hijsen. ‘Ach, misschien denken de mensen wel dat hij een reuzenstern is, of een zilvermeeuw, of een grote mantelmeeuw,’ troostte hij zichzelf. ‘Ze kennen zo weinig van vogels...’ Hij moest zich een poosje laten drijven, voordat hij weer op adem kwam. ‘Ik heb je gevraagd te komen om de eksters en de Vlaamse gaaien en de kraaien eens mores te leren!’ brulde hij.

‘Waarom?’ vroeg Robin Hood werktuiglijk. Het was duidelijk, dat hij in diepgaande poëtische bespiegelingen verzonken was.

‘Ze plunderen en roven er maar op los! Ze gedragen zich net als de mensen!’

‘Dan moet ik inderdaad optreden!’ konstateerde de raaf, eensklaps weer nuchter. Hij liet zich tot naast de kauw drijven. ‘Maar ik doe het slechts op één voorwaarde: je moet me zo snel mogelijk in kontakt brengen met die elf waarover je het de vorige keer had...’

Coq-à-l'âne schrok zich bijna een beroerte. ‘Dat gaat toch niet!’ zei hij wanhopig. ‘Het moet volle maan zijn, en... je moet bovennatuurlijk mooi kunnen zingen!’

‘En waar precies?’ insisteerde de raaf.

‘Ja... maar... Jij kunt helemaal niet mooi zingen!’ wierp de kauw op.

‘Jij zeker wel!’ hoonde Robin Hood. ‘Je zingt als een drooggelopen karrewiel! Vertel op... Waar moet dat gebeuren?’

‘Bij de Kollenput...’ fluisterde Coq-à-l'âne uiteindelijk. De driestheid van Robin Hood zo'n beetje kennende voorzag hij de vreselijkste komplikaties. Bovendien had de elf hem toch met nadruk gevraagd aan niemand wat over haar te vertellen. Enfin, ze hoefde niet te verschijnen als ze niet wilde... De volgende uren schuimde hij met Robin Hood het achterdijkse

land af. De strafexpeditie in de kruinen van de kanada's en de eiken, waar de eksters hun opzichtige bolwerken hadden, was een formaliteit: door zijn verschijning alleen al traumatizeerde de witte raaf de alomtegenwoordige en eeuwig kletsende kleptomanen voor geruime tijd; de Vlaamse gaaien met hun rudimentaire nesten echter moesten ze tot diep in het kreupelhout gaan zoeken, ook de kraaien hielden zich ergens loos verdoken in jonge sparrenaanplantingen, zodat Robin Hood meer dan eens dreigde een heleboel pluimen te verliezen... Ook bij de struikrovers en de lijkrovers - zo noemde Coq-à-l'âne hen - kende hun optreden een onverdeeld sukses: de meerkollen immers waren er helemaal niet op gebrand hun oprichtbare kopveren en hun blauwe dekveren te laten uitrukken door de reusachtige witte furie die hun koning was, en de kraaien wensten geenszins verbannen te worden uit het veilige, rijke en rustige Eystel... Toen Robin Hood naar Nephelokokkugia steeg, zong de nachtegaal op klaarlichte dag een solo die zelfs de driedoornige stekelbaarsjes, getooid met hun zilveren en blauwe en rode bruidskleuren, uit het water van de vijvers en de vennen deed opspringen.

20.

Toen de dichter weer de oude was, hoorde hij zijn oudste broer zeggen: ‘Het doet me echt genoegen, dat je eindelijk volwassen geworden bent!’ Hij zag zijn zuster, de belastingkontroleur en de dokter doodernstig knikken. Op zijn bord lag een gedeeltelijk afgekloven kippebilletje, en zijn schoonzuster schonk hem een glas roestige bourgogne in. Hij wist dadelijk dat hij zich naïef en dom en kinderachtig gedragen had, anders zouden ze hem zeker nooit geprezen hebben. Toen nog geen halve minuut later de notaris de huiskamer betrad, wist hij dadelijk wat er geslagen was... ‘Wie heeft hem geroepen?’ vroeg hij verbouwereerd.

‘Ik heb meneer de notaris daarstraks gezegd dat hij zonder

tegenbericht na de middag mocht langskomen,' zei de belastingkontroleur met een rode kop.

'En is alles nu bedisseld, mensen?' vroeg de notaris, terwijl hij met zijn aktentas op zijn schoot plaatsnam op een stoel bij het raam.

De dichter besefte maar al te wel dat hij nu erg diplomatisch moest te werk gaan. 'Ik vraag bedenktijd,' zei hij stil. 'Zaken van levensbelang handel je niet af tussen de soep en de aardappelen...'

Iedereen keek hem stomverbaasd aan. 'Maar daarjuist was je het er roerend mee eens, dat we de Dubbelhoeve onder de hamer brachten!' ketterde de belastingkontroleur verontwaardigd. 'Wie denk je voor de zot te houden, zeg?'

'Verwaande zot!' foeterde de zuster van de dichter.

'Ik was daarjuist een beetje in de war,' verontschuldigde de dichter zich. 'Ik had niet goed geluisterd... Neemt me niet kwalijk.' Hij keek beschaamd naar de notaris, die alle moeite van de wereld deed om niet te horen wat er gezegd werd.

'Ik heb in ieder geval dat huis in die nieuwe wijk op het Hoogveld gekocht,' zei de oudste broer van de dichter, 'en ik moet geld hebben... Bovendien begin ik vanaf morgen te werken bij de Maatschappij voor Gasdistributie.'

'Dan verpachten we de Dubbelhoeve en de landerijen maar,' zuchtte de dichter.

'En jij dan?' snibde de schoonzuster. 'Je denkt toch niet dat we je weer bij ons zullen laten intrekken, zeker? Dat wijkhuis is ternauwernood groot genoeg voor ons huisgezin!'

'Wees nu toch eindelijk eens een keertje redelijk,' pleitte de dokter.

'Ik ga hier niet weg,' zei de dichter staccato. Hij stond op en liep naar zijn kamer, misselijk van ellende. 'Dan zonder zijn toestemming!' hoorde hij achter zich de belastingkontroleur bulderen. 'Hij heeft niet het recht de verkoop te boycotten. Met drie stemmen tegen één wordt zijn bezwaar verworpen!'

'Hij is niet goed bij zijn zinnen, meneer de notaris,' verklaarde de dokter.

‘Hij is altijd een zorgenkind geweest!’ voegde de zuster van de dichter eraan toe. ‘Moeder vroeger deed voor hem menigmaal een noveen...’

‘Hij speelt wondermooi op het orgel,’ zei de notaris vergoelijkend.

‘Iets waarmee geen cent te verdienen valt kon hij altijd buitengewoon goed,’ hoonde de oudste broer van de dichter. ‘Weet je dat hij gedichten schrijft, én dat hij voor de uitgave ervan zelfs betaalt? Jaja...’

Grimmig greep de dichter naar het cahier. Alleen via zijn balpen kon die verkrampte pijn uit zijn borst wegvloeien...

‘Gehucht van een handvol huizen,
miljarden distelpluizen,
berkezaadjes en schuimende wolken;
de zon gooit soms haar lange dolken,

daarom zijn de sloten roestrood.
Een grauwe klauwier is de dood
voor kleine padden, bruine slakken.
God zit dit gehucht uit te vlakken.

Een dichter is hier een randgeval,
een kwakzalver voor de ziel, een ananasgal
op toornig groene zomereiken
die kolkende winden indijken.

Geluk is hier werken, zwoegen -
alles is gedaan - en toch weer ploegen:
de ziekte van het schrokkige gewin,
hier spant de duivel zijn paarden in.

's Nachts hoor je de schaterlach van de maan,
oude knollen die op hol slaan,
en je voelt het kloppend hart van een haas:
dan zijn de varkens hier baas.’

Wat moest hij aanvangen, indien het ouderhuis inderdaad verkocht werd? Zijn broer die belastingkontroleur was en zijn zuster zouden beslist alle denkbare pogingen aanwenden om een gedeelte van de landerijen tot bouwgrond te laten transformeren. Geld zou hij hebben, veel geld... maar het gemis van het achterdijkse paradijs zou ondraaglijk zijn, erger nog dan de eenzaamheid. Werktuiglijk schreef hij in het schrift: ‘Sonnet van de opgeblazen Kikkers’...

‘Ik ontferm me al geruime tijd
over de kikkerdril in het dras;
als een echte god voer ik een strijd
tegen droogte, meeuwen, wurgend gras.

Moeilijk wordt de tijd van de dikkop:
de donderpad is zo argeloos,
reiger en kievit slokken hem op,
de snoek loert op hem tussen het kroos.

De zon streelt hem tot groene kikker,
elke dag maakt hem ietwat dikker.
En trekt hij de wijde weide in

op zoek naar vlieg en sprinkhaan en spin,
gaat mijn gedicht eindelijk leven
en durf ik het mijn zegen geven
of blaas ik het mijn grimmigheid in.’

's Anderendaags bracht de postbode hem aan de ontbijttafel een aangetekende brief van het Ministerie van Nationale Opvoeding. Het behaagde de minister hem mede te delen dat er een volledige betrekking van muziekleraar was vrijgekomen en dat hij door de bevoegde lieden die zich met de reaffektatielijst bezighielden als voornaamste gegadigde was aangeduid: wekelijks mocht hij voortaan vijf lesuren geven te Lier, vijf te Herentals, zes in Turnhout, én zes in Mol...

Dat de dichter vroeger steeds met de fiets naar school gereden was, wisten ze bij het ministerie blijkbaar, want over verplaatsingsonkosten werd in het schrijven met geen woord gerept. ‘Als ik jou was, zou ik in Herentals een appartement kopen,’ zei zijn schoonzuster aanminnig. ‘Daar zit je zo ongeveer in het midden van de kring.’

‘Ik denk er niet aan,’ wedervoer de dichter. ‘Ik geef er gewoon de brui aan... Ik word landbouwer!’

Zijn schoonzuster keek hem onthutst aan. ‘En waar dan wel?’ wilde ze weten.

‘Hier!’ antwoordde hij. ‘Ik zal proberen jullie uit te kopen.’

Schuddekoppend blies ze de lucht uit haar longen door haar grote neusgaten. ‘Dat is onzin!’ femelde ze. ‘De hoeve komt spoedig onder de hamer... Geen mens denkt eraan jou krediet te geven, ik... wij allerminst. Straks wordt het vee opgehaald, we hebben gisteravond alle dieren én het alaam verkocht. Mag ik je een goede raad geven? Houd je maar kalm, er zijn enkele bloedverwanten die jouw... bloed wel konden drinken! Eén onder hen is zelfs al bij de burgemeester gaan aankloppen met de vraag, of hij er niet kan voor zorgen dat je in een psychiatrische inrichting opgenomen wordt. Hij noemt je een gevaar voor je medemensen én voor jezelf. Nu de boel hier toch verkocht wordt, zal hij wel geen verdergaande initiatieven nemen... maar daag hem asjeblieft niet langer uit!’

‘Ik vraag me aldoor af, hoe ik me die onverdraagzaamheid en die haat op de hals heb gehaald,’ mijmerde de dichter ongelukkig.

‘Je hebt nooit begrip opgebracht voor hun belangen,’ wees zijn schoonzuster hem terecht.

‘De verkoop van de Dubbelhoeve, het eeuwenoude voorvaderlijke erfgoed, druist lijnrecht tegen hun belangen in,’ zei hij weemoedig. ‘Vader moet zich in het hiernamaals enorm gedupeerd voelen...’

‘Je vader voelt helemaal niets meer!’ spotte zijn schoonzuster. ‘Geloof me vrij...’

21.

Alhoewel de rans-, bos- en steenuilen in mei inderdaad eensklaps schrikbarend intens begonnen te jagen op al wat piepte om hun broedende wijfjes met lekkere hapjes te vertroetelen, stuurde Coq-à-l'âne de zangvogels die de bijstand van Robin Hood kwamen afbedelen onverstoorbaar wandelen. Zelfs toen de leeuweriken hem kwamen vinden met bloedige verhalen over de velduil, bleef hij onvermurwbaar: een raaf was geen nachtvogel, en bovendien moesten de zangvogels maar listiger te werk gaan bij het bouwen van hun nesten. 'Hoor je ooit de boomkruiper en -klever of de kool-, pimpel-, kuif-, staart- en matkopmees klagen?' vloog hij uit. 'Dat zijn vogels met hersenen!' Intussen zag hij elke avond vol angst de maan een beetje voller worden. En dan was Gioconda er ook nog... Elke dag werd ze mooier en pittiger en uitdagender en lieftalliger en koketter en veeleisender... Coq-à-l'âne werd konstant heen en weer geslingerd tussen zijn affektie voor de dichter en het overweldigend gevoelen van genegenheid voor haar. Op een dag zat hij op de openstaande keukendeur uit te kijken naar de dichter, toen hij plotseling de mooi glanzende trouwring van de bazin des huizes naast de gootsteen zag liggen. Ofschoon de goud- of zilverkoorts alom als een triestige mensenkwaal verafschuwd werd, werden ook de kraaiachtigen er in de lente vaak door aangestoken: met glinsterende voorwerpen konden ze immers hun wijfjes behagen. Voordat de draagwijdte van zijn daad tot hem doordrong, gapte Coq-à-l'âne de ring mee en bracht hij hem naar Gioconda, die op de nok van de schuur de drollige pluimpjes van haar stuit zat te schikken. Hij legde de ring tussen haar poten en keek haar smeltend van verliefdheid aan. 'De eksters zeggen dat jij een jannige homofiel bent,' zei ze koeltjes, 'al even jannig als je beschermheer.'

'De dichter lijdt niet aan nymfomanie zoals de andere mensen én zoals de eksters,' stoof hij op. 'En ook niet aan babbelzucht en broodnijd en achterbaksheid en hebzucht: allemaal

ondeugden die de eksters met de mensen gemeen hebben!'

Gioconda trippelde gekrenkt van de ring weg. 'Jij hebt ook iets gemeen met de mensen én met de eksters!' brabbelde ze. 'Denk je mij op zo'n slinkse wijze te kunnen verleiden? Gestolen geschenken wekken alleen maar mijn verachting op!'

'Het is al goed!' riep hij met overslaande stem. 'Ondankbaar schepsel!' Hij nam de ring weer in de bek en vloog ermee naar de keuken. Op het ogenblik dat hij door de openstaande deur naar binnen wilde vliegen echter verscheen de schoonzuster van de dichter in de opening, zodat hij geschrokken zwenkte en van verbouwereerdheid de ring liet vallen ...Het vrouwmens bukte zich, raapte de ring op, besefte wat er gebeurd was, liep naar binnen en verscheen een halve minuut later weer op het erf met een geweer in de hand! 'Wegvliegen, Gioconda!' schreeuwde Coq-à-l'âne met overslaande stem, terwijl hij over de nok van de schuur wegdook. Gioconda, die wellicht dacht dat hij weer een gluiperig verleidingsmaneuver uitvoerde, bleef preuts en pruilend zitten. Er zweepte een schot over de schuur: met een felle ruk werd ze opgetild, in de lucht geslingerd, om vervolgens in een wolk van pluimen neer te dwarrelen en op een stapel rotte erwtrijzen achter het gebouw neer te ploffen. Perplex keek Coq-à-l'âne toe. Hij werd gewekt uit zijn ontzetting toen hij de dichter hoorde brullen: 'Godvergeten zottin!'

'Die vieze kauw van jou is een smerige dief!' gilde de schoonzuster hysterisch.

'Dieren zijn geen dieven!' tierde de dichter. 'En om een pietluttige diefstal moet je nog niet beginnen te moorden!'

Enkele sekonden later kwam de dichter om de hoek van de schuur gerend. Toen hij Coq-à-l'âne op de dikste kronkeltak van de dode mispelboom zag zitten, haalde hij zichtbaar opgelucht adem. Dan zag hij de dode Gioconda liggen. 'Mensen toch!' zei hij meewarig. Hij raapte haar op, onderzocht haar, veegde zijn bebloede handen af aan het jonge gras, nam haar bij een poot tussen duim en wijsvinger, liep weer het erf op, lichtte het deksel van een gierput op, en gooide de

besmeurde prop pluimen erin. Coq-à-l'âne klom in de lucht, zag hem doende, aarzelde even... ‘Coq-à-l'âne, kom! Komaan! We gaan wandelen!’ schreeuwde de dichter.

De kauw bewoog de kop heen en weer. ‘Neen!’ riep hij. ‘Hier hebben ze me voor het laatst gezien! Vaarwel, dichter! Dank je...’ Hij steeg altijd hoger, verteerd door een verschrikkelijk schrijnend verdriet. Weg moest hij, ver weg, weg van de mensen met hun onberekenbaarheid, hun vernielzucht, hun wraaklust, hun moorddadigheid, hun onverschilligheid, hun schijnheiligheid... Westwaarts vloog hij, altijd verder, en naarmate hij vorderde, zag hij het groen in grijs beton veranderen, de bomen in gebouwen, de bossen in fabrieken. Toen de oranje zon hem begon te verblinden, was de lucht vaal en stinkend geworden; toen was zijn razende machteloosheid reeds bittere opstandigheid geworden... Het was de maan, die op een haartje na vol leek, die voor de kentering zorgde... De dichter zou morgen zeker een hazelnoot eten en als raaf naar de Kollenput vliegen. Misschien deed hij wel een beroep op de nachtegaal, of misschien liet de elf zich door één van zijn gekke gedichten vertederen, of misschien gebeurde er helemaal niets en zou hij denken dat Coq-à-l'âne hem wat had voorgelogen... Zonder dat hij het besefte, begon de kauw te talmen. De dichter kon het toch ook niet helpen, dat zijn schoonzuster een dragonder was. Hoe bedroefd had hij niet gekeken toen ze het vee op de hoeve hadden weggehaald? En had hij geen tranen weggeveegd toen het alaam verkocht werd? Was Gioconda voor Coq-à-l'âne niet geweest wat Coq-à-l'âne voor de dichter was: een gezel, een toeverlaat, een vriend, een geliefde? Mocht hij kwaad met kwaad vergelden? Eenzaamheid was het ergste wat er bestond. Coq-à-l'âne had de terugtocht reeds lang aangevat, toen het heimwee hem begon te kwellen... Als hij nu aan de elf ook eens een magische hazelnoot vroeg, zodat hij soms mens kon worden: dan kon hij af en toe met de dichter praten, hem troosten, hem opvrolijken...

22.

De hele avond had de dichter door Eystel gedoold en onder bijna alle hoge eiken had hij smekend en lokkend op Coq-à-l'âne geroepen, zodat de mensen met grote ogen bleven staan en samentroepten en fezelden. Hij had zelfs een vrouw luidop horen zeggen: ‘De verkoop van de hoeve speelt in zijn hoofd! Als er niets voor hem gedaan wordt, vangt hij nog vodden aan!’ Bij het zien van de bijna volle maan was hij uiteindelijk weer wat rustiger geworden: Coq-à-l'âne was zeker hun afspraak niet vergeten... Maar was het wel een afspraak geweest? De kauw had er niet fameus happig op geleken uit de biecht te spreken... Een elf! Was hij nu helemaal gek geworden? Wist hij nog wel wanneer hij droomde én wanneer hij gewoon leefde? Was zijn leven geen zielige kontaminatie van fantazie en realiteit geworden, van Dichtung und Wahrheit, van wensen en onherroepelijkheden? Alleen over het cahier in zijn werkkamer gebogen vond hij vergetelheid, rust en roes...

‘Liefste, ik ben vreselijk bang
dat ik dit jaar niet echt ontpop;
het wachten duurt afschuwelijk lang;
de vlinderstruik bloeit al volop,

en ook de buren zijn weer weg,
naar Zwitserland, naar Kandersteg.
Een denneboktor aan mijn voet
bestijgt een grasspriet, nog een groet,

en gonzend klimt ze in de lucht.
De huiszwaluw in volle vlucht
snapt haar mee en kirt voluit.

Wie is hier dichter, wie de buit
van deze plattelandse klucht?
Hij verslindt me met haar en huid.’

Waar leefde die liefste toch? Hij zag haar voor zich: een amberkleurig, albasten gezichtje en loshangende, korenblonde haren en ogen met de kleur van de vleugeltjesbloem en een lichaam rank als een berk... De dichter schudde verdwaasd het hoofd. Ze was hem zo vertrouwd eensklaps; het kwam hem voor, dat hij alleen maar de magische bezweringsformule moest vinden om haar zichtbaar te maken...

'Als de gevlekte aronskelken en de vlasleeuwebekken
alle insekten weer laten vliegen,
dan laat ik mijn opgekropte woorden los:
woede en liefde over jouw hoofd,

want de zomer moet hard worden van vruchten
en later moet de zon milde stralen door het vlees jagen,
anders is het zwerven der hemelsbijen doelloos,
en schijnwonderen hebben geen zin.

Nooit zal iemand de samenhangen zien
zoals de dichter ze in het web van zijn handlijnen
vangt, leegzuigt en laat hangen
in de trage winter van het papier.

Er zijn geen goden meer, liefste,
laat me het stuifmeel van mijn geloof
op je zachte stampers strijken
tot ze zwanger zijn van betekenissen.

Wat is poëzie anders dan bestuiven tegen de hel op:
duivelsbeet en godsgenade, telkens weer,
om uiteindelijk het geheim te ontraadselen
als de nieuwe lente komt?'

's Anderendaags stond de dichter vroeg op. Hij was van zins met de fiets een tochtje te maken door de omliggende dorpen, in de hoop Coq-à-l'âne weer te vinden en hem te vermurwen.

Toen hij zich in de eerste zonnestralen stond te wassen bij de waterput op het erf, streek de kauw onverhoeds op zijn blote schouders neer. De dichter was zo ontroerd, dat hij de pijn van de scharrende poten op zijn vochtige huid verbeet en zijn gezicht in de nek van de verloren zoon duwde. Met gesloten ogen snoof hij de lauwe geur van de vogel op. Een halfuur later liep hij met zijn vriend langs de Alverweg. De meidoorns bloesemden verblindend in het zonlicht en scheidden een wilde prikkelende honinggeur af. De takken van de essen, die sedert het najaar reeds vol poezelige zwarte pootjes hadden gestaan, sidderden bij het harkerige ontplooien van de kleverige bladeren. Geïntrigeerd onderzocht de dichter de Kollenput, die aan het oog onttrokken werd door brandnetels en kleefkruid. Het slaapmos op de putrand was geelgroen, en op het brakke water in de donkerte beneden lag een dode kikker met de witte buik naar boven gekeerd.

In een vergeelde, voordien nooit opengesneden ‘Geschiedenis van Eystel’, die dateerde 1894, en die geschreven was door een onderpastoor met name Clovis van den Bergh, had hij een summiere historie van de Meidoornhoeve gevonden. De eerste eigenaar ervan zou de kruisridder Heysterman van Hulsdonk geweest zijn. Bij zijn dood zou deze vrome held de hoeve aan de abdij van Sint-Bernaert geschonken hebben. Vervolgens kwam het goed in het bezit van een oude-vrouwenhuis, en als dusdanig werd het in de zestiende eeuw door muitend krijgsvolk totaal verwoest. Slechts ten dele heropgebouwd en als eigendom van een godshuis werd de hoeve een toevluchtsoord voor enkele priesters die tijdens de Franse revolutie hun volk niet in de steek wilden laten. De wraak van de sansculotten was verschrikkelijk: ze staken het gebouw in brand en verdoemden de inwonenden tot de vuurdood. Het vuur zorgde er ook nog een derde maal voor, dat de hoeve in het nieuws kwam: in 1880 joeg de toenmalige eigenaar, een zekere Jaspar van den Greyn, in een bui van waanzin de brand in zijn bezittingen; hijzelf, zijn vrouw en zijn dochter kwamen daarbij om. Waarom de waterput de Kollenput ge-

noemd werd, had hij nooit kunnen achterhalen. Een kol was een tovenares, een heks, of een kollebloem, een klaproos dus, of een kolgans, of de witte vlek op het voorhoofd van een donker paard en een koe... Met de handen in de vorm van een trechter aan de mond begon hij in de put te deklameren:

'Door het driftig stromen van de Nete
kon het pijlkruid hier nooit bloeien,
maar vandaag waren ze er toch:
de witte kroontjes juist boven het water,
de speelse hoofdjes van zwemmende elfen.

Zo is dat met gedichten:
nooit, denk je, komt er wat van;
een mens moet altijd geld verdienen;
en plotseling, tussen twee brieven in,
valt een vers uit de hemel

en ben ik enkele minuten gelukkig;

of met de liefde:
ze bestaat niet eens, denk je;
geen enkele vrouw is het mooist;
en plotseling, tussen avond en nacht,
lacht ze je toe

en ben ik enkele minuten gelukkig;

of met God:
allemaal, denk je, heb je het bekeken;
er zijn zoveel goden;
en plotseling, tussen vlier en linde,
weet je het weer - het kan niet anders -

en ben ik enkele minuten gelukkig.'

23.

Ondanks de vertedering bij het weerzien en het zalige gevoel van lotsverbondenheid dat daarop gevolgd was, had Coq-à-l'âne beschaamd om zich heen gekeken toen hij de dichter zo patetisch en kinderachtig bezig gehoord had. Met een lelijke mensenstem zou de elf er zeker niet toe kunnen bewogen worden zich te openbaren. Op het roodborstje, dat geniepig verlakkertje, wilde hij ook geen beroep meer doen. Dus liet hij de dichter in de steek en toog op zoek naar de nachtegaal. De zangvirtuoos bleek echter pas jongen te hebben, en dan was hij niet in staat zijn tremulo's te laten horen: dan kefte hij als een verkouden pekinees. Een beetje venijnig verwees hij Coq-à-l'âne naar de spotvogel, die hem nu al veertien dagen in het Vlierenbos met veel panache en bravoure zat te imiteren. ‘Voor zo'n domme komedie neem je best de grootste komediant van Eystel,’ zei hij schamper.

De spotvogel, die inderdaad ook 's nachts vaak zijn schalkse en uitbundige melodieën ten beste gaf, was helemaal niet opgezet met de komst van de kauw. Hij sprong hoog op en maakte ontstellend veel misbaar, wat er onmiskenbaar op duidde dat hij ook jongen had. Pas toen Coq-à-l'âne hem diets gemaakt had dat de nachtegaal met slappe stembanden zat en dat de meinachten nu zo zielig doods leken in Eystel, kon hij ertoe bewogen worden die nacht in de hazelaar te zingen. ‘Geen kwakende kikkers én geen sjirpende krekels én geen spitsmuizen nabootsen!’ drukte de kauw hem op het hart. ‘Je zult voor Robin Hood, onze koning, mogen zingen...’

Bij dat laatste argument begon de spotvogel al dadelijk met potsierlijk schelle stem te krassen als een raaf, zodat verscheidene zangvogels nieuwsgierig kwamen toegevlogen. Coq-à-l'âne maakte dat hij wegkwam: hij had nog altijd het verscheiden van Gioconda niet verwerkt en dus kwamen de fratsen van de spotvogel hem als misplaatst voor. Verdoken achter de reusachtige witte schermbloemen van een engelenboom in de tuin van de Dubbelhoeve verbeidde hij in angstige span-

ning de avond. Toen de maan als een gave oranje bekerzwam uit het donker was gebarsten en de spotvogel aan een krankzinnige potpourri van boompieper-, boomkikker- en sprinkhanengeluiden was begonnen, kwam de dichter naar buiten en riep hij op Coq-à-l'âne. Omdat het nog lang geen middernacht was, hield de kauw zich nog een tijdje doof. Eens te meer vroeg hij zich af, waarom de mensen zulk een paradijsachtige avond zo maar aan zich lieten voorbijgaan om in hun lelijke, stinkende woningen te kunnen kijken naar de mensonterende vulgariteiten en obsceniteiten op een scherm vol onnatuurlijk en griezelig bliksemlicht. Mensen? Neen, het waren beslist krensen, vrensen en slensen... toekomstige alven dus.

Toen hij de dichter uiteindelijk in de schuur zag verdwijnen, wist hij hoe laat het was. Omdat hij er helemaal niet op gebrand was de akelige transmutatie nogmaals gade de slaan, hield hij zich nog enkele ogenblikken gedeisd. Gelukkig was de raaf die uit het winket opdoemde... zwart! Coq-à-l'âne verliet zijn schuilplaats terstond. ‘Hee, Robin Hood!’ schreeuwde hij. ‘Het is nog te vroeg! De torenklok moet twaalfmaal slaan!’

‘Lulkoek!’ kraste de raaf.

‘Lulkoek!’ echode de spotvogel.

‘Je moet eerst... zevenentwintigmaal rond het domein van de Meidoornhoeve vliegen!’ loog de kauw.

‘Zevenentwintigmaal!’ bralde de spotvogel.

‘Komaan dan!’ riep Robin Hood overmoedig.

‘Neen... ik niet!’ stribbelde de kauw tegen. ‘Ik zal wel tellen... Courage!’

‘Courage! Courage! Courage!’ teemde de spotvogel.

‘Houd je wauwel!’ foeterde Coq-à-l'âne. ‘Straks zal hij bekaf neerstrijken op de Kollenput... Dan zing je om hem op te monteren, mooier dan een vink... Goed begrepen?’

‘Vink, pink, kwink, link, stink!’ riep de spotvogel.

Moedeloos streek de kauw neer in de gele wilg bij de Kollenput. Voor het eerst in zijn leven wenste hij dom te zijn, zo

dom als het achterste van een varken: wat moest het leven dan simpel en gemakkelijk zijn... Dromend van het land der dommen, der blinden en der doven dommelde hij in. Eensklaps werd hij uit zijn hazeslaap gewekt door vreselijke geluiden: gemauw, gekrol, gespin... Hij zat midden in de katerjacht! Het duurde verscheidene sekonden voordat hij zich realizeerde dat de dwaze spotvogel zijn opdracht alweer volkomen vergeten was en een misleidend nummertje buikspreken aan het opvoeren was. Tot zijn verbijstering zag hij Robin Hood dampend, hijgend en puffend op de putrand zitten. ‘Maak me niet wijs dat je die zevenentwintig rondjes al hebt afgelegd,’ zei hij bestraffend.

‘Achtentwintig!’ krochte de raaf. ‘Jij kunt niet tellen!’

‘Achtentwintig! Achtentwintig!’ bauwde de spotvogel hem na. ‘Zwijg! Euh... zing, rotzak!’ kafferde Coq-à-l'âne. Tot zijn verbijstering begon de spotvogel onmiddellijk de Vlaamse gaai na te bootsen, maar dan op de wijze zoals deze onbeschaamde imitator soms de fitis naäapte... Op dat ogenblik begon de kerkklok te tampen. De kauw vloog dadelijk op en ging naast Robin Hood op de putrand zitten. ‘Lieve elf,’ smeekte hij, ‘kom, asjeblieft, kennismaken met onze koning... Hij wil je eer betuigen, hij wil een... gedicht over je schrijven, hij...’

‘Hola! Hola!’ protesteerde Robin Hood. ‘Ik wil helemaal geen gedicht schrijven over...’ Terzelfdertijd gingen zijn ogen wijdopen van onthutsing: uit de koolzwarte schacht beneden hem lichtte eensklaps een verblindende regenboog op, die zich juist boven zijn hoofd spande...

24.

Robin Hood keek zijn ogen uit: oneindig gracieus, ongelooflijk verrukkelijk steeg het meisje van zijn eeuwige dromen uit de diepte op... Haar jurk had de kleuren van de diana-uil, haar haren hadden de gloed van hooglands stro, haar huid

was als lindehoning. Glimlachend nam ze plaats tussen de raaf en de kauw.

'Zo!' zei ze zacht. 'Jij bent dus een dichter?'

'Ja... euh... neen,' stotterde Robin Hood. 'Ik bedoel: een raaf kan moeilijk gedichten schrijven... Ik ben de vermomde geest van de dichter.'

'Dan nemen we die vermomming weg,' zei de elf. Ze legde haar linkerhandje bijna liefkozend op de poot van de raaf...

De transformatie voltrok zich in een oogwenk: het volgende ogenblik zag de dichter haar hand op zijn hand liggen. 'Ik ben zo klein!' schrok hij.

'Elfen kunnen zich aan ieders grootte aanpassen,' verduidelijkte de elf, 'én ze kunnen iedereen aan hun afmetingen doen beantwoorden. Jouw normale gestalte zou hier maar ongemakkelijk op de putrand zitten, nietwaar?'

'En ik?' pruttelde Coq-à-l'âne.

'Jij ziet er zo moe uit,' fluisterde de elf, 'dat ik je maar wat zal doen slapen.' Ze streelde met haar rechterhandje over zijn kop, en dadelijk begon de kauw met de oogleden te knipperen en te knikkebollen.

'Is het waar, dat elfen de zieltjes van ongedoopt gestorven kinderen zijn?' wilde de dichter weten.

De elf schuddekopte lachend.

'Of zijn het heidenen die niet goed genoeg voor de hemel en niet slecht genoeg voor de hel waren?'

Weer tintelden er pretlichtjes in de opmerkelijk blauwe ogen van de elf.

'Zijn het dan gevallen engelen?'

'Luister,' zei de elf ernstig. 'Elfen zijn de geesten van dode mensen, van goede en dus échte mensen. Ze leven in een rijk dat ooit parallel aan dat van de mensen was, maar dat zich ontwikkelde in plaats van te... ontaarden.'

'Wie was jij dan wel... als mens?' vroeg de dichter benieuwd. 'Mijn naam heeft geen belang,' antwoordde ze ontwijkend. 'Ik leefde aan het einde van de vorige eeuw... Elfen houden er niet van overhoord te worden over hun menszijn. Als men-

sen waren ze... rupsen, altijd op zoek naar voedsel en een veilig plaatsje om zich in te spinnen; na hun dood braken ze uit hun kokon en werden ze eeuwig gelukkige vlinders.'

'Leefde je hier?' drong de dichter aan. 'Hier op de Meidoornhoeve?'

De elf haalde luchtig de schouders op en knikte.

'Honderd jaar geleden?'

Weer knikte de elf.

'Dan was jij de dochter van Jaspar van den Greyn!'

De elf verstrakte, keek hem ontdaan aan. 'Hoe weet jij dat?'

'In de "Geschiedenis van Eystel" las ik dat je vader, in een vlaag van zwaarmoedigheid, de hoeve in brand stak en zijn vrouw en dochter tot brandoffers doemde. Hoe is je voornaam?'

'Hannelore.' De elf blikte hem weemoedig aan. 'De geschiedenis van de mensachtigen is een keten van vage vermoedens, plompe onwaarheden en geraffineerde leugens,' vervolgde ze somber. 'Mijn vader en mijn moeder werden door twee zogezegd vooraanstaande inwoners van Eystel vermoord met een bijl; en ik werd verkracht, gewurgd en aan een stenen drenktrog geketend in deze put gegooid. Mijn gebeente rust nog diep in de modder, op de vroegere bodem... Door brandstichting wisten de moordenaars hun sporen uit.'

'Wie waren die... vooraanstaanden?' wilde de dichter weten. 'Dat mag ik je niet vertellen,' antwoordde de elf zacht. 'Vijfendertig jaar geleden, vlak na de tweede wereldoorlog dus, hebben wij, elfen, besloten ons nooit nog te bemoeien met de wereld van de mensachtigen. Dat wil niet zeggen, dat de dieren en de planten, in zoverre die edel zijn tenminste, ons niet meer interesseren: wij helpen en troosten hen zoveel mogelijk op hun lijdensweg naar het eeuwige rijk van de elfen.'

'Ik kwam eigenlijk je hulp afsmeken,' zei de dichter ontgoocheld. 'De Dubbelhoeve wordt verkocht... Dat betekent dat ook het oude domein van de Meidoornhoeve meer dan waarschijnlijk verkaveld wordt, dat er hier dus een villawijk of misschien wel een weekeindzone komt; dat betekent dat over

één decennium van dit ganse paradijs niets meer overblijft... Je weet niet met wat voor spekulatiezuchtige parvenu's, onderontwikkelde notarissen, stupide handelaars in immobiliën, mongoloïde politici en korrupte bureaukraten de Kempen heeft af te rekenen!'

'Dat weet ik wel!' wees de elf hem terecht. 'Wat zou ik de vrensen, de krensen en de flensen niet kennen! Zij zijn de alven van morgen en daarom bemoeien de alven zich vanzelfsprekend wèl met de mensachtigen. De hedendaagse kranten van de mensen lijken zó door de alven te zijn opgesteld. Het alvenrijk wordt met de dag machtiger.'

'Kan je werkelijk niets voor het achterdijkse land hier doen?' insisteerde de dichter. 'Het is toch de streek van je jeugd...'

'Het spijt me,' zei de elf dromerig. 'Maar troost je: binnen afzienbare tijd ben je zelf een elf, en dan kan de luizige, huichelachtige wereld van de mensachtigen je gestolen worden, geloof me!' Ze zag hem stralend in de ogen. 'Draag eens een gedicht voor, asjeblieft!'

Ze vroeg het zo beminnelijk, zo bevallig, dat de dichter dadelijk smolt van zaligheid. 'Mag ik improvizeren?' vroeg hij. Toen hij haar guitig zag knikken, schraapte hij zijn keel...

'Ze had heel lang door de winter gelopen
en toen kwam ze eensklaps in mijn droom,
met trage vingers veegde ik de sneeuw
van haar gezichtje...
en zulke kluwenklokjes zijn geen andere ogen!

De tijmbladereprijs voor haar benen,
de akkereprijs voor haar dijen,
de klimopereprijs voor haar borstjes,
de grote ereprijs voor haar mond,
de gewone ereprijs voor de maan
waarin ze een traag bad nam.

Straks moet ik heel lang door de regen lopen
om haar te laten uitwissen, uitwassen,
in het ergste geval: vervagen.

Geen man kan al die schoonheid verdragen.'

De elf klapte opgetogen in de handen. 'Bravo!' riep ze. 'Dat was goddelijk... Ken je er nog eentje?'

De dichter keek bedremmeld naar zijn handen. 'Dit gedicht welde spontaan op uit mijn verrukking,' bekende hij. 'Ik kan me natuurlijk eens over mijn navel buigen, dat doen de poëten altijd...' Hij snifte verdrietig...

'Vaak modder je maar wat, jongen:
een tiendoornige stekelbaars
in zwart bruiloftskleed
tussen modderbrandnetel en modderkwaad;
je bent nog gezond en dan ben je opgewassen
tegen de grijze eenzaamheid.

Maar soms, nietwaar, als het lang regent,
zit je te veel aan de bedreigde vogelsoorten te denken:
de brandgans, de rotgans, het vaal stormvogeltje,
de lepelaar en de keizersarend.
Dat is een veeg teken,
dat is het begin van de ernstige dingen.

Ik bedoel: de onmacht is een modderman met modderkoorts
en die ploft zijn neptunusvork in je hart.
Moeder, wat is sterven wreed
in een wereld zonder ogen.'

Ditmaal keek de elf de dichter bedroefd aan. 'Zulke gedichten hoor ik niet graag,' prevelde ze. 'Mag ik je eens een voorstel doen? Vergezel me voor enkele dagen naar het elfenrijk... Het is me natuurlijk niet geoorloofd je daar te intro-

duceren, maar ik wil het er toch op wagen: de elfen zijn dol op gedichten, in het elfenrijk worden de dichters letterlijk op de handen gedragen. Wat denk je?'

'Meen je dat?' vroeg de dichter met verheerlijkt gelaat.

'Vanzelfsprekend. Wacht even... Ik zal je een mantel bezorgen met de kleuren van het rood weeskind.' Ze streek met beide handen over zijn borst. 'Asjeblieft!'

Het volgende ogenblik zat de dichter verpaft naar zijn grijze satijnen mantel te kijken. Toen hij de armen bewoog, werden prachtige donkerbruine en bloedrode vlekken zichtbaar. 'Dank je!' stamelde hij.

'Kom!' zei de elf. Ze stond op en begon sierlijk een onzichtbare trap af te dalen. De dichter waagde het er ook op, en... het ging! Met onzekere stappen liep hij haar na, naar de bodem van de put. Toen ze bij het water kwamen, ontdekte de dichter dat elfen daar gewoon konden over lopen. Vanuit de vier windrichtingen gaapten gangen, die spookachtig verlicht werden door glimwormen. De elf koos zonder aarzelen de zuidelijke schacht...

25.

Vroeg in de ochtend werd Coq-à-l'âne gewekt door een windhanig gekraai. Het duurde verscheidene sekonden voordat hij besefte dat de spotvogel zich nog altijd domweg glorieus van de hem opgelegde taak kweet. Hij vloog naar de hazelaar en vroeg aan de doodvermoeide imitator, of hij wist waar Robin Hood gebleven was. 'Hij is gaan hazen vangen, of konijnen, of ratten, of mollen,' antwoordde de spotvogel. 'Hij heeft mij in hoogdravende bewoordingen geprezen, hij heeft zelfs gezegd dat ik een koninklijke stem had. Hoelang moet ik nu nog zingen?'

'Je mag niet meer zingen, leugenaar!' vloog de kauw uit. 'Heb je echt niet gemerkt, wanneer en waarnaar hij vertrok?'

'Ik denk dat hij in de Kollenput gevallen is van ontroering,'

jokte de spotvogel. ‘Misschien zit hij daar slakken te zoeken...’

‘Stik, pretentieuze zot!’ zei Coq-à-l'âne, terwijl hij opsteeg. Hij hoorde nog amper dat de naäper zijn laatste woorden met veel tremulo's herhaalde. Langzamerhand werd hem duidelijk wat hij in de voorbije nacht beleefd had. De elf had hem als een onnozel wicht in slaap gesust... En de raaf had hem gewoon laten slapen toen hij weer naar Nephelokokkugia vertrokken was... De ondankbare! Of had hij alles maar gedroomd, domweg gedroomd zoals de dichters die alles wat zij écht graag wilden beleven alleen maar durfden dromen? Op het erf van de Dubbelhoeve stond een grote vrachtwagen. Een poepiedik en de huisgenoten van de dichter waren ermee bezig allerlei meubels en huisraad in de laadruimte te sjouwen en te torsen. Tot zijn onthutsing zag Coq-à-l'âne zelfs de dichter met de delen van een servies heen en weer draven. ‘En wanneer ga jij verhuizen?’ vroeg de poepiedik tussen de soepterrine en het tafelzilver in.

‘Over enkele dagen,’ zei de dichter doodgemoedereerd.

‘Waar ga je wonen?’ vroeg de schoonzuster van de dichter met grote ogen.

‘We zullen wel zien,’ antwoordde de dichter gelaten.

Coq-à-l'âne, die ermee bezig was stenen om te wentelen met zijn snavel om - bij gebrek aan wat beters - zijn buik te vullen met pissebedden en oorwormen, pikte van verbouwereerdheid een stukje kauwgom mee. Meer dan een minuut had hij ervoor nodig om dat kleverige ding uit zijn snavel te krabben.

‘Jij bent toch de man die... gedichten schrijft?’ wilde de kwakkelige verhuizer nog weten.

‘Ik?’ viel de dichter uit de lucht. ‘Waar haal je het?’

Even later hoorde de kauw dat de oudste broer van de dichter tot zijn vrouw zei: ‘Ik geloof dat hij echt aan de beterhand is!’, en toen was hij helemaal in de war. Was de raaf wel naar Nephelokokkugia vertrokken? En zo niet, waar hing hij dan uit? Hij vloog tot op de raamdorpel van de stallingen en

sprak de boerenzwaluwen aan, die druk in de weer waren om hun jongen te voeden en die dus enorme afstanden aflegden. Geen van hen had wat opgevangen over Robin Hood. Hij ging te rade bij de boomleeuwerik, de kuifleeuwerik, de veldleeuwerik... Deze laatste steeg zelfs hoger in de lucht dan hij dat ooit gedurfd had om navraag te doen bij zijn soortgenoten uit de omliggende territoria, maar geen van hen kon de kauw wijzer maken. Had hij zich dan toch vergist? 's Anderendaags was het zondag. Op weg naar de kerk liep de dichter hologig aan de mooiste dingen in de natuur voorbij. Coq-à-l'âne, die dacht dat zijn meester over al zijn ellende liep te tobben, wilde neerstrijken op zijn schouder om hem wat op te monteren, maar het volgende ogenblik werd hij met een bruuske armbeweging in het jonge groen van een beukenhaag geslingerd. En vervolgens moest hij zelfs maken dat hij wegkwam, want de dichter had een handvol kiezelstenen opgescharreld... Coq-à-l'âne was er nu zeker van, dat hij niet met een mens te maken had. Dit wezen was een krens! Het verwonderde hem dan ook niet, dat de propvolle kerk reeds na tien minuten begon leeg te lopen. Krensen kennen niets van muziek, voelen de mystieke kommunikatie met God via de klanken niet aan, denken dat het universum eindigt bij de tip van hun neus en de knip van hun geldbeurs. Na de hoogmis stapte de krens zelfs in de B.M.W. van zijn broer die belastingkontroleur was. Waar hing Robin Hood uit? Stel je voor dat deze krens zijn gedichten als toiletpapier gebruikte, wat dan? Of, erger nog, dat hij inderdaad verhuisde, naar een woonwijk in een stad bijvoorbeeld? Coq-à-l'âne gruwde. Het achterdenken om wat deze krens in naam van de dichter weleens zou kunnen uithalen werd echter spoedig verdrongen door de bezorgdheid om Robin Hood. Inderdaad, de raaf had nooit leren jagen... Daarenboven had Coq-à-l'âne ooit eens van een bonte kraai met slechts één oog vernomen dat de raven vroeger in de Kempen voornamelijk leefden van de placenta's van schapen en dat ze feitelijk samen met de heidevlakten en de daarop grazende kudden

verdwenen waren. In zijn verbeelding zag hij de raaf al jagen op een haas, of - wie weet? - gewoon een slagerij of een bakkerij binnenvliegen om daar te pakken wat er te rapen viel. Je kon nooit weten wat er in de geest van een dichter omging! Het gemis van Gioconda deed zich nu nog erger gevoelen dan voordien: met haar had hij tenminste over het een en ander kunnen babbelen, zij had hem kunnen geruststellen of verstrooien... Bij de andere zangvogels moest hij nu niet met zijn problemen komen aankloppen: ze hadden allemaal te zorgen voor een nest, en in de lente was het onnoemelijk goed te leven in Eystel.

26.

Toen ze enkele minuten door de gang van glimmerlei gelopen hadden, waarbij de dichter de eigenaardige indruk kreeg dat ze de kringen van een spiraal volgden, kwamen ze eensklaps opnieuw bij het wateroppervlak van de Kollenput... Er was echter een verschil: de put was veel kleiner geworden... of waren zij veel groter geworden? Alsof ze een akrobate was, klauterde Hannelore - want in dit lenige meisje van melk en honing kon de dichter nog onmogelijk een elf zien - langs een soort van brandladder naar boven. Toen de dichter zag dat ze bij de rand in het zonlicht terechtkwam, riep hij: ‘Maar dat kan toch niet! We bevinden ons in het holst van de nacht!’

Hannelore kroop uit de put, en boog zich vervolgens lachend over de rand. ‘De wereld der elfen is precies tegengesteld aan die van de mensachtigen,’ verklaarde ze. ‘Ik bedoel: ze loopt er vanzelfsprekend parallel mee, maar ze wentelt anders. Jullie wereld staat in het teken van het kwade en de verlossing eruit, onze wereld staat in het teken van het goede en het genieten ervan. Bij jullie wordt alles overschaduwd door de angst voor de dood, wij kennen de dood niet. Honger, dorst, koude, warmte, genot en pijn kwellen jullie op een vreselijke

wijze, voornamelijk doordat ze aan de basis liggen van alle denkbare ondeugden; wij kennen geen nooddruften, wij eten vruchten om ervan te genieten...'

De dichter legde zijn handen op de putrand. 'Euh... en de liefde?' vroeg hij.

Hannelore streek haar haren naar achteren. 'Alles is hier liefde. Alles is bij ons positief gericht. Negatief bestaat hier niet. Wij kennen de tegengestelde spanningen niet, die in de wereld van de mensachtigen voortdurend voor kortsluiting zorgen. Al het destruktieve, dekadente, immorele... behoort tot het rijk der alven.'

'Dan is dit de hemel,' konkludeerde de dichter verbluft.

Hannelore schudde ernstig het hoofd. 'Het elfenrijk is slechts het voorgeborchte van de hemel, net zoals het alvenrijk het voorgeborgte van de hel is. Het grote spannings- of slagveld is de wereld van de mensachtigen. Via een inkarnatie in jullie wereld kan elke alf proberen een elf te worden én vice versa.'

'Zijn er ook elfen die naar het alvenrijk hunkeren?' vroeg de dichter bevreemd.

'Helaas wel. Diabolische, satanische en demonische tendensen blijven dikwijls nawerken. De tijden zullen pas voltooid zijn als iedere door een erfschuld belaste engel definitief geopteerd heeft voor God of Satan, als er dus geen mensachtigen meer zullen zijn...'

De dichter kroop nu ook uit de put. Het zonlicht verblindde hem even, maar toen kon hij zijn ogen niet geloven: zij stonden op het erf van de Meidoornhoeve, zoals dat er een eeuw of langer geleden moest uitgezien hebben... Het woonhuis, de stallingen, de schuur en het bakhuis waren begroeid met wilde wingerd; op de raamdorpels stonden grote bakken met weelderige geraniums; een enorme wilde kastanje geurde bedwelmend; krieltjes liepen in het spoor van een parmantig haantje te scharrelen onder een roomachtig gloeiende vlier; een pauw spande zijn waaier onder een steenoude buksboom; op het dak van een rieten karhuis roekoeden kroppers, pauwstaarten, smirrels...; tegen de meidoornhaag bloeiden pioenen,

hortensia's, boerenjasmijnen, kweeën... ‘Dit is Arcadië!’ fluisterde hij overweldigd.

‘Neen, dit is de Kempen in het elfenrijk,’ zei Hannelore. ‘Kom!’ Ze liep hem voor naar de openstaande deur van het woonhuis. Aan tafel bij een deugdelijk glas schuimend kriekbier zaten een man en een vrouw genoeglijk te keuvelen. De man droeg een soort van toga met de kleuren van het meidoornuiltje: donkergrijs met een wit tekentje in de achterrand, en het opperkleed van de vrouw had de fonkelende gloed van het koperuiltje.

‘Waar ben je geweest, Hannelore?’ vroeg de vrouw minzaam. ‘Vertel me niet dat je je weer hebt laten verleiden door de vogelzang uit de wereld van de mensachtigen!’ Ze monsterde de dichter doordringend. ‘Stel meneer toch voor aan je ouders!’

Hannelore ging naast haar vader staan. ‘Meneer is een dichter,’ zei ze schuldbewust, ‘een mens...’

‘Kind toch!’ riep haar moeder geschrokken. ‘Je weet dat het niet mag! Goedheid is wat anders dan medelijden en laksheid. Wij mogen ons niet meer met de mensen bemoeien, dat weet je!’

‘Niemand zal het weten, moeder. Asjeblieft, laat hem hier enkele dagen logeren. Hij kent zulke mooie gedichten, en hij kan vader vertellen over de wereld van de mensachtigen...’

De vrouw aarzelde. ‘Wat denk jij, Jaspar?’ vroeg ze tenslotte aan haar man.

‘Hoe kunnen we met zekerheid weten dat meneer een mens is?’ weifelde de man.

‘Zeg eens een gedicht op, Robin,’ smeekte Hannelore.

De dichter wist niet waar hij het had. Hij was het nooit gewend geweest zijn gedichten te memorizeren en zeker niet ze voor te dragen. Hij haalde diep adem, kneep een ogenblik de ogen dicht, en begon...

‘Op mijn zwerftochten door de velden
loop ik in deze dagen van de moerasandoorn

vaak op uitgehongerde reisduiven
met besmeurde bek, opzichtig geringde poten
en opstaande pluimen van opgekropte ellende.

Elke keer dringt de vergelijking zich op:
dichters zijn prijsvliegers,
postboden van de goden;
verliezen ze hun oriënteringsvermogen,
dan zijn ze verloren,
dan wachten ze op de hongerdood,
of op de wezel, of op de velduil.

Alles vloeit ineen, uiteen;
wie de samenhangen ziet,
is een dichter
en gruwt voor wat hem wacht
te midden van de stoorzenders
in een wereld van alles-voor-mij
en niets-voor-een-ander.'

'Is het in de wereld van de mensachtigen nog altijd zo erg gesteld met de kunstenaars?' wilde Jaspar weten.

'Erger dan ooit,' antwoordde de dichter. 'In Vlaanderen is een dichter absoluut persona non grata, iemand die op geen enkele tegemoetkoming kan rekenen. Onder het mom van mecenaat en patronaat doen de politieke kullebroers daar aan het verachtelijkste kultuurbolsjewisme dat er bestaat: ze graaien de staatskas leeg om de caféklubs van hun potentiële kiezers te subsidiëren; bovendien zijn die mandatarissen zulke kultuuranalfabeten én -idioten dat ze de poëtasterij en de romanachtige sofisterij van de griezelige liplezers uit hun familie-, vrienden- of kennissenkring geregeld schaamteloos als prijzenswaardig bestempelen én honoreren. Er zijn voorbeelden...'

'Meneer is verbitterd,' konstateerde Jaspar meewarig.

'God neen!' riep de dichter vertwijfeld. 'Ik ben een Kempe-

naar, en in de Kempen komt niemand voor om het even wat in aanmerking. De Kempen wordt nog steeds als politiek en kultureel onmondig beschouwd; de Kempen is een onvoorstelbaar braaf wingewest...'

'Draag eens een mooi gedicht voor, Robin,' onderbrak Hannelore hem, 'een gedicht zonder frustratoire dingen erin...'

Als een berispte koorknaap keek de dichter naar zijn handen. Hij glimlachte weemoedig, en begon...

'Deze avond is zo vervuld van reukgras
dat de mensen elkaar overdonderd aankijken,
want van peen tot pastinaak
is alles zacht en zoet
van rode spint.

Deze avond, ach, de zon hangt
als een wielewaalnest in de kamperfoelie
en op een omgekeerde stoel,
met schuim van kriekbier om de mond,
keuvelen vertederd de mensen.

De gekruide geluiden van vee
en de pluisjes van ruiende vogels
doen ons denken aan vroeger:
de tocht door de domige avondbeemden
naar de oude lemige rivier.

In bed later roken wij naar water,
als pasgeboren kalveren
werden wij drooggelikt
door de onverhoedse tongen
van de wind in de gele wilg achter de hor.'

'Bravo!' zei de moeder van Hannelore spontaan. 'Dat hoor ik graag, echt waar!'

'Ja... ja...' mijmerde Jaspar. 'Het doet mij sterk denken aan

mijn jeugd. Hoe is het met de Nete tegenwoordig?'

'Erbarmelijk,' zei de dichter, die te laat zag dat Hannelore een vinger op haar mond legde. 'De moerassen in de Kempen, dè sponsen van de streek, zijn omzeggens alle drooggelegd; de ruilverkaveling heeft ervoor gezorgd, dat loofbossen en schaarhout op vele plaatsen verdwenen, dat drassige akkers en weiden geïrrigeerd werden maar vooral gedraineerd, dat de Nete op vele plaatsen werd rechtgetrokken en kunstmatige oevers kreeg; de atoomcentrale van Mol loost zijn koelwater in de rivier en alle moerriolen van de stadjes en dorpen in de Netevallei monden er eveneens in uit... Van waterbouwkunde heeft in België niemand kaas gegeten, de simpelste boer weet er meer van dan de geleerdste universiteitsprofessoren. Doordat de nieuwe drieledige duiker onder het verbrede Albertkanaal geregeld dichtslibt, breken de dijken in Eystel om de twee jaar, en dan zwemt het ganse achterdijkse land in de smurrie...'

'Vroeger liep het achterdijkse land 's winters ook onder,' zei Jaspar zacht. 'Het was nog zo slecht niet voor de akkers en de weiden...'

'Omdat het een natuurlijk verschijnsel was!' onderbrak de dichter hem. 'Het water was gezond, de slibbrij was vruchtbaar; nu blijft er na zulke zondvloed één pesthaard over...' Toen hij merkte dat Hannelore en haar moeder elkaar bedroefd aankeken, vervolgde hij: 'Ik heb er een cynisch gedichtje over geschreven.' Hij haalde diep adem en begon...

'Uit de zoveelste natuurramp in Eystel
moest de grootste boer
zich zwemmend redden.

Eén glimlach kon eraf - zwarte humor:
van mollen zou hij in de lente
geen last meer hebben,

maar de molploeg der molochen
gaat ongestoord zijn mollegang
en doet zijn mollewerk.'

Omdat de anderen hem duidelijk ongelukkig aanblikten, vroeg hij onwennig: 'Maar er moeten hier toch geregeld mensen aanlanden, die jullie informeren over dergelijke wantoestanden?'

Jaspar schudde traag het hoofd. 'Er zijn niet zoveel mensen meer, weet je? De meeste mensen die in het elfenrijk aankomen, doen hun best om zo spoedig mogelijk al die wereldse verschrikkingen te vergeten en wij helpen hen daarbij.'

'Wandel met meneer eens tot aan de Nete, Hannelore,' zei de moeder minzaam. 'De bovennatuurlijke schoonheid ervan zal hem beslist gelukkig maken...'

27.

Die zondagnacht poogde Coq-[à]-l'âne vergeefs in kontakt te komen met de elf: hij engageerde de putter die in de buurt van de distels op de Neteoever vertoefde om de elf met zijn zang te ontroeren, legde in rekordtempo de negen ronden om het domein van de Meidoornhoeve af, en bad en smeekte op de rand van de Kollenput... totdat de spotvogel hem luidkeels begon te parodiëren. De kauw voelde zich de ongelukkigste en de eenzaamste onder de stervelingen. Een poosje speelde hij zelfs met de gedachte ook, zonder boe of ba te zeggen, naar Nephelokokkugia te vertrekken, maar versagen en deserteren lagen niet in zijn Kempense aard. 's Maandags werd op de Dubbelhoeve een soort van boerenboeldag gehouden: alle voorwerpen die de broers en de zuster van de dichter niet hadden weggesleept, werden op het erf uitgestald... Van heinde en verre stroomden landbouwers, antiquairs en nieuwsgierigen toe. De roeper kon zich ternauwernood verstaanbaar maken, en de vuurrode kop van de klerk

die alles noteerde stond op springen. De familieleden van de dichter en de notaris, die een groot pak gele aanplakbiljetten onder de arm droeg, stonden achter de waterput domweg te gloriëren. De dichter zelf liep zich het vuur uit de sloffen om de voorwerpen die geloofd werden aan te halen of aan te wijzen. Elke vertedering was hem vreemd, veeleer beroesde het bieden van de kooplustigen hem. Mocht deze krens de hand op hem hebben kunnen leggen, dan zou Coq-à-l'âne beslist ook onder de hamer gekomen zijn... De kauw werd zo in beslag genomen door het potsierlijke gedoe beneden hem, dat de boompieper en de gele kwikstaart die hem waren komen zoeken hem bijna agressief moesten te lijf gaan om zijn aandacht te kunnen trekken. ‘We hebben een nieuwe koning!’ kwetterde de kwikstaart, terwijl zijn staart heftig op en neer wipte. ‘Een keizer!’ piepte zijn bruingestreepte gezel. ‘Robin Hood?’ riep Coq-à-l'âne verrast.

‘Veel groter én mooier!’ schetterde de kwikstaart. ‘Kom mee!’

De kauw volgde de twee opgewonden boodschappers tot in het Varenbos, achter de Waterpestvijver. Het Varenbos bestond grotendeels uit verwilderde sparren die alle leven ontwrongen hadden aan een rij knotwilgen. En, inderdaad, op de wanstaltigste tronk in de rij zat een grote, enorm kleurrijke verschijning: een papegaai, een groenvleugelara! Toen de Zuidamerikaanse vogel, wiens veren al sedert de Incatijd bij de Indianen zeer populair waren, de kauw zag neerstrijken op de dode wilg naast hem, krijste hij dat het door merg en been sneed. Aan zijn rechterpoot droeg hij een ring met een gebroken ketting eraan.

‘Hebben de alven jou gezonden?’ stotterde Coq-à-l'âne beteuterd.

De ara zette zijn rode nek- en borstveren op, en bezag de kauw verwaand. ‘Wie ben jij?’ vroeg hij in een afschuwelijk plat Antwerps dialekt.

‘Ik ben de onderkoning van de zangvogels in Eystel,’ zei de kauw. ‘Maar jij... Wie ben jij?’

‘Ik ben het troeteldier van de baas van een multinationale be-

leggingsonderneming,' bazuinde hij. 'Ik ben met hem meegekomen in de limousine... Mijn baas gaat hier alles opkopen, én modernizeren, én omheinen met beton en prikkeldraad!'

'Dan is jouw baas wellicht ook zo'n pompeus, schreeuwlelijk waterhoofd als jij,' konstateerde de kauw nuchter. 'Jullie, volière- en dierentuinvogels, zouden je beter eens bezinnen over slavernij, gevangenschap, degeneratie en terugkeer naar het moederland in plaats van de vrensen en de krensen aldoor naar de mond te vleien! En maak nu maar gauw dat je terug in je limousine zit. Dadelijk komt Robin Hood, onze koning, op inspektie, en die weet hoe hij leeghoofden van jouw slag moet pluimen, reken maar!'

'Pluimen?' gruwde de ara. 'Is hij een harpij?'

'Véél erger!' overdreef Coq-à-l'âne, die helemaal niet wist wat een harpij was.

'Groeien hier noten?' wilde de ara nog weten.

'De note- en kastanjebomen in de Kempen zijn bijna alle geveld,' antwoordde de kauw, 'en de schaarse hazelaars worden van in de zomer reeds belegerd door de eekhoorns... Zelfs een notekraker op doorreis kan het hier geen etmaal uithouden. Als ik jou was, praatte ik mijn baas dat aartsdom plan om hier landeigenaar te komen spelen uit het hoofd... De uitgehongerde muizen en ratten halen de noten onder je bek uit de voederbakjes!'

'Heremijntijd!' schruwelde de ara. 'Is die streek hier nog zo onderontwikkeld?' Hij vloog op als een brandende fazant, en roffelde in de richting van de Dubbelhoeve.

Schuddekoppend keek Coq-à-l'âne hem na. Toen hij zelf ook wilde vertrekken, zag hij een slakkehuisje liggen tussen de beekpunge en het goudveil in de sloot onderaan de wilg. Net toen hij op het punt stond dat lekkere hapje mee te pikken, kwamen een bonte vliegenvanger en een blauwborstje en een roodborsttapuit hem onder veel gesnater diets maken dat er een vreemde vogel was neergestreken op een zandplaat langs

de Nete. ‘Een aalscholver zeker, of een fuut?’ smaalde de kauw korzelig.

‘Het beest met de gekste bek van de wereld!’ riep de vliegenvanger.

‘En helemaal wit!’ voegde het blauwborstje eraan toe.

‘Een pelikaan, of een flamingo? Hier?’ stamelde Coq-à-l'âne. ‘Maak dat je grootje wijs!’

‘Met lange stelten en een kuif!’ gooide de roodborsttapuit erboven op.

Ongelovig steeg de kauw op. De grote zilverreiger had in de zomer wel verlengde veren in de nek, de kleine zwaan had die niet... Ze hadden trouwens geen gekke bek, net zo min als de kraanvogels. Toen hij bij de Nete kwam, schudde hij verdwaasd de kop: op de plaat nabij de duiker zat inderdaad een grote witte vogel met een drollige, geelachtige kuif, een lange lepelvormige snavel en een wazig oranje band onder de krop. Coq-à-l'âne had wel vaker over de lepelaar horen spreken - in de Nederlandse kustgebieden werd de vogel meermaals gesignaleerd - maar hij had er nog nooit een in levenden lijve gezien. ‘Hee,’ schreeuwde hij, terwijl hij behoorlijk poogde te landen in het warme mulle zand, ‘hoe ben jij zover afgedwaald?’

‘Afgedwaald?’ echode de lepelaar onvriendelijk. ‘Alle rivieren leiden toch naar de zee?’

De kauw keek een ogenblik beteuterd naar de paarsrode blote vlek onder de kop van de passant. ‘Je loopt hier toch niet te zoeken naar vissen of schaaldieren, hoop ik,’ zei hij. ‘Deze rivier is namelijk dood. En mocht er nu nog een of ander overlevingstype in rondzwemmen, dan is het vergiftigd of radioaktief...’

‘Ik rustte maar wat,’ zei de lepelaar nors. ‘De stank heeft mijn honger verdreven.’

‘Vanwaar kom je?’ polste Coq-à-l'âne.

‘Uit Senegal. Daar hebben wij de winter doorgebracht. Verleden week werd mijn gezellin doodgeschoten in Normandië...’ De kuif van de lepelaar trilde toornig. ‘Ik hoorde

vertellen dat er in Nederland nog uitgestrekte rietvelden zijn...'

'Ja, dat is waar,' beaamde de kauw. 'Maar nu ben je in België, en hier is het méér dan levensgevaarlijk voor elke zeldzame vogel. De vrensen en de krensen in dit land zouden zelfs de goden uit de lucht schieten, mochten ze die te zien krijgen. Als je wilt loods ik je veilig tot aan de Schelde...' Hij keek de steltloper hoopvol aan.

'Graag,' zei de lepelaar happig.

28.

Tot 's avonds zwierf de dichter met Hannelore door Eystel... en viel hij van de ene verbazing in de andere verwondering. In het elfenrijk was Eystel gewoon paradijsachtig: motoren of elektriciteit bestonden er niet en hadden dus nergens ingegrepen, beton en staal en asfalt en prikkeldraad kende men er niet en ontsierden dus geen plekje van het landschap... De volwassen elfen droegen allemaal klederen die de kleuren hadden van nachtvlinders, de kinderen daarentegen waren uitgedost met gewaden die de dagvlinders in herinnering riepen. Toen de dichter wilde weten of die kleuren misschien belangrijk waren, verklaarde Hannelore hem dat ze duidden op de graad van onthechting en loutering en zuiverheid die de drager ervan bereikt had. Ook in het elfenrijk greep een purifikatieproces plaats en kon iedereen opteren voor een wedergeboorte. De lichte kleuren, voornamelijk geel en wit, wezen op een ver gevorderd stadium van heiligheid, wat betekende dat elfen met de kleuren van de koninginnenpage, de oranjetip, het koolwitje, het citroentje, de parelmoervlinder, de artemisvlinder, de deliavlinder, de argusvlinder, het oranje zandoogje, het hooibeestje, de wapendrager, de hageheld, de rietvink, de tijger, de hazeluil, de agaatvlinder, de huismoeder, het geraniumuiltje, de bessenspanner, de walstrospanner, de harlekijn, de elzetakspanner, de vlierspanner, de hage-

doornvlinder, de iepespanner en de berkespanner in zeer hoog aanzien stonden. Hannelore sprak huiverend van eerbied de namen van die vlinders uit. De elfen die ze op hun wandeling ontmoetten waren ontstellend vriendelijk. Toen ze op het terras van een grote herberg die aan het kerkplein paalde een glas appelwijn zaten te drinken, beging Hannelore de onvoorzichtigheid aan de herbergier, die gehuld was in de kleuren van de grote manteluil, te verklappen dat haar gezel een dichter was. Terstond troepten een tiental gasten samen rond de dichter. En vermits elke afwijzing of weigering in het elfenrijk klaarblijkelijk als een grove belediging en een onvoorstelbare overtreding van de leefregels gold, was de dichter wel verplicht zijn kunde ten toon te spreiden...

'Nu de loofbossen als blauwbessen
aan de lange einders groeien
en honderden eendagsvliegen pogen
door mijn ogen naar de hemel te vliegen,

nu ellendig traag het wit van de bloesems
naar de rode bramen groeit
en de roofvogels op de vleugels van de vlinders
elke stem doen verstommen,

nu de scherpe geur van koeiedrek
en de zoete stank van de wants in mijn haar
de zomer zo geslachtelijk gesponnen,
zo draaierig beroezend maken,

nu weet ik, liefste, dat liefde is
een van god en gebod verlaten klaploper:
het krankzinnige duivelsnaaigaren
dat met ontelbare vleeskleurige knoopjes

ons samendraait, twee zielige droogbloemen
in de fonkelende kristallen vaas van de winter'

De gasten klapten geestdriftig in de handen. Een grijze elf, die de felle gele kleuren van de vlierspanner droeg en die dus - de rode tikkeltjes aan de uiteinden van zijn gewaad niet te na gesproken - beslist een stoïcijn of een asceet moest zijn, zei waarderend kritisch: ‘Het is mooi, meneer, maar er zitten nog te veel atavistische relikten in. Hannelore mag zich gelukkig prijzen dat ze zo'n aanbidder gevonden heeft!’

Omdat intussen nog andere liefhebbers van poëzie waren toegestroomd, voelde de dichter zich genoopt een tweede staaltje van zijn kunnen ten beste te geven...

‘Het uur dat de mieren hun bruidsvlucht hielden
schrok ik op uit mijn hazeslaap,
want plotseling schonden koortsachtige kokmeeuwen
en verwoede spreeuwen het luchtruim.

Overal langs het huis, op hetzelfde ogenblik,
moe van het eeuwige melken der bladluizen,
joegen de werksters de gevleugelde koninginnen
en pietluttige mannetjes het nest uit.

Een dichter is ten slotte een zwaluw:
spelenderwijs en kirrend wacht hij
op de onnoemelijke bruidsvlucht der woorden,
maar eensklaps zijn er te veel,

veel te veel, waanzinnig veel.’

De herberg dreigde in te storten onder het applaus. Zelfs de elf met de kleuren van de vlierspanner juichte ditmaal volmondig mee. Tot laat in de nacht moest de dichter voordragen, en Hannelore deelde stralend in zijn sukses. Tijdens de zondagdienst 's anderendaags kwam de dichter onthutst tot de ontdekking dat het Eystel der elfen zonder koster zat. De pastoor, die de bonte kleuren van de harlekijn droeg, gaf hem graag de toelating op het orgel te spelen. De dichter liet

het orgel zingen als de nachtegaal, en als de wulp, en als de leeuwerik, en als de merel. De elfen hoorden ademloos toe, en aan het einde van zijn recital kreeg de organist een ovatie die elke beschrijving tartte. De pastoor omhelsde hem, Hannelore zat op haar kerkstoel te snotteren, de elfen verdrongen elkaar om een glimp van de virtuoos op te vangen. Gelukkig vroeg niemand hem vanwaar hij kwam, wie hij was, en wat hij van zins was te doen: pas later zou Hannelore hem vertellen dat dergelijke vragen taboe waren in het elfenrijk. Het werd een onvergefelijke dag: iedere inwoner van Eystel wilde met de dichter spreken en wilde hem horen voordragen. De pastoor zelfs kwam naar de Meidoornhoeve om te vragen of het kosterschap hem niet interesseerde, waarop de dichter vanzelfsprekend met een ‘Graag, maar dan later...’ moest antwoorden, 's Maandags echter gebeurde iets vreselijks... In de late namiddag zaten Hannelore en de dichter op het terras van de herberg aan het kerkplein te genieten van een stevig biertje uit de lokale brouwerij, toen ze het gezelschap kregen van een atletische jongeman, die de zwartrode kleuren droeg van de sint-jakobsvlinder. De jongeman bleek een boomchirurg te zijn. Het was duidelijk, dat hij tot over de oren verliefd was op Hannelore, en hij zoende en streelde haar ongegeneerd. Natuurlijk kon de dichter dat niet verdragen, en hij zei dan ook dreigend tot de Don Juan dat hij moest ophoepelen.

‘Hee, zeg, jij bent toch niet jaloers, hoop ik...’ repliceerde de verleider stomverbaasd.

‘Ik zou wel gek zijn mocht ik niet jaloers zijn!’ ketterde de dichter verontwaardigd. ‘Je zit hier onder mijn neus mijn meisje te versieren!’

‘Maar... dan ben jij geen elf,’ stotterde de Don Juan verbouwereerd. ‘Dan ben jij een mensachtige... of misschien wel een alf!’

‘Ik ben jouw meisje niet!’ gooide Hannelore er bangetjes tussen.

‘Hee, vrienden!’ riep de boomchirurg naar binnen. ‘Deze me-

neer is een infiltrant! Mijdt hem, asjeblieft. Hij is besmettelijk...' Bij die woorden maakte hij een hoffelijke buiging naar het tweetal, en vervolgens liep hij waardig van hen weg.

'Kom,' zei Hannelore lijkbleek, terwijl ze opstond en hem meetrok. 'Je hebt het verbrod én mij geblameerd.'

'Maar... wat is er verkeerd aan jaloers te zijn?' mompelde de dichter ondersteboven. 'Liefde impliceert jaloersheid, dat is toch de normaalste zaak van de wereld!'

'Je bent hier niet in de wereld van de mensachtigen, Robin,' wees Hannelore hem bedroefd terecht. 'Jaloersheid, haat, nijd, onverdraagzaamheid, afgunst... al die gevoelens zijn ons vreemd. Ik dacht dat je dat begrepen had... Om mijn bestwil moet je zo spoedig mogelijk naar de wereld van de mensachtigen terugkeren.'

'Dan pleeg ik zelfmoord,' zei de dichter resoluut.

'Zelfmoordenaars belanden onherroepelijk in het alvenrijk,' wees Hannelore hem terecht. 'Voor je geboorte heb je zelf gekozen welke weg je wilde afleggen naar de volmaaktheid. Laat een dwaze gril je eigen onderbewuste plannen niet in de war sturen.'

'Ik wil je terugzien!' fluisterde de dichter hartstochtelijk.

'Later... misschien,' zei Hannelore.

'Ik word hier koster!'

Ze knikte. 'Dat zou heerlijk zijn.'

'Zal je op me wachten?' smeekte hij.

'Misschien wel... ja,' aarzelde ze.

'Waarom alleen maar misschien?' vroeg hij ongelukkig.

'Omdat jij nog steeds een mensachtige bent, en dus onstandvastig, wispelturig, onbetrouwbaar, huichelachtig...'

'Dat ben ik niet!' onderbrak hij gekrenkt haar opsomming.

'We zullen zien,' zei ze eenvoudig.

29.

Coq-à-l'âne begeleidde de lepelaar tot boven Antwerpen. Onderweg drukte hij de zeldzame passant op het hart dat hij voortaan België moest mijden als de pest en dat hij deze boodschap in Nederland zoveel mogelijk moest verspreiden. Hij sprak hem over de zogezegd verboden vogelvangst, die in Vlaanderen nog slechts klandestien bedreven werd door steuntrekkende stropers of stropende steuntrekkenden om een centje bij te verdienen, maar die in Wallonië op grote schaal en schaamteloos publiek beoefend werd als een vorm van sport voor de kleine man. Hij verzweeg ook niet dat de Hollanders helemaal niet vrijuit gingen, omdat ze wat graag forse bedragen neertelden voor een koppel over de grens gesmokkelde goudvinken, of kruisbekken, of appelvinken, of sijsjes, of distelvinken... En wist de lepelaar dat in België 's zomers geregeld tienduizenden spreeuwen gedynamiteerd werden omdat ze graag kersen aten? Wist hij dat in België de merels mochten geschoten worden, en de kieviten, en de snippen, én de kauwen? Wist hij daarenboven dat de meeste Belgische jagers - en iedere krens of vrens liep hier toch rond met een jachtgeweer - beslist het verschil niet kenden tussen een lepelaar en een vliegende witte geit, tussen een kwartel en een bokje, tussen een wulp en een fazant, tussen een tureluur en een witgatje? Terwijl de kauw hem zo van een en ander op de hoogte bracht, begon de lepelaar instinktief altijd maar sneller te vliegen. ‘Een witte geit, wat is dat?’ wilde hij bij het afscheid nog weten.

‘Een mekkerend beest met hoorns en een sik en een uier en gespleten hoeven!’ riep de kauw hem na. Een ogenblik vocht hij tegen de verleiding om de zonderling te volgen tot aan de monding van de Schelde en dan in de richting van de rietvelden, maar onmiddellijk rees het achterdenken in hem op dat de alven deze lepelaar weleens zouden kunnen hebben uitgezonden om hem weg te troggelen uit het achterdijkse land en zodoende totaal vrij spel te hebben met de zombie

die eens een dichter was geweest... Alsof de duivel hem op de hielen zat, ving hij de terugweg aan... Het was laat in de avond, toen hij de Dubbelhoeve bereikte. Weer was er op het totaal verlaten erf geen kruimeltje brood te vinden, zodat hij zich genoopt zag in de mestvaalt op zoek te gaan naar de blauwgroene mestkevers en de bleekrode regenwormen die er huishielden. Toen hij een tijdje zonder sukses gescharreld had, vond hij een rotte winterpeer. Walgend pikte hij ze open: alleen de pitten waren eetbaar. Dit was geen leven meer voor een zangvogel, en zeker niet voor een adellijke zangvogel als de kauw! Morgen zou hij deze dode hoeve met die zielepotige vrens erin voorgoed verlaten... Kouwelijk en mokkend en dromend van weleer bracht hij de nacht door op de zwengel van de oude waterput.

Vroeg in de ochtend werd hij gewekt door de geuren van koffie en spek. Hij krabde even onder zijn bek, zette zijn pluimen op, schudde zijn vleugels en stond op het punt weer in te dommelen, toen de deur van de keuken openging en de zombie die zijn meester nu toch was met ontbloot bovenlijf en een handdoek in de hand naar de waterput kwam. Verschrikt vloog Coq-à-l'âne op, maar de zombie - de kauw had het kunnen weten, want zombies wassen zich 's morgens niet op een erf - bleek eensklaps weer dichterlijk bezield te zijn... ‘Hee, oude mopperaar, hoe gaat het met ons?’ riep hij verheugd. Dat was de dichter weer in menselijke gedaante, het kon niet anders! Trillend van emotie streek de kauw neer op de verwarde krullebol van zijn meester, en tegelijkertijd uitzinnig van blijdschap en razend van verontwaardiging begon hij in diens wenkbrauwen te pikken. ‘Jongen toch!’ stamelde de dichter ontroerd. ‘Jongen toch! Als ik jou niet had...’ Daarna putte hij een emmer water en goot hij ook een afgebladderde stoofpot vol, zodat ze zich samen konden wassen, wat vanzelfsprekend gepaard ging met uitgelaten geplas en gespat. Ditmaal mocht Coq-à-l'âne wel mee naar binnen. Er stond ook niets waardevols meer, dat hij zou kunnen bevuilen... Het was de dichter aan te zien, dat hij de laatste

uren heel wat had moeten verwerken. Terwijl hij Coq-à-l'âne allerhande lekkere hapjes toestopte, voerde hij een beangstigende monoloog: ‘Jongen, wat me nu te doen staat, weet ik niet... Wat mijn alter ego tijdens mijn afwezigheid uitgespookt heeft, is zo hemeltergend, zo stupide... dat ik er geen woorden voor vind! Mijn gedichten zijn verdwenen, mijn hazelnoten zijn weg, mijn huisgenoten zijn verhuisd, het ouderhuis is verkocht aan een korrupte windbuil die in immobiliën sjachert, de inboedel waarop moeder en vader zaliger zo trots waren is te grabbel gegooid voor antikwarische maniakken, de politici en hun zuigvissen hebben de bouwspekulanten in een mum van tijd de vrije hand gegeven om het achterdijkse land te transformeren tot een industrieterrein én een villawijk én een arbeiderswijk... Niemand heeft met mijn verlangens, voorspellingen en waarschuwingen rekening gehouden; ze hebben me bedonderd als een imbeciel, en daarna hebben ze me gewoon aan mijn lot overgelaten. Wat moet ik, wat kan ik doen, Coq-à-l'âne? Ik ben bijna drie dagen in het elfenrijk geweest; ik voelde me daar ongelooflijk behaaglijk, maar ik kon er niet blijven. Ik smeekte de hulp af van de elfen, maar ze wilden me niet helpen: ze laten de wereld van de mensachtigen ongemoeid. Maar dit achterdijkse land is mijn paradijs, mijn biotoop, mijn leven... Als ik hier wegga, kan ik de toekomst niet aan en ben ik verloren.’ De dichter duwde de hompjes brood nu in zijn eigen mond en kauwde er peinzend op. ‘De elfen kunnen ons niet helpen... Waarom zouden we geen beroep doen op de alven? Als zij het achterdijkse land nogeens onder water zetten door een breuk van de rotte Nete-oever, dan zien al die kooplustige lui misschien in dat de landerijen hier niet deugen als bouwgrond...’

De dichter schrok duidelijk op voor deze negatieve gedachte. ‘Natuurlijk hoeft het zo'n vaart niet te lopen! Misschien kan ik de alven met iets van dienst zijn, ik ben bereid zelfs mijn ziel te verkopen voor het behoud van de Dubbelhoeve... Hoe kan ik met de alven in kontakt komen, Coq-à-

l'âne?' Hij keek de kauw doordringend aan, zodat die er ongemakkelijk van werd. 'Jij weet het, nietwaar? Help me!'

Van de hand Gods geslagen had Coq-à-l'âne zijn meester aanhoord. Dat de situatie zo ernstig was, had hij nooit kunnen vermoeden. Zonder met iemand o£ iets rekening te houden - zoals steeds trouwens - stonden de krensen, de vrensen en de slensen op het punt de fauna en de flora op het achterdijkse land uit te roeien of te verdrijven; ook de mensen telden eenvoudig niet mee. Alhoewel hij huiverde bij de gedachte aan de alven, ontroerden de edelmoedigheid en de zelfopofferingsgeest van de dichter hem uitermate... Maar wat kon hij doen? De alfranken kwamen nu, in het begin van juni, pas tot bloei... Daarenboven was het bitterzoet een nachtschadeachtige en dus bijzonder giftig, vooral de jonge blaadjes van dit heksenkruid waren doodsgevaarlijk. Maar werden de onderste, houtige stengeldelen door de mensachtigen niet als een geneesmiddel tegen huid- en longziekten aangewend? En hoe zat het met de bloempjes, de paarse kroontjes met de felgele helmknoppen? Radeloos vloog hij naar buiten. Hij mocht niet langer talmen...

30.

De dichter zat in zak en as. Drie dagen had hij geleefd als onder hypnose, geprogrammeerd als het ware, en zonder dat de draagwijdte van zijn doen en laten tot hem doordrong. Intussen was hij met zijn geest in het elfenrijk geweest, stel je voor! Beschikte hij nog wel over al zijn geestesvermogens? Op sommige dagen zeker niet! Was hij geen subliem voorbeeld van een schizofreen? Waren die vlagen van zinsverbijstering echt toe te schrijven aan enkele onschuldige hazelnoten? En waarom zat hij - alsof zijn dagdromen en nachtmerries écht waren geweest - als een idioot te raaskallen tegen een tamme kauw? Wat was waanzin? Betekende het niet gewoon, dat iemand waandenkbeelden ernstig nam? Wat

was krankzinnigheid? Beduidde het niet simpel, dat iemands vijf zinnen of zintuigen zo ziek waren dat hij realiteit en irrealiteit door elkaar haalde, of dat zijn redelijke vermogens kiekeboe speelden op de grenzen van bewustzijn, onderbewustzijn en onbewustheid? Een dichter was een waarzegger, een profeet, een ziener... Maar hoe kon hij dat bewijzen, als het ogenblik van zijn waarheid pas veel later kwam? Diep terneergedrukt liep hij naar zijn kamer. Alleen het schrijven kon hem tot rust brengen; en rust had hij nodig om die chaos, die turbulentie in zijn binnenste te laten bezinken...

'De toonladders beklimmen van de merel,
terwijl atoomgeleerden door het vlies van de tijd prikken;
en toch gelukkig zijn, eenmaal nog,
in een bed van gerst, korenbloemen, papavers en wikke.

De bijen zwermen rond de appelboom,
even de imker gaan vertellen;
plotseling het hoofd schudden:
is er een ruimteschip geland bij de libellen?

De zon hangt te vervellen,
de rozen krijgen grote lellen,
de beemden broezen,
de kroeskarpers soezen.

Dan in een hazeslaap vallen...
De uiers van de koeien zwalpen naar de stallen,
de mestkalveren rinkelen met hun kettingen,
de maan schiet haar kuit in grote kringen:

ze schuurt zich tegen de sterren,
en haar wonder vult de nacht.
God kruipt diep weg
onder zijn schapevacht.'

Eens te meer vroeg hij zich af, wie toch die dingen in hem opriep, wie toch wilde dat hij ze neerschreef... zo maar... voor mensen die geen gedichten lazen omdat ze een hekel hadden aan elkaar en zeker aan elkaars ontboezemingen. De technokraten hadden de romantiek weggeveegd, omdat gevoel en verbeelding de databanken van hun computers alleen maar konden overbelasten en ontregelen. In kreupele deviaties of aberraties van de kunst, film dus én televisie én opera én elitair teater, pompte het Ministerie van Kultuur miljoenen, omdat het massale zoethoudertjes waren; aan wansmakelijke parodiëringen van de kunst, dorpsfanfares bijvoorbeeld én karnavalstoeten én een stuk of wat parapolitieke esbattementen die plaatsgrepen in ontzaglijk dure kulturele centra, besteedde datzelfde ministerie de rest van zijn budget: een schaamteloos publieke vorm van stemmenronselarij... Iemand zou het moeten opschrijven voor het nageslacht, dacht hij; over honderd jaar zullen onze nakomelingen zich verbijsterd afvragen, hoe het mogelijk was dat enkele politieke waterhoofden - meestal aan de een of andere universiteit naar boven gevallen advokaten - erin slaagden een versmachtend kultuuranalfabetisme op te dringen aan een gans land. De dichter zuchtte diep en dwong zich aan wat anders te denken...

‘Ha, het koren blauwt en geurt:
de borsten van een jonge moeder.
De regen die het zand besmeurt
dampt als ingekuild veevoeder.

Een mus heeft het nest ingepalmd
van de zwaluw tegen de gevel,
en uit de dennenbossen walmt
een warme, zeer pikante nevel.

Nu loop ik neuriënd door de regen.
Een jonge kraai zit zich te wassen
in hemelse plassen op de wegen,

ik schijn haar niet te verrassen;
bij gebrek aan meisjes die bij haar passen
zet ik haar in een es en geef haar mijn zegen.'

Net toen hij dit sonnet wilde verfrommelen en in de papiermand gooien, hoorde hij Coq-à-l'âne opgewonden tekeergaan in de keuken. Benieuwd stond hij op... De kauw zat op de tafel te springen alsof hij in een klem zat. Bijna liefkozend pakte de dichter hem met beide handen op, en toen zag hij de paarsgele bloempjes van het bitterzoet op het gebarsten eiken tafelblad liggen... Het waren er zeven. Het kon niet anders of de kauw bedoelde er wat mee... De dichter vulde de waterketel, zette hem op het gasfornuis, streek een lucifer aan, en regelde de toevoer van het gas. Hij nam een donkerbruine teepot van het aanrecht, gooide de bloempjes erin, en wachtte ongeduldig tot het water in de ketel begon te brobbelen. Toen goot hij het in de teepot. Hij wist dat de solanum dulcamara giftig was, en daarom wachtte hij niet te lang om het aftreksel door een ziftje in een tas te gieten. Het water had een vaag groenachtige kleur gekregen. Hij blies erin, nipte eraan: het smaakte flauw zoeterig. Toen de tas halfleeg was, begon zijn hart als razend te kloppen; het bloed bonsde in zijn slapen. Hij bukte zich over de tafel, greep het blad met beide handen krampachtig vast. Een panische angst snokte door zijn armen, stuiptrekte in zijn borst, pulseerde heftig door zijn keel, balde zich samen in zijn voorhoofd... Zijn ogen puilden uit... en uit zijn voorhoofd brak een vogel los met blauwzwarte vlerken, een getijgerde borst, gele poten... Hij schreeuwde van pijn, maar zijn schreeuw klonk als het gekrijs van een roofvogel!

31.

Coq-à-l'âne had de manipulaties van zijn meester argwanend gadegeslagen. Hij wist ook wel dat de mensachtigen geen

bloemen aten, maar hij had vaag gehoopt dat het ruiken eraan voor het een of ander wonder zou gezorgd hebben. Toen hij echter plotseling een slechtvalk uit het voorhoofd van de dichter zag opdoemen, dacht hij dat zijn laatste uur geslagen was. Als een opgezette hondsvot keek hij naar de machtige vleugels, de wrede snavel, de witte keel, de snorachtige strepen, de zwarte kruin, de lange klauwen... De slechtvalk vloog echter naar buiten. Het duurde geruime tijd voordat de kauw weer durfde ademen. Wat voor onheil had hij nu weer over de dichter en Eystel afgeroepen? Het volgende ogenblik moest hij maken dat hij wegkwam, want de ontzielde krens achter de tafel sloeg woedend met een vuile vaatdoek naar hem. Vanop de nok van de schuur kon hij het volgende uur het ongelooflijkste spektakel aanschouwen: de slechtvalk haalde fabelachtige akrobatentoeren uit, hij tuimelde en dook, schroefde en scheerde, klom duizelingwekkend hoog, liet zich vallen als een steen... Op het achterdijkse land was het muisstil, vooral de duiven en de hoenderachtigen zouden nu wel het hart in hun keel voelen kloppen. Coq-à-l'âne hoopte uit de grond van zijn hart dat de reisduiven veilig en wel op hun hokken zaten: slechtvalken durfden tegen vierhonderd kilometer per uur in zo'n zwerm duiken, ze lieten hun slachtoffers gewoon doodvallen... ‘Hee, zeg, zou je Robin Hood niet verwittigen, bangerik!’ zei eensklaps een verontwaardigd piepstemmetje naast hem.

De kauw staarde onthutst in de ogen van de zwarte roodstaart, die de mensachtigen niet voor niets de schouwveger noemden. ‘Dat... dat gaat niet!’ stotterde hij verbouwereerd.

‘En waarom gaat dat niet?’ riep de pestvogel vanuit een halfdode pereboom in de tuin.

‘Omdat het niet gaat, domkop!’ foeterde Coq-à-l'âne. Hij had een hekel aan deze gekende onheilsbode, die hier de laatste jaren meer en meer bleef pleisteren in plaats van na de winter terug zijn noordelijk gelegen broedplaats op te zoeken.

‘Hee, Coq-à-l'âne, moet ik je leren onder water te lopen?’

riep de waterspreeuw spottend vanuit een oude jasmijnboom. De kauw schaamde zich dood: als zelfs de grootste platbroeken onder de zangvogels meenden hem op zijn plichten te moeten wijzen, was het ver gekomen. Met lood in de vleugels wiekte hij op. Beneden hem hield het achterdijkse land de adem in: een kauw die een slechtvalk wilde trotseren... Het was een onvoorstelbaar evenement. Coq-à-l'âne steeg zo hoog als hij kon. De slechtvalk had hem echter gezien. Zwenkte... en kwam als een torpedo op hem af! ‘Ik ben het! Coq-à-l'âne!’ schreeuwde hij in doodsangst. Op een handbreedte boven zijn kop flitste de torpedo voorbij. De kauw haalde opgelucht adem. ‘Herken je me?’ riep hij bibberachtig.

‘Wat zou ik jou niet herkennen!’ schreeuwde de slechtvalk met een akelig vriendelijke stem.

‘Waarom viel je me dan aan?’

‘Om je eens te doen schrikken!’

‘Je maakt me belachelijk in de ogen van mijn soortgenoten!’

‘Integendeel!’ riep de slechtvalk luchtig. ‘Ginder beneden denken ze nu beslist dat je de grootste held uit de geschiedenis van de zangvogels bent. Ze zullen je roem over de ganse Kempen uitdragen, reken maar!’

‘Voel jij je dan helemaal niet... bloeddorstig?’ vroeg Coq-à-l'âne achterdochtig.

‘Waarom zou ik? Ik heb geen honger! En daarenboven: een karkas als dat van jou lust ik in geen honderd jaar... Hoe kom ik bij de alven? Vertel op!’

De kauw haalde diep adem. Wat moest hij doen? ‘Hoe heet je... als slechtvalk?’ wilde hij weten, om tijd te winnen.

‘Je mag me Feu Sacré noemen, of Preux Chevalier, of Point d’Orgue, of Wilhelm Tell, of...’

‘Wilhelm Tell is een mooie naam,’ sneed de kauw hem de pas af.

‘Wel, waar vind ik die alven?’ drong Wilhelm Tell aan.

‘Ik kan je alleen met hen in kontakt brengen om middernacht,’ antwoordde Coq-à-l'âne ontwijkend. ‘Maar ik doe het slechts

op één voorwaarde: je moet me helpen orde op zaken te stellen in het achterdijkse land.'

Wilhelm Tell streek neer in de kruin van de noteboom op het erf van de Dubbelhoeve, Coq-à-l'âne bracht de euvele moed op een tak boven hem te gaan zitten. Alle vogels op het achterdijkse land hadden hier blijkbaar op gewacht, want eensklaps begonnen zij aan een oorverdovend jubelend huldekoncert. Het klonk zo luid, dat de krens met verwarde krullekop en bloeddoorlopen ogen naar buiten kwam, machteloos het hoofd schudde, de handen op de oren drukte, en terug naar binnen liep.

'Paritur pax bello!' zei Wilhelm Tell bijna verachtelijk.

'Wat betekent dat nu weer?' stotterde de kauw.

'Dat is mijn leuze: alleen door oorlog komt men tot vrede... Waarmee kan ik je van dienst zijn?'

'Laat ons beginnen met de uilen,' zei Coq-à-l'âne verbeten. 'Kom!' Hij vloog Wilhelm Tell voor naar het Zilverschoonbos, waar een paar ransuilen nu al enkele dagen onvoorstelbaar huishielden: ze stroopten en moordden op gruwelijk barbaarse wijze om hun vier jongen van de lekkerste hapjes te kunnen voorzien. Het was zover gekomen, dat zelfs de eksters en de Vlaamse gaaien het bos, waar zilverschoon en veenwortel nooit tot bloei konden komen omdat de zon niet door de dichte kruinen van de sparren kon dringen, meden als de pest. Het duurde geruime tijd voordat het tweetal de meesters van de mimicry had opgespoord, maar daarna was het nog slechts een kwestie van sekonden: Wilhelm Tell pijlde en dook zo vervaarlijk langs hen heen dat ze dachten dat hun laatste ogenblik gekomen was en dus vertrokken ze in zeven haasten... Daarna kwam de velduil, die vanuit de Platte Aard geregeld zijn moorddadige luchtraids uitvoerde boven het achterdijkse land, aan de beurt: in het open veld was Wilhelm Tell de baarlijke duivel, en de velduil blies zo mogelijk nog sneller dan de ransuilen de aftocht... Ook de wezels in het Brandnetelbos en de waterratten langs de Eystelbeek kregen die namiddag een eerbiedige angst voor de vogels. Al

die tijd glorieerde en triomfeerde Coq-à-l'âne: zijn image was weer van goud.

32.

Wilhelm Tell had zich die dag zo kostelijk avontuurlijk vermaakt, dat hij de werkelijke bedoeling van zijn transfiguratie een beetje uit het oog verloren had. Een zeldzame vogel zijn was ook zo'n adembenemende ervaring, en daarenboven was het bewustzijn de sterkste te zijn helemaal geen onaardige gewaarwording. Voor het eerst feitelijk besefte hij hoe macht onafwendbaar moest uitmonden in hoogmoed, arrogantie, egocentrisme en verdrukking. Laat in de avond, toen de lijsters hadden opgehouden met zingen en toen verre steen- en bosuilen hun doordringende kreten lieten horen, toog hij in het spoor van de onzekere en angstige kauw naar het Biezendras. Tot zijn onthutsing verborg zijn kornuit zich als de bliksem in de grootste heksenbezem van de berken tussen de Slangewortelvijver en de Egelskopplas. ‘Wat doe je nu?’ vroeg hij verbouwereerd.

‘Zie je ginder die heksenkring?’ riep Coq-à-l'âne bibberachtig. ‘Waar? Ik zie helemaal niets!’

‘In de richting van de Neteoever kijken, stommeling! Die weidekringzwammen...’

Wilhelm Tell vloog in de richting van de Nete en zag inderdaad de zwamkopjes glanzen in het maanlicht. ‘En dan?’ schreeuwde hij ontgoocheld. ‘Je hebt me toch zeker niet beetgenomen?’

‘Poog boven de kring te blijven hangen... Fladder maar wat als een torenvalk. Zo, ja! En draag nu een van je lelijkste gedichten voor...’

Wilhelm Tell dacht koortsachtig na. Wat was lelijk? Met schorre stem begon hij...

‘Vanavond langs de Nete hurkte ik
bij een oude visser.
Naast hem barstte in barensweeën
een engelwortel open, en vanuit het riet
werd hij beslopen door bramen en wilde hop.

“Bijt hij?” vroeg ik vriendelijk,
alsof ik niet wist dat de Nete dood was
van hartader tot endeldarm,
van kuitvis tot lamprei,
van eerste schreeuw tot doodsreutel.

“Ík weet het niet,” zei hij zonder op te kijken,
“en ik geef er niet om.
Het gaat allemaal veel te vlug.
Ik heb het opgegeven.
Ik kan niet meer volgen.”

Verstomd sloeg ik hem gade:
er zat een wilgeboktor op zijn pet,
en op de top van zijn neus was een ader gesprongen.
Ik kon hem niet volgen,
voor hem was de Nete blijkbaar de Lethe.’

Toen Wilhelm Tell het woord Lethe had uitgesproken, gebeurde er iets onbeschrijfelijks: een bliksemschicht doorkliefde de nacht en, alsof hij eensklaps van zwavel was, vatte de heksenkring vuur. Verblindende groengele en paarsrode vlammen waaierden en flakkerden griezelig grillig om de slechtvalk heen, zodat hij geschrokken een beetje opsteeg. ‘Wie kraamt daar die oudewijvenpraat uit?’ vroeg vlak daarop een schel blatende stem.

Wilhelm Tell schrok zich bijna een beroerte. In het midden van de vlammenring was een gloedzwarte mensachtige gedaante verschenen met een bokkekop en een lange grauwe

sik. De dicht bij elkaar staande ogen fonkelden groengeel. ‘Ik!’ riep hij bibberend.

‘Wie ben jij?’ vroeg de al£.

‘De slechtvalk...’

‘Haaa!’ mekkerde de alf. ‘De ziel van de kippenkweker! En heb je die witte raaf van de elfen nu gepluimd?’

Wilhelm Tell gruwelde. ‘Ik ben de ziel van de kippenkweker niet,’ mompelde hij. ‘De kippenkweker heeft zijn eigen ziel doodgeschoten... Hij zit al een paar weken in Schinnendijk, in de psychiatrische inrichting, omdat hij al zijn kippen had verkocht en chinchilla's en nertsen en bisamratten en marters wilde gaan kweken...’

‘Wie ben jij dan wèl?’ vroeg de alf gramstorig.

‘De dichter van de Dubbelhoeve,’ fluisterde Wilhelm Tell.

Bij het woord dichter begon de alf mekkerend te schaterlachen, en te dansen, en op zijn dijen te kletsen. ‘En wat kom jij hier zoeken, onnozelaar?’ vroeg hij tenslotte hikkend. ‘Wij, alven, interesseren ons geen lor voor de kinderachtige, naïeve, archaïsche, artistiekerige, heilige, onbaatzuchtige en dromerige types onder de mensachtigen...’

‘Jullie zijn bang voor de mensen!’ riep de slechtvalk moedig.

De alf schaterde het weer uit. ‘Waarom zouden wij bang zijn voor wezens die overlopen van goede bedoelingen en die precies daardoor symbolen zijn van zwakheid en simpelheid?’

‘Mensen worden elfen!’ repliceerde Wilhelm Tell. ‘En tegen de elfen zijn jullie uiteindelijk toch niet opgewassen. Ik ben ervan overtuigd, dat iedereen in het alvenrijk in stilte of misschien zelfs onderbewust hunkert naar het rijk der elfen... Een chimaera als jij bijvoorbeeld kan toch onmogelijk gelukkig zijn!’

‘Heb je mij opgeroepen om me te beledigen?’ vroeg de alf stampvoetend.

‘Neen, ik wilde je hulp inroepen,’ antwoordde de slechtvalk zelfbewust. ‘Ik wilde je vragen me bij te staan in mijn strijd ter vrijwaring van dit agrarisch en ekologisch zo waardevolle achterdijkse land.’

‘Ben je gek?’ snauwde de alf.

‘Ik ben zelfs bereid daar mijn ziel voor te verkopen,’ pleitte Wilhelm Tell vol vuur nu.

Deze woorden troffen roos bij de alf. ‘Wil jij voor zoiets overlopen naar de krensen, de vrensen of de slensen... en dus naar de alven?’ wilde hij stomverbaasd weten.

‘Ja!’

De alf krabde met zijn afzichtelijk vergroeide vingernagels in zijn sik. ‘Zulk pakt mag ik persoonlijk niet afsluiten,’ zei hij. ‘Daarvoor moet ik mijn superieuren raadplegen... Wat denk je van een hernieuwd rendez-vous morgen, klokslag middernacht?’

‘Kan ik niet dadelijk met je mee?’ vroeg Wilhelm Tell. ‘Dan kan ik mijn eigen zaak bepleiten...’

De alf snoof weifelend. ‘Geen levende uit het rijk der mensachtigen mag in normale omstandigheden het alvenrijk betreden,’ zei hij, ‘nu toch niet meer. Voor hoge pieten, koningen en ministers en voorzitters van politieke partijen en machtige fabrieksdirekteurs, maken wij soms een uitzondering: ze moeten toch ergens raad kunnen inwinnen...’

‘Dit zijn toch abnormale omstandigheden!’ drong de slechtvalk aan.

‘Ja, feitelijk wel,’ gaf de alf toe. ‘Een dichter die ervan droomt alf te worden... Jongens, waar schrijven we het?’

‘Een échte dichter,’ beklemtoonde Wilhelm Tell. ‘Geen poeet van dertien in een dozijn met een rode of blauwe partijkaart en een stuk of wat beschermheren uit het Grootoosten.’ ‘In orde... Ik waag het erop,’ stemde de alf toe. ‘Welk dier geniet jouw voorkeur?’

‘Waarom? Wat bedoel je?’ stamelde Wilhelm Tell verbluft. ‘In het rijk der alven loopt iedereen te pronk met zijn dierlijke kenmerken,’ verklaarde de alf, ‘zodat iedereen dadelijk weet wat hij aan de ander heeft.’

‘Ik bewonder voornamelijk de zangvogels,’ opperde de slechtvalk.

‘Jongen toch, jongen toch!’ mekkerde de alf. ‘In het rijk der

alven zijn de zangvogels sinds onheuglijke tijden uitgestorven of verdelgd. Gewaag daar nooit van die insektendoders! Zeer vele alven hebben de trekken van het een of ander insekt... Weet je wat? Voor alle gemakkelijkheid zal ik je die valkekop laten behouden.' Hij wendde zich een beetje af en begon schaamteloos in het vuur te wateren, wat gepaard ging met een hels gekis en gesis. Groengrijze smook steeg langzaam op en hulde hen in een dikke wolk, die adembenemend naar ammoniak rook. Wilhelm Tell duizelde, liet zich noodgedwongen zakken... en belandde met een smak op een geasfalteerd terrein. Het was volop dag, maar de zon had een beangstigende paarsrode kleur...

33.

Verdwaasd schudde Coq-à-l'âne de kop. Wat was er gebeurd? Moeizaam bevrijdde hij zich uit de dichte rijzen van de heksenbezem. De zon was er volop mee bezig in het oosten uit haar kokon te kruipen. Hoe was hij hier terechtgekomen? Welke nachtmerrie had hij nu weer gehad? Een meerkoet zwom met twee jongen op de rug over de Egelskopplas; twee kwarteltjes stonden vertederend pietluttig tussen de stengels van ridderzuring, wederik en kattestaart te drinken; een baars maakte verwoed jacht op witvisjes in de Slangewortelvijver; een jonge ekster zat driftig te pikken in de haarbal van een rund dat zich hier was komen laven. Totaal van de kook wiekte de kauw in de richting van de Dubbelhoeve. Toen hij boven de Eikenschrans was, werd hem opgewonden wat toegeroepen door de heggemus en de kneu die daar nestelden. De kauw vertraagde... 'Robin Hood is er!' riep de heggemus schril. 'Niet waar!' riposteerde de kneu bijna kirrend. 'Hij heeft zijn gade gestuurd: de koningin!'

Verbouwereerd vloog Coq-à-l'âne verder. Wat nu weer? Had een of andere trekvogel, een dankbare passant misschien, een solitaire vrouwelijke raaf de wenk gegeven naar hier af te

zakken? En dat juist nu? Reeds van ver zag hij dat de wauwe-laartjes geen onzin hadden uitgebazuind: op de nok van de schuur, druk omringd door merels en kwikstaarten en mussen, zat inderdaad een vreemde raaf! Wat was er van Wilhelm Tell geworden? De kauw hoopte vurig dat hij naar Nephelokokkugia vertrokken was en dat de vrens in de Dubbelhoeve weer een dichter was... Met popelend hart streek hij neer naast de raaf. Het was een ongelooflijk mooie raaf: groenblauw glimmend van gezondheid, en met vriendelijke blauwe ogen... ‘Dag, Coq-à-l'âne!’ zei ze hartelijk.

De kauw schrok zich een bult. ‘Hoe... hoe komt het, dat je mij kent?’ stotterde hij.

De raaf knipoogde en keek betekenisvol naar de zangvogels die hen omringden.

‘Allee, hoepelt op!’ zei Coq-à-l'âne gebiedend. ‘Ik ben er zeker van, dat jullie jongen van honger zitten te gapen! Vooruit!’

Toen de laatste mus met tegenzin was afgedropen, fluisterde de raaf geheimzinnig: ‘Wie zou ik nu kunnen zijn? Domoor!’

De kauw keek haar met een schuin geheven kop aan. ‘Een zwerfster?’

De raaf trippelde even in het rond van ingehouden pret. ‘Denk eens goed na!’

‘Een dichteres?’ opperde hij aarzelend.

Ze schudde de kop. ‘Ik ben Hannelore!’

Nu begreep de kauw er niets meer van. ‘Ik ken geen Hannelore...’

‘Hannelore, de elf!’ verduidelijkte de raaf. ‘Waar hangt je meester uit?’

Coq-à-l'âne dacht dat hij het in Keulen hoorde donderen. ‘Binnen... denk ik,’ stamelde hij, helemaal de kluts kwijt. Ontstellend duidelijk schoten hem de beelden te binnen van het spookachtig laaiende sint-elmusvuur en de afzichtelijke alf... Dat kon geen nachtmerrie geweest zijn! Eén ding was zeker: hij mocht niet uit de biecht spreken, zijn meester zou het hem nooit vergeven.

‘Roep hem dan!’ zei de raaf ongeduldig. ‘Om hem te kunnen zien heb ik omzeggens alle wetten van het elfenrijk overtreden...’

‘Bij het ochtendkrieken komt hij zich wassen aan de waterput op het erf,’ murmelde Coq-à-l'âne ontdaan.

‘Maar... de zon heeft reeds de kleur van een rijpe kweepeer!’ riep de raaf.

‘Dan kan het niet lang meer duren,’ hakkelde de kauw. ‘Ik vrees echter dat hij je niet zal herkennen, enfin, hij zal niet verstaan wat je zegt... Hij heeft geen hazelnoten meer, weet je.’

‘Haal er dan vlug enkele!’

‘Maar... er liggen er geen meer...’

‘Er liggen er wèl!’

Zeer somber te moede deed de kauw wat hem voorgepraat werd. Er lagen inderdaad drie nootjes onder de hazelaar. Ternauwernood kon hij ze in zijn bek proppen. Zoiets was toch geen werk voor een onderkoning... ‘Zeg eens, Coq-à-l'âne,’ taterde een eekhoorn vanuit de berk op de hoek van het Bereklauwbos, ‘dat zijn toch geen manieren! Veronderstel nu even dat wij ook rupsen en meikevers beginnen te eten!’

‘Zwijg, sufferd!’ antwoordde de kauw geërgerd. Natuurlijk vielen de noten in een wildernis van fluitekruid, stinkende gouwe en dovenetel... ‘Help me nu maar zoeken!’ fulmineerde hij woedend. Dat had hij vanzelfsprekend niet mogen zeggen, want toen hij één vrucht had teruggevonden, ging de eekhoorn reeds aan de haal met de twee andere... Omdat hij niet voor halfgaar wilde doorgaan, besloot hij de raaf niets te vertellen over dit voorval. Toen hij boven de Dubbelhoeve kwam, zag hij echter dat het onheil reeds geschied was: Wilhelm Tell zwierf nog ergens rond, en dus gooide de krens met keien naar de als raaf vermomde elf... ‘Kom gauw! Weg van hier!’ schreeuwde hij, terwijl hij de hazelnoot naast de waterput dropte.

De raaf had waarschijnlijk een kei op de poot gekregen, want ze hinkte over de nok en vloog toen moeizaam op. ‘Waar

zijn die hazelnoten?' tierde ze radeloos.

'Hij is ze aan het kraken!'

'Het kan toch niet, dat een dichter zo harteloos is voor de zangvogels!' riep ze vertwijfeld. 'Zoiets doet zelfs geen slens...' Ze cirkelde in het spoor van de kauw boven het erf. Beneden stond de dichter met een stompzinnig gezicht te kauwen. Met gespreide vleugels en reikhalzend wachtte ze op de gedaanteverandering... Er gebeurde echter niets. 'Hier klopt iets niet!' stootte ze ontzet uit.

'Neen,' gaf Coq-à-l'âne onnozel toe.

'Dat moeten de alven hem gelapt hebben!'

'Ja,' beaamde de kauw gretig.

'Mij hebben ze hier voor het laatst gezien,' zei ze, zichtbaar ontgoocheld. 'Vaarwel, Coq-à-l'âne! Ik heb mijn les geleerd: nooit nog laat ik me in met de mensachtigen...' In steeds kleinere kringen begon ze naar de zon te stijgen. 'Tot weerziens, later, in het elfenrijk!'

De kauw keek haar na tot ze nog een onooglijk stippeltje in de oneindigheid was. Toen vloog hij terug naar het Biezendras. Als hij maar wist waarom die door zwammen veroorzaakte woekeringen in de berken heksenbezems genoemd werden... Mochten het echte magische bezems geweest zijn, dan had hij wat graag op één van hen tot aan het einde van de wereld en nóg verder gevlogen!

34.

Een wurgende solferstank deed de dichter naar adem happen. Hij tastte met beide handen naar zijn mond, maar trok ze ogenblikkelijk weer weg: hij had de kop van een slechtvalk! Het duurde verscheidene sekonden voordat hij zich realizeerde dat hij nog steeds op dezelfde plaats in het achterdijkse land vertoefde, maar waar normaal de Slangewortelvijver moest liggen stond nu een reusachtige fabriek met in gele neonletters erop: 'SAMSONS HEKWERK'. De Kalverendries,

de Platte Aard en de Bramenberg waren ingenomen door een spookachtig complex van platte, als het ware op elkaar gestapelde gebouwen, gigantische ketels, gorgonische buizen, vuur en rook spuwende schoorstenen... De Haasdonk, het Varenbos en het Inktzwammenbos waren verdwenen onder lange rijen flatgebouwen die de rest van Eystel aan het oog onttrokken. ‘Wel, wat denk je van wat de mensachtigen de hel plachten te noemen?’ vroeg de alf met trots in de stem. Hij sloeg monkelend de pogingen van de dichter om zijn zwarte naaktheid te bedekken gade. ‘Wat zijn de mensachtigen toch gecomplexeerd!’ mekkerde hij. ‘De alven doen precies wat zij graag doen, waar en wanneer zij dat willen: pudeur, achterdenken, schaamte, angstvalligheid en nog meer van die remmende gevoelens kennen zij niet.’ Hij liep de dichter voor naar een trap die naar de Neteoever leidde. Verbijsterd merkte de dichter dat ook de oever geasfalteerd was. Het water van de Nete was paarszwart en verspreidde een verpestende geur. Bomen, struiken, kruiden... waren nergens te bespeuren. ‘Waar zijn de planten gebleven?’ stotterde hij ontzet.

‘In het alvenrijk tref je niets aan dat geen nut heeft,’ zei de alf luchtig.

‘Bedoel je dat gans Eystel ontbost is?’ vroeg de dichter perplex.

‘Er staat nog een bos in de buurt van de ruïnes van de priorij “Ten Troon”,’ antwoordde de alf onverschillig, ‘en dat dient als camouflage voor onze atoomraketten.’

Onthutst bleef de dichter staan. ‘Wordt er in het alvenrijk nog oorlog gevoerd?’

De alf begon onbedaarlijk te mekkeren. ‘Maar jongen toch! De oorlogen precies zorgen ervoor, dat in het alvenrijk alles gesmeerd blijft lopen. De oorlogsindustrie is de ruggegraat van elke staat. Hoe kun je iets opbouwen, indien je niet eerst iets sloopt?’

‘En wat... geschiedt er met de dode alven?’

‘Oh... die reïnkarneren! Die klimmen een sport hoger op de ladder die naar de volmaaktheid leidt.’

‘De volmaaktheid?’

‘Wel... de absolute verstoktheid in het kwade, de onbegrensde boosaardigheid, de onbeperkte onbarmhartigheid, de tegenpool van de god van de elfen...’

Naarmate zij dichter bij de onvoorstelbaar dicht bebouwde dorpskom kwamen, zwollen de geluiden aan: een kakofonie om dol van te worden. ‘Hoe kunnen jullie die afschuwelijke wanklanken verdragen?’ vroeg de dichter.

‘Welke wanklanken?’ repliceerde de alf onnozel.

‘Leven er in het alvenrijk nog wel dieren?’ polste de dichter.

‘Natuurlijk! Maar dan wel uitsluitend nuttige dieren: varkens, koeien, kippen, kalveren, ganzen, eenden, konijnen... Die beesten leven in reusachtige kweekstations. Dacht je misschien dat wij niet meer vraten of zopen?’

Op dat ogenblik doemden uit een soort van tunnel of metro vóór hen vijf monsterachtige gestalten op: ze hadden rode mensenlichamen, maar op hun romp stonden afschrikwekkende kever koppen... De dichter herkende het vliegend hert, de boktor, de Spaanse vlieg, de snuittor en de aaskever. Zonder hen een blik te gunnen liepen de wezens voorbij. ‘Hoe... hoe komt het, dat zij een rode lichaamskleur hebben?’ stamelde de dichter verward.

‘Ha! Dat zijn socialisten!’ gniffelde de alf. ‘Zie je dat niet?’ ‘Wordt hier dan nog aan politiek gedaan?’ vroeg de dichter verbouwereerd.

Weer begon de alf onbedaarlijk te mekkeren. ‘Of hier aan politiek gedaan wordt? Jongen toch! Zonder een politieke kleur kom je nooit in het alvenrijk! Zonder een politieke kleur kom je trouwens nergens... Stel je voor, zeg! Onder de mensachtigen is het mogelijk drie tot vier politieke-partijkaarten in de zak te hebben, nietwaar? Wel, in het alvenrijk is dat uitgesloten. Elke socialist ziet hier zo rood als een roodhuid, en bovendien heeft hij de kop van het insekt waarvan het gedragspatroon het zijne het meest benadert. Elke liberaal

is hier zo blauw als de Middellandse Zee vroeger was, en hij ontleent zijn uiterlijke kentekens aan de wereld van de reptielen en de amfibieën. De katolieken op hun beurt zien geler dan de Chinezen, en ze hebben allemaal de smoel van de vis waaraan ze het sterkst doen denken...' Ze waren in de dorpskom gekomen, en de alf liep zonder aarzelen naar de hoge building die de plaats van de kerk had ingenomen.

'En wat ben jij dan?' wilde de dichter weten. 'En ik?'

'Wij zijn fascisten,' verklaarde de alf trots. 'Wij hebben de kop van een dier dat karakter heeft gegeven aan onze streek.' Ze stonden in de ruime hall, en de alf stak joviaal de hand op. De vissekoppen achter de diverse loketten knikten eerbiedig. 'De katolieken zijn hier zeker aan de macht?' wilde de dichter weten.

De alf, die juist in de lift stapte, plooide dubbel van het mekkeren. 'Vissebloed gedijt ook in het alvenrijk niet!' schaterde hij het uit. 'Neen, jongen! Tegen de insekten en de reptielen is niemand opgewassen... Dat belet niet dat onze volkskommissaris de kop van een kwak heeft.'

'Een kwak?' echode de dichter verbaasd.

'Ja, vroeger leefden er in de Kempen naast reigers, ooievaars, woudaapjes en roerdompen ook kwakken. De mensen noemden ze nachtraven. Ze waren zeer onverdraagzaam en voedden zich met kikkers, vissen en zangvogeljongen...' Ze stapten uit de lift en de alf drukte op een knop naast een brede deur.

'Binnen!' sneed het door merg en been.

Toen hij in het immense kantoor kwam, dacht de dichter dat hij door de vloer zonk: achter een wit bureau zat een ontstellend vette alf met een lange, stevige snavel, een gedeeltelijk witte kop en een donkerblauwe kuif. Achter zijn rug hingen foto's van de koppen van allerlei insekten en reptielen. De dichter herkende de bombardeerkever, de poppenrover, de houtsluipwesp, de vuurpad, de zandhagedis, de adder en de hazelworm.

‘Ik wilde je raad inwinnen over een zeer raar geval,’ blaatte de alf onderdanig.

‘Doe maar, doe maar,’ snebberde de volkskommissaris.

‘Wel, mijn gezel hier... is een dichter!’

De volkskommissaris kwam met een ruk in een soort van paalhouding te zitten.

‘Een dichter,’ vervolgde de alf deemoedig, ‘die zijn ziel wil verkopen tegen enkele domme mensachtige voorlopigheden.’

‘Een dichter,’ kwaakte de volkskommissaris. ‘Een poëet, bedoel je!’

‘Dat... dat kan ik niet uitmaken,’ hakkelde de alf. ‘Ik ken niets van poëzie...’

‘Laat eens horen!’ beval de volkskommissaris. ‘Maar niet te luid... Als de roden of de blauwen of de gelen mochten horen dat hier een dichter zijn patos stond uit te kraaien, vloog ik dadelijk de laan uit. Die Vlaamse strijdliederen vroeger bezorgden ons, zwarten, al genoeg herrie.’

Helemaal in mineur begon de dichter een oud gedicht van hem voor te dragen:

‘De rogge is sinds gisteren binnen,
de kraaien pikken nu de rest;
de zon slaat te pletter tegen bleeklinnen;
de mussenschrik heeft builenpest.

De rust wolkt als melk in tee,
de zwaluwen zijn buiten zinnen;
ik snuif verrukt de geur van vee;
de wind zwemt met acaciavinnen.

Kopervliegen paren op een hennepnetel,
akkermunt brandt in mijn mond;
God zit in zijn oude zetel,
ook hij houdt zich laag bij de grond.

Leven is traag tevreden zijn,
een vlinder die de kleur van zijn bloemen koos;
de regen is een zachte hemelwijn;
de Kempen zit diep in de roos.

Overal kruipen de winden,
hun klokjes klingelen vol lust;
en waar de beuken elkaar beminden,
komen hun bladeren nu tot rust.

Alleen de mensen zwammen opgewonden,
zo zinloos veel, oneindig hol;
en waar ooit ruime olmen stonden,
heerst nu de zieke toverkol.

Die leutert, onbewust wellicht,
van de diepe zin die alles heeft,
want alles is op alles gericht,
omdat alles in alles leeft.

Zo weinig is overgebleven
van wat hier ooit tot bloeien kwam.
Er drummen geen schapen meer door de dreven.
Onze namen zworen uit de stam

van de beuken die hier heersers waren,
die het magisch bidsnoer stonden af te tellen.
Wij doden de tijd, de dagen, de jaren.
Hoe goed kon de aarde het zonder ons stellen!'

Pas toen het gedicht ten einde was, waagde de dichter het de volkskommissaris weer aan te blikken: die had, klaarblijkelijk van verbijstering of ergernis, één van zijn kuifveren uitgetrokken en zat er met open bek naar te kijken. De alf met de bokkekop haalde hortend snuivend adem. 'Is het... zó slecht?' waagde de dichter tenslotte te vragen.

‘Godverdomme!’ brobbelde de volkskommissaris diep in zijn keel. ‘Dat is niet eens praat voor de vaak! Dat is kapitale onzin, onuitstaanbare nonsens, hemel- en heltergende klopgeesterij...’

‘Hij wil zijn ziel verkopen!’ riep de alf met de bokkekop smartelijk.

‘Ja, ik wil mijn ziel verkopen,’ haastte de dichter zich te zeggen, ‘als jullie ervoor zorgen, dat het achterdijkse land gespaard blijft van technokratische, industriële, urbanistische en toeristische vormen van usurpatie en natuurschennis!’

‘Jouw ziel!’ smaalde de volkskommissaris. ‘Jongen, wat kunnen wij met jouw ziel aanvangen? Jij bent besmettelijk ziek, weet je dat? Wij willen geen dichterlijke epidemie in het alvenrijk... Stel je voor!’ Hij had zijn kuifveer op tafel gelegd en tastte met beide handen naar de gekneusde plek op zijn kop. ‘Donder op!’ kwaakte hij eensklaps buiten zichzelf.

35.

Die namiddag gebeurde er op de Dubbelhoeve iets vreselijks... Toen Coq-à-l'âne oeveraas zat te zoeken tussen de waterpest van de langzaam uitdrogende Egelskopplas, kwam de zanglijster die in een perzikboom in de tuin van de Dubbelhoeve nestelde hem radeloos vertellen dat er thuis iets onvoorstelbaars aan de gang was. Op alles voorbereid wiekte de kauw in het spoor van de boodschapper naar zijn woonplaats... Het was erger dan onvoorstelbaar! Naast de schuur stond een knalgele kraanwagen. Aan de reusachtige hefboom bengelde een enorme betonnen knots, en die dommekracht was ermee bezig de oude muren van zijn onderkomen te slopen! Coq-à-l'âne kon zijn ogen niet geloven, en zeker niet toen hij de stupide lachende krens die zijn meester was met de handen in de zakken op het erf ontwaarde. Dit was het einde van alles! Nu had hij zelfs geen onderkomen meer...

Toen het gebint krakend en in een enorme wolk van stof

werd neergehaald, dacht de kauw dat zijn hart het begaf. Zielsbedroefd sloeg hij vanuit de noteboom de ravage gade. Langzaam trok de wolk op... en werd iets wits zichtbaar boven op de puinhoop. De kraanman had het gezien: hij legde de motor stil, liet zich van zijn stoel glijden, sprong naar beneden, en klauterde tot bij het... blad papier. Hij trok de verfrommelde prop open, rochelde, spuwde tegen de hanebalk met de drekkige kalkvegen erop, en begon voor te dragen als een plechtige-kommunikant die zijn eigen feest mag opluisteren:

'Rode bessen op zwarte elzen,
pijpestroken, keutels en heide,
vliegdennen die elkaar omhelzen,
en krekels slechts voor ingewijden;

een ekster verliest twee pluimen:
die dwarrelen naar beneden;
mezen die de tafel ruimen,
de zon lijkt van een brood gesneden.

Ik lig op de oude hooiwagen,
bedwelmd door diepe krasse geuren.
De toemaat, zeiden toen de mensen.

Ach, zover zijn die dikke dagen,
geslacht, wat allicht moest gebeuren,
gepropt in vieze bolle pensen.'

De kraanman, die blijkbaar de een of andere opzienbarende onthulling verwacht had, schudde ontgoocheld zijn bezwete rode kop. 'Hoe zou dit stuk toiletpapier daarboven in de nok beland zijn?' vroeg hij aan de krens, terwijl hij de prul achteloos aan snippers scheurde.

Coq-à-râne, die de tekst een tiental maanden geleden uit de prullemand van zijn meester gegapt had, keek benieuwd naar de krens.

De krens sloeg bleek en groen uit, krabde schijnbaar diep peinzend in zijn haren, en zei nonchalant: ‘Dat weet geen mens. Misschien hebben de ratten die prop daar achtergelaten... Je zou zeggen... Wie schrijft nu dergelijke flauwiteiten?’

De kauw kon de leugenachtige komedie niet langer aanzien. Zijn besluit stond vast: hij was voor het laatst op de Dubbelhoeve geweest, morgen reeds zou hij op zoek gaan naar een andere woonstede... Maar waar? Elke dag kreeg hij onheilspellende berichten te aanhoren van zangvogels die op de vlucht waren geslagen voor doldrieste, alles verwoestende, niets ontziende mensen; om de haverklap drongen tot zelfs in de Kempen lugubere tijdingen door over ganse koloniën watervogels die waren omgekomen in door olie en teer overspoelde wateren of op gruwelijk bezoedelde stranden; geregeld ook werd Eystel aangedaan door passanten die vertelden over huiveringwekkende slachtpartijen door jagers, over ganse streken die met moorddadige insekticiden besmet waren, over vliegtuigen die met hun supersonische knallen zelfs de vleermuizen hoorndol maakten, over ontbossing en drainering en bebouwing of bestrating... Als de krensen, de vrensen en de slensen niet spoedig een halt werd toegeroepen door de natuur, dan zouden ze nog voor het einde van de eeuw de wereld totaal om zeep helpen. En de mensen? Die zaten beslist fataal in de verdrukking: ze werden nooit ernstig genomen, werden uitgelachen, kwamen nergens aan bod, leidden het marginale bestaan van een zienderogen slinkende minderheidsgroepering... De pijnlijkste en noodlottigste genocide uit de geschiedenis van de aarde voltrok zich in alle stilte, ongemerkt. Coq-à-l'âne vloog in de richting van de dorpskom: in de kerktoren, dat unieke asiel voor eenzame en verdwaalde vogels, wilde hij nadenken over wat hem te doen stond. Toen de roeken hem gewaarwerden, verlieten ze hun nesten in de paardekastanjes en begonnen ze in koor aan hun traditionele jeremiades... De inwoners van Eystel, zwaar gebukt onder de steeds maar aanzwellende oorlogspsychose,

waren weer volop aan het tuinieren gegaan, en natuurlijk hingen ze aan een staak boven elk groentebed en in elke kerseboom een dode roek of het kreng van een ekster... om de zangvogels af te schrikken. Alsof de vraatzuchtige spreeuwen en de altijd weer op een zandbad tuk zijnde mussen bang zouden zijn van dode soortgenoten! Om van hun oorverdovende jammerklachten verlost te geraken zei de kauw dat hij het probleem zou voorleggen aan Robin Hood...

36.

Toen de dichter en de alf met de bokkekop weer te midden van het dolle verkeer op straat stonden, vroeg de verbijsterde penneridder beduusd: ‘Mag ik niet weten wie jij in de wereld van de mensachtigen was?’

‘Zeker,’ antwoordde de alf minzaam. ‘Ik was notaris in de Kempen. De volkskommissaris was volksvertegenwoordiger, weet je... De machtige alven echter waren onder de mensachtigen gerenommeerde magistraten, artsen, fabrikanten, clerici, aannemers, syndikalistische voortrekkers, direkteurs van multinationale ondernemingen... Ach, het is geen lacheding om in het alvenrijk hoge toppen te scheren. De meeste politici in jullie wereld bijvoorbeeld zijn pummelige profiteurs: zulke schrenslompen zijn ook bij ons niet welkom. En stel je ook maar niet voor dat wij hoog oplopen met bureaukraten, zo van die knapen die jullie met belastingformulieren en andere koeioneringsmiddelen de duivel aandeden: bij ons mogen die jongens van geluk spreken als ze niet in de ijzerof zoutmijnen terechtkomen. Neen, zo gemakkelijk is het niet. De mannen die in het Eystel van de alven de septische putten komen ledigen en schoonmaken waren in de wereld van de mensachtigen direkteur van een studiebureau, direkteur van een asfaltbedrijf én direkteur van de stedebouwkundige dienst, jaja.’ De alf schudde somber de kop. ‘Zo simpel is het niet.’

‘En wat gebeurt er hier met de artiesten?’ wilde de dichter nog weten.

De alf zwierde gewichtig mekkerend met zijn sik heen en weer. ‘Artiesten? Als je idealisten bedoelt: die willen wij niet, om geen waarom! De pornografen echter, én de sensatieskribenten, én de hoogmoedswaanzinnigen... willen wij vanzelfsprekend wèl. Nochtans moeten die hier toch een tijdje stage doen: tegenwoordig, geloof ik, worden die eerst voor enkele jaren naar de noord- of de zuidpool gestuurd om daar in de sneeuw rechtdoor te leren lopen: als je altijd schuins marcheert, hoe links dat ook moge zijn, loop je ook in een kringetje... en met vicieuze cirkels bereik je zelfs in het al venrijk niets.’ De alf lachte stupide binnensmonds om dit eerder wansmakelijke grapje. Omdat hij zag dat de dichter nogal sip keek, vervolgde hij met opbeurende stem: ‘De laatste kwarteeuw hebben vele Kempenaars écht carrière gemaakt in het alvenrijk. Zelfs in Amerika en Rusland spreken ze met waardering over de Kempen... In “Hoe word ik een gehaaide Alf?”, dé bestseller van dit decennium, lopen heel wat Kempenaars rond; de auteur, professor doctor Emmanuel Tindemartens, noemt de gemiddelde Kempenaar zelfs het prototype van de alf.’ Ze stapten juist voorbij een etablissement waarin het er duidelijk leutig aan toeging. ‘Kom,’ fluisterde de alf, ‘we gaan er eentje snoepen. Dan heb je tenminste dat toch gehad...’ Hij duwde de deur open en liep de dichter voor naar de oneindig lange, marmeren tapkast. ‘Wat zal het zijn?’

‘Euh... water,’ stamelde de dichter perplex. De gelagzaal leek wel een gruwelkamer: rode, blauwe, gele en zwarte alven wriemelden door elkaar en veroorzaakten een onvoorstelbare beestenboel. De dansvloer was gevuld met schaamteloos kopulerende monsters; rond de tafeltjes en op de zitbanken tegen de wanden werd geminnekoosd, geruzied, gevochten; aan de tapkast werd geschranst en gezopen... Onverdraaglijke muziek en waanzinnige lichteffekten zweepten de orgiasten op.

‘Ben je gek?’ riep de alf met de bokkekop. ‘Champagne is het minste dat hier geschonken wordt! Jij bent zeker nog nooit naar een echte receptie geweest?’ Hij kneep met zijn afschuwelijke vingernagels in de reusachtige tieten van een rode alf met de kop van een bidsprinkhaan achter het buffet. ‘Een fles wodka!’ bestelde hij.

‘Wie betaalt dat?’ wilde de dichter weten.

De alf begon weer onbedaarlijk te mekkeren. ‘Dat is op de kap van de staat!’ brulde hij. ‘Dat spreekt toch vanzelf! Onder de mensachtigen laten de alven in spe zich toch ook alles terugbetalen uit de schatkist... Heb jij misschien nog nooit over zakendiners horen reppen? Weet jij niet wat representatiekosten zijn? In het alvenrijk zijn al die omwegen in het spoor van fiskale raadgevers, belastingkontroleurs en -inspekteurs gewoon weggevallen.’ Met de ene hand kneep hij weer in de groteske borsten van de dienster, terwijl hij met de andere een vol glas wodka in zijn keelgat kapte. ‘Hee, zeg,’ zei hij tot de bidsprinkhaanachtige alf, ‘je moet eens luisteren... Mijn gezel hier is een dichter. Hij zal eens een gedicht voordragen.’ Hij porde de dichter met de elleboog in de ribben en keek trots naar zijn erektie.

De dichter nipte walgend van zijn drank en keek geschokt een andere kant op.

‘Allee, vooruit!’ hitste de alf hem bokkig aan.

Met de moed der wanhoop begon de dichter in zijn geheugen te tasten:

‘Als knaap ving ik krekels zoveel ik wilde
met een grasspriet,
nu zwijgen ze zelfs voor mijn behoedzaamste stap
alsof de dood in mijn voeten hamert.

Betoverend is de vergelijking
van de mensen met rupsen:
spanners, uilen en beren,
alles kaal vretend, onverbiddelijk,

tot ze zich eindelijk ingesponnen hebben
in de roerloze kokon van de dood.

En dan het hiernamaals:
het ongelooflijk trillen van de zon,
het fonkelende evenwicht van kleuren in vleugels,
het puren van honing
uit de traagste bloemen
in de eeuwige jachtvelden.

Als knaap ving ik krekels en glimwormen,
opdat ze in mijn kamer
helemaal alleen van mij zouden zijn:
witte geluiden, smaragden kleuren;
de eeuwigheid was dan
een beetje begonnen.'

Nog voordat hij besefte wat er gebeurde, had de bidsprinkhaanachtige alf met haar tot een soort van vangscharen vergroeide armen de dichter bij de kop gegrepen... Het laatste wat hij zag, was het stinkzwamachtige geslachtsdeel van de alf met de bokkekop.

37.

In de vooravond zat Coq-à-l'âne op een galmbord tussen enkele verloren gevlogen reisduiven, toen de vink die in de oude seringenstruik tegen de gevel van de Dubbelhoeve nestelde hem met veel trammelant kwam vertellen dat zijn meester al een halfuur op hem stond te roepen. Ongelovig gooide de kauw zich in de overrijpe zomerlucht. Boven de Dubbelhoeve gekomen zag hij zijn meester met het hoofd in de handen op het puin van de schuur zitten... Dat was de dichter weer, het kon niet anders! Met popelend hart streek hij neer op het hoofd van de treurende kunstenaar. Tot tranen toe

bewogen nam die hem in zijn handen. ‘Jongen toch!’ zei hij, en herhaalde hij steeds weer, 's Avonds, bij het licht van de oude lamp in de leeg geplunderde huiskamer, mocht de kauw luisteren naar de opgewonden gesprekken die de dichter voerde met de lelijke hoorn van de telefoon én kijken naar zijn woedende hand die lange brieven schreef. Toen zijn meester tenslotte het hoofd op tafel legde en begon te snurken, trok Coq-à-l'âne een poot in en sloot hij de ogen... 's Anderendaags in de vroegte werden zij gewekt door vreemde geluiden. De kauw volgde de dichter naar buiten... Op het erf stond een vrachtwagen met een betonmolen en een stapel morsige steigerplanken erop; uit de bestelwagen erachter stapten verveelde mannen in besmeurde overall en met metselaarsgereedschap onder de armen. ‘Wat komen jullie hier doen?’ vroeg de lijkbleke dichter aan de kamioneur.

‘Een gedeelte van dit krot hier kort en klein kloppen en hier een moderne villa in hoevestijl bouwen,’ antwoordde de vent geërgerd. ‘Zijn wij misschien op een verkeerde plaats terechtgekomen?’

‘Dat zou ik geloven!’ stoof de dichter woedend op.

Een al wat oudere metselaar, klaarblijkelijk de voorman, nam de dik gedraaide sigaret uit zijn mond en vroeg: ‘Is dit dan de Dubbelhoeve niet?’

‘Ja, dit is mijn ouderhuis!’ zei de dichter fier. ‘En daar blijft iedereen zonder mijn toestemming met zijn poten af!’

‘Dat is toch die gekke dichter, mannen!’ meende een jonge handlanger met korte kromme benen zich in het gesprek te moeten mengen. ‘Heb je niet gehoord wat de baas gisteren vertelde?’

‘Wel... wil meneer ons dan de toestemming geven?’ vroeg de voorman grijnzend.

‘In geen honderd jaar!’ ketterde de dichter.

‘Dan zal het zonder meneers toestemming moeten gebeuren,’ konkludeerde de voorman lijzig. ‘Geef me dat plan eens,’ beval hij aan de chauffeur van de bestelwagen, terwijl hij zich omdraaide. Nadat de arbeiders zich rond hem hadden

geschaard, begon hij op zakelijke toon enkele richtlijnen te verstrekken.

Toen de dichter had ingezien dat de metselaarsploeg hem niet au sérieux nam, liep hij met een verbeten trek op het gelaat naar binnen. Minder dan een minuut later was hij daar terug... met een oude tweeloop in de handen. ‘Eén minuut!’ tierde hij met overslaande stem. ‘Eén minuut geef ik je de kans om hier met stille trom te vertrekken! Ben je hier daarna nog, dan richt ik hier een bloedbad aan zoals er nooit een werd gezien in de Kempen...’ Hij schouderde dreigend het geweer en richtte de loop op de borst van de voorman.

Met een schok herkende Coq-à-l'âne het vuurwapen waarmee de schoonzuster van de dichter Gioconda gedood had. Hoe was het mogelijk, dat dit moordtuig nog in huis was? De dichter had nooit in zijn leven een wapen aangeraakt... Toen herinnerde de kauw zich de vrens... De vrens zou beslist wel gesteld geweest zijn op schiettuigen. Was de vrens misschien terug in de dichter gevaren? Neen! Er fonkelde een heilige verontwaardiging in de ogen van zijn meester...

De metselaars keken stomverbaasd naar het geweer. Dit was duidelijk het laatste wat ze verwacht hadden. ‘Al goed! Al goed!’ stotterde de voorman. ‘Wij zijn gewone metselaars en geen politiebeambten of ziekenoppassers... Er wachten ons nog karweien genoeg. Omzeggens de hele Kempen moet omgebouwd worden. Komaan, jongens!’ Hij gaf het voorbeeld en kroop terug in de bestelwagen, waar hij op een metselaarsbak ging zitten. De anderen volgden hem vliegensvlug. Pas toen de vloekende kamioneur zijn gevaarte in het spoor van de bestelwagen achteruit van het erf reed, liet de dichter de tweeloop zakken. Hij haalde zichtbaar opgelucht adem en bracht het wapen schuddekoppend weer naar zijn kamer. Coq-à-l'âne kneep de ogen dicht, zette zijn pluimen op, en ontlastte zich letterlijk op de rand van de waterput. De rest van de dag doolde hij met zijn meester door de welig en wild begroeide weiden en meersen. Ook 's anderendaags zwierf de dichter apatisch rond op het achterdijkse land. Het was

duidelijk, dat vele dingen hem kwelden, en zelfs de lijsterachtigen - die op instigatie van Coq-à-l'âne hun uiterste best deden - slaagden er niet in hem te verrukken of op te beuren. Alhoewel het tegen zijn zin gebeurde, omdat hij zijn meester liever niet lastig viel nu hij in zulke depressieve toestand verkeerde, trok de kauw 's zondags toch de aandacht van de dichter op de krengen van de raafachtigen in de moestuinen en boomgaarden. Ze waren op weg naar de kerk, maar het belette niet, dat de dichter bij een aantal mensen ging aanbellen om hen onder de neus te wrijven dat een dergelijke barbaarse gewoonte totaal zinloos en in feite wraakroepend was. De meesten stuurden hem met een smoesje feestelijk wandelen, anderen staken duidelijk de draak met hem, sommigen scholden hem de huid vol... Coq-à-l'âne had medelijden met de reine dwaas en zwoer dat hij hem nooit in de steek zou laten.

38.

Gelukkig zaten er weinig mensen in de kerk, want de dichter poogde met zijn muziek het alvenrijk te beschrijven, op te roepen. Hij krijste als een slechtvalk, mekkerde als een bok, kwaakte, schaterlachte en schreide... Het was duivels én lasterlijk, hemeltergend én ten hemel klagend; het was de tomeloze eruptie van een vreselijke gespletenheid, een schrikbarende verscheurdheid... Nooit werden moedeloosheid en wanhoop zó verklankt, nooit vibreerden onmacht en verslagenheid zó in de lucht. De mensen keken elkaar veelbetekenend aan en schudden het hoofd.

In de sakristie, na de dienst, zei de pastoor: ‘Ik zie maar drie mogelijkheden: ofwel begin je hals over kop aan sport te doen, ofwel neem je een lange vakantie, ofwel trouw je en vestig je je in een stad waar ze die... virtuositeit van je naar waarde weten te schatten. Voortaan zal zuster Honoria het orgel wel bespelen. Neem het me niet kwalijk... Ik moet

zwichten voor al die reklamaties.' De brave man keek ongelukkig naar de roestvlekken op een oud wierookvat. 'Ik blijf erbij, dat je een genie bent; maar als een dorp als Eystel nu iemand kan missen, dan is het precies een genie.'

De dichter knikte. 'Je bent me voor,' zei hij weemoedig. 'Ik was van zins je te vertellen dat ik voortaan nog enkel in het elfenrijk op het orgel wil spelen. Aan krensen, vrensen en slensen heb ik schijt...' Hij liet de perplexe pastoor met de mond vol tanden staan en liep naar buiten. Vanzelfsprekend stonden de belastingkontroleur en de geneesheer hem op het kerkplein op te wachten. 'Wat is daar vrijdag allemaal gebeurd op de Dubbelhoeve?' wilden ze gelijktijdig weten.

'Ik ben van gedachte veranderd,' antwoordde de dichter schouderophalend. 'Ik laat het vaderlijk erfgoed niet in de steek.'

'Maar... Maar alles is verkocht!' riep de belastingkontroleur patetisch uit. 'Je geld ligt bij de notaris op je te wachten. Wij hebben het onze al opgestreken!'

'Ben je vergeten dat je met ons bij de notaris bent geweest en dat je alle formulieren die je werden voorgelegd getekend hebt?' vroeg de dokter bevreemd.

'Ik was mezelf niet,' repliceerde de dichter lakoniek.

'Enfin, dat zal ons een zorg wezen!' hoonde de belastingkontroleur. 'Ik maak me alleen maar zorgen over de goede naam van onze familie. Wat denk je dat de mensen achter jouw rug de laatste tijd zoal vertellen?'

'Er zijn niet zoveel mensen, weet je?' zei de dichter bedroefd. 'Jullie, bijvoorbeeld, zijn typische krensen: ontwortelde, ziekelijk geldzuchtige, op materieel aanzien beluste sukkels... De toekomst kan jullie gestolen worden. Aan wezens als jullie is de Kempen te gronde gegaan...'

'En jij? Voel jij je een mens?' vroeg de dokter, die klaarblijkelijk tot een geleerde diagnose wilde komen.

'Ik heb de indruk dat ik altijd een slens ben geweest,' mompelde de dichter.

'En wat is een slens?'

‘Een tragische goedzak, een dommelige sufferd, een goedgelovige utopist.’

‘Luister, jongen,’ zei de belastingkontroleur, terwijl hij met de sleutels van zijn wagen begon te rinkelen, ‘jij mag voor mijn part zoveel in Utopia leven als je wilt, maar maak in godsnaam de familie niet te schande. Ga je geld halen bij de notaris en doe er zoveel goeds mee als je kunt, maar laat ons voortaan met rust!’

‘Als je wilt, mag je een poosje je intrek nemen bij ons,’ stelde de dokter meewarig voor.

De dichter draaide hen de rug toe, riep Coq-à-l'âne, wachtte tot de kauw neerstreek op zijn rechterschouder, zei liefkozend: ‘Jij begrijpt me wel, nietwaar?’, en vatte de terugweg naar de Dubbelhoeve aan. Daar zocht hij zijn heil in de smetteloze oneindigheid, in de onontgonnen verte van het papier...

‘Als de kieviten met zovele
uit de weide opvliegen en schreeuwen,
voel ik me een ogenblik een god.
Het lijkt wel of overal schuurdeuren opendraaien
en luiken van oeroude stallen.

Er zitten nu ook duizenden bijen
op het boerenwormkruid,
en wespen, hommels en kniptorren
op de slijmerige engelwortel.
Er is iets gaande.
Ik weet dat ik op een stap van het geheim ben,
van dat waarom het gaat.
Ik hoef slechts te stappen,
als een paard blindweg de weg te volgen.

Een grote beer komt sterven aan mijn voeten,
met op gevouwen kleuren
en een geduld dat horen en zien erbij vergaat;
of wacht hij op de nacht

om zijn rode vleugels te ontplooien
en mooi te zijn tot de dood?

Zie, in de els zit een grauwe klauwier
te loeren op jonge padden;
straks gloeien weer de sterren,
de vuursalamanders
die hij aan de sleedoorn prikte.
Een dichter wordt dagelijks gekruisigd,
en verdriet is een wonder van schoonheid,
als het opwelt uit eerlijke handen.'

Hij verlangde eensklaps weer vurig naar de vriendelijkheid, de gezelligheid, de ongedwongen en totaal natuurlijke oprechtheid van het elfenrijk... Met iemand als Hannelore aan zijn zijde zou hij beslist ook hier in de stervende Kempen de tormenten wel aankunnen. Maar wie was Hannelore? Had hij haar echt ontmoet? De droom waarin hij haar had leren kennen was niet reëler geweest dan de nachtmerrie die hem naar het alvenrijk gevoerd had. Was hij echt gek aan het worden? Elfenrijk... alvenrijk: was het geen duidelijk voorbeeld van dementia praecox, schizofrenie, gespletenheid in het geestesleven? Nog vreselijker eigenlijk was de bedenking dat geestelijke gezondheid, evenwichtigheid en normaliteit alleen maar betekenden dat een mens vleugellam de kale, alledaagse, dodelijk nefaste aftakeling van de zintuiglijk waarneembare realiteit om zich heen gewoon maar moest ondergaan, als hij er dan al niet aan moest participeren. Maar hoe waren die hazelnoten telkens weer opgedoken? Had een eekhoorn ze daar weggeborgen? Had een woelmuis ze blootgelegd? Waarom geloofde hij aan hun magische kracht? En als hij die fantastische avonturen nu toch eens werkelijk beleefd had? Was dat misschien Gods vloek of doem geweest in de Hof van Eden, dat de mensen voortaan niet meer zouden durven geloven wat ze droomden? Waarom verschilden de mensen toch zo van elkaar? Waarom maakte dezelfde anek-

dote de een vrolijk en de ander droevig? Bijna automatisch schreef hij:

'Ze lachen erom
maar mij beweegt het tot schreiens toe,
dat het meisje van de buren
's avonds een sprookje voorleest
voor de zebravinkjes in de kooi.

Ik lach erom
maar zij luisteren doodernstig
naar de baarlijke onzin
die de eerste minister voorleest
op het televisiescherm.

Ik wilde vaker wel
een zebravinkje zijn
dat naar sprookjes luistert,
ik denk dat de wereld dan
veel groter is
en ook niet zo aartsdom.

Wij zijn allemaal het evenbeeld van God.
Hij moet een vreselijke klown zijn.'

39.

's Maandags begon de vakantie van de bouwvakarbeiders, zodat de zangvogels zich nogeens ongestoord en naar hartelust konden uitleven. Het gestage getjok van de boten op het Albertkanaal en het dreinende gezoem van de wagens op de Boudewijnautosnelweg klonken bijna vredig. En ook het getjingel van de ijscoman en de zeurende mikrofoonstemmen van de groenteboer, de visventer en de ophaler van de chemische wasserij konden de plotselinge vredigheid amper ver-

storen. Coq-à-l'âne echter voelde zich ongedurig en ongerust, hij voorvoelde ellendige onaangenaamheden... De eerste die de rust kwam verstoren, was de notaris. Hij trippelde als een louche kalkoense haan over het erf, stak zijn hoofd door de deuropening van de keuken, mompelde enkele stadhuiswoorden, kreeg een bus met gedroogde bloempjes van klein hoefblad, sint-janskruid en duizendblad naar de kop geslingerd, en fladderde van de weeromstuit als een kalkoense hen weer naar zijn Amerikaanse slee op de weg. De tweede die de vredigheid kwam schenden, was de bazige zuster van de dichter. Ze kwam als een woedende blauwe pauw het erf opgestoven, wervelde de keuken in, ratelde een litanie van verwensingen af, kreeg een bus met gedroogde tijm naar de kop gekeild, en snelde krijsend als een gierparelhoen weer naar haar Mercedes naast de gevel. Een uur later waren de burgemeester en de schepenen daar... Als een groepje zwarte zwanen kwamen ze over het erf gewaggeld, in de deuropening van de keuken gabberden en snebberden ze wat, vervolgens deinsden ze verschrikt terug voor de bus met gedroogde kervel en peterselie erin die voor hun voeten openspatte, en toen renden ze als bange rotganzen weer naar hun wagens op de weg. De volgende bus bezaaide de politiekommissaris met kruidnagels; de brave man was als een woerd gekomen, en blies de aftocht als een aangeschoten eend. Toen de rijkswachters tenslotte, met het air van koningsgieren, ten tonele verschenen, was het rek met de bussen blijkbaar leeg, want voor hun voeten knetste een pot met bruine suiker kapot. Toen ze zich met het uitzicht van oorgieren en kaalkopibissen terugtrokken, spatte de inhoud van een pot reuzel tegen hun achterste. Het eerste schot viel toen de kommandant van de brandweer met een bijl de voordeur wilde forceren. Dwars door de deur reet de hagel en enkele korreltjes drongen door de laarzen van de held, zodat die hinkend en jammerend op de vlucht sloeg. Het tweede schot viel toen een slimme rijkswachter probeerde via een dakvenster in het woonhuis te dringen. Zijn pet maakte een reusachtige karpersprong en de onthutste

dienaar van de wet verloor elk houvast: hij gleed met het akelig geluid van brekende pannen naar beneden, kon zich een ogenblik vastklampen aan de dakgoot, gilde even toen een halve pan op zijn vingers terechtkwam, en viel toen als een zak meel in de armen van enkele toegeschoten brandweerlieden, die onder het gewicht tegen de grond kwakten. Daarmee was het beleg begonnen...

Van heinde en verre stroomden nieuwsgierigen toe, die van op een veilige afstand de beraadslagingen, de onderhandelingspogingen en de strategische maneuvers gadesloegen. Hun sensatiezucht werd die dag nog slechts éénmaal beloond: tegen de avond aan liep de oudste broer van de dichter met een witte zakdoek in de hand het erf op. Hij verdween in de keuken, en iedereen wachtte in angstige spanning op wat ging gebeuren... De ambulancewagen stond reeds klaar, en de dokter had aan enkele stoere knapen in witte jassen de opdracht gegeven het dwangbuis en de draagberrie met de dikke riemen klaar te houden. Na vijf minuten kwam de oudste broer van de dichter terug het erf op gestrompeld: hij had een bloedneus en zijn paasbest kostuum was kliederig van de braambessenkonfituur. De belastingkontroleur bedankte ostentatief en feestelijk voor een identieke poging om zijn broer te vermurwen; hij had in zijn leven al zo vaak met gekken af te rekenen gehad, verklaarde hij, dat hij nu langzamerhand wel wist dat met hen geen land te bezeilen viel, 's Anderendaags waren de journalisten daar... Het was duidelijk, dat zij enorm belangrijk waren, want iedereen boog en sprong voor hen. Toen één onder hen, een vent die aan iedereen verteld had dat hij in het Midden-Oosten én in Noord-Ierland én in Iran heel wat bravourestukjes voor zijn rekening had genomen, met geschouderde camera het erf opsloop, viel het derde schot: het was wellicht een schot in de lucht, maar het was uiterst doeltreffend, want de heroïsche cameraman liet pardoes zijn prentjesschieter vallen en sloeg als een doodsbange pinguin op de vlucht. ‘Het gevaarlijkst zijn de gekken,’ verontschuldigde hij zich achteraf,

‘met hen valt niet te redeneren.’ Omdat het er niet naar uitzag, dat er spoedig weer wat te beleven viel, bracht Coq-à-l'âne een bezoekje aan de akker- en kuifleeuweriken op het achterdijkse land. Even later beklommen de tierelierende dolkoppen de lucht om de zangvogels op te roepen tot een zwijgstaking. Omstreeks de middag werd hun oproep volledig beantwoord en was in Eystel nog enkel het geronk van motoren en het gezeur van mensenstemmen te horen. Coq-à-l'âne had van deze onnatuurlijke stilte geen wonderen verwacht, maar dat de mensen gewoon niets abnormaals gewaarwerden beschaamde zelfs zijn minimaalste verwachtingen. Het was met de zintuigen van de mensen klaarblijkelijk al even erbarmelijk gesteld als met die van de zwijnen. Intussen hadden de straten van Eystel zich gevuld met onafzienbare slierten auto's. Van overal zakten groepjes mensen af naar de Dubbelhoeve...

40.

De hele nacht had de dichter gewerkt om deuren en ramen stevig te barrikaderen. Hij was vast van plan om zijn egelstelling tot het uiterste te verdedigen. Naar zijn begripsvermogen had deze heilige strijd weinig met zelfmoord te maken, en dus kon hem op basis daarvan althans moeilijk de toegang tot het elfenrijk ontzegd worden... Zonder het Eystel van zijn jeugd, zonder zijn biotoop dus, had het leven voor hem geen enkele zin meer. In de voormiddag zette hij sterke koffie, bakte hij spek met eieren, en schreef hij een gedicht dat hij ‘Kempens Gebed’ noemde:

‘De blazenstruik vangt zienderogen
de zomer in tere blazen.
De huiszwaluwen komen bij tientallen
vertederend kwetterend op familiebezoek.
De tortels koeren onverdroten hun walsen.

Door de dagpauwogen komen dode vrienden
naar mijn tijgerleliën kijken.
Heel hoog schroeft een oude buizerd
naar de hemel.
De merels luisteren beteuterd
naar het kinderliedje van de roomijswagen.

Dag in dag uit pluk ik de zomer
en sla hem op in dikke weckbokalen.
De buurman schenkt me een zwarte radijs,
de fallus van een duivel.

O, als ik een schilder was,
dan borstelde ik de overladen hooiwagen van de wolken
met een naakte Bruegeliaanse meid erop,
of als ik kon zingen,
dan kroop ik met toonladders tot bij haar
om mijn scheppingsdrift zintuiglijk bot te vieren.

Zo snel word ik oud,
met een verdrietige impotente pen in mijn hand.
Het leven was te mooi om waar te zijn.
Dank je, mijn God.'

Buiten galmde een lelijke stem uit een spreektrompet. Welke dag was het nu? Welke maand? Hij had elke notie van tijd verloren. De laatste maanden was hij bliksemsnel verouderd, onnoemelijk oud geworden. De spreekhoornstem bleef maar doorratelen. Was er onder die mensen buiten dan niemand die hem begreep? Alleen op, in en door het papier kon hij aan hun onbegrip, hun dreiging en hun kwelzucht ontkomen. Hoeveel jaarringen zaten er gekondenseerd in deze witte materie? Het blad deed hem eensklaps aan een hostie denken... Hoeveel graankorrels waren er nodig voor die substantie? Was het schrijven van een gedicht niet te vergelijken met de konsekratie?

‘Het is ongehoord ontroerend
met hoeveel zwarte liefde de zonnebloemen
van 's morgens tot 's avonds
naar de zon kijken.

Een monstrans waarin ik
als een bedwelmde hemelsbij zit;
of allemaal vlammende wielen,
verlicht door lampionplanten,
onder een karos van de reuzenbalsemien,
waarin ik als een populierenhaantje
naar de oneindigheid rijd.

Ze zijn triest, de hologige zonnebloemen,
als de zon overkolkt wordt door wolken;
dan is er geen uitzicht, geen uitweg
voor mijn harkerige woorden,
zelfs niet voor mijn blinde verbeelding.’

Toen hij de doordringende muffe geur van solfer rook, was het reeds te laat... De eerste traangasbom was opengekraakt in de schoorsteen en vulde het vertrek langzaam met roeterige smook. Snel vluchtte de dichter met pen en geweer naar de keuken. Hij gooide de deur van de huiskamer dicht, graaide het wasdoeken tafellaken en de vaatdoek van de hoek van het aanrecht en poogde die lodders in de kier onder de deur te proppen. In de huiskamer leek wel een kanonnade aan de gang: de ene explosie volgde op de andere. Toen de dichter de bijlslagen hoorde op de voordeur en op de vensterluiken van zijn werkkamer, besefte hij dat zijn toestand onhoudbaar was. Met de dood in het hart ontgrendelde hij de keukendeur en strompelde hij het erf op. Een ogenblik bleef het doodstil, maar toen steeg er van alle kanten een gejuich op... alsof hij ten minste een fantastisch doelpunt had gescoord. In de volgende sekonden werd hij overmeesterd door rijkswachters die waarschijnlijk alle denkbare banden behaald

hadden in de oosterse gevechtssporten. Totaal versuft werd hij overgeleverd aan de stevige, in het wit geklede ambulanciers. Voordat hij weer bij zijn positieven kwam, hadden de ziekendragers hem in een wambuis gepropt en op hun draagberrie gekneveld. De dokter prikte de injektienaald met overdreven beroepsijver in een ontbloot gedeelte van zijn bil. Een man met een soort van visserspet op zei: ‘Ik zal maar over de Boudewijnsnelweg naar Geel rijden, zeker?’

‘Ja,’ antwoordde de dokter. ‘En vraag naar dokter De Coninck. Deze jongen is dringend toe aan een slaapkuur. Zeg dat ik over een week weleens langskom.’

41.

Ellendig te moede had Coq-à-l'âne de gebeurtenissen gadegeslagen. Toen de deuren van de ziekenwagen achter zijn meester dichtklapten en de wagen zich gillend begon voort te bewegen, aarzelde hij geen ogenblik: hij zou de dichter volgen; indien het moest, tot aan het einde van de wereld. Het paarse zwaailicht vergemakkelijkte zijn taak enigszins, maar boven de autosnelweg moest hij zich bijna dood vliegen om de wagen niet uit het oog te verliezen. Bekaf streek hij tenslotte neer op de tinnen van het lelijke witte kasteeltje waarin de ambulancewagen verdwenen was. Natuurlijk nestelde een kolonie roeken in de beuken die het voorplein afbakenden. De halfkale albedillen begonnen hem dadelijk uit te schelden dat horen en zien erbij verging. Ten einde raad liet hij zich van de kantelen glijden en streek hij neer in de kruin van een stokoude ceder op het binnenplein. Tot zijn onthutsing trof hij daar een witte merel met rode ogen aan. Een ogenblik dacht hij dat de afmatting hem parten speelde. ‘Ben jij... ben jij écht een merel?’ waagde hij uiteindelijk te vragen.

‘Ja,’ antwoordde de albino timide.

‘Nestel je hier ergens?’

De witte merel keek schuw van hem weg. ‘Ik heb geen partner.’

‘En waarom niet?’

‘Ik ben té anders. Ik jaag mijn soortgenoten schrik aan. Ook de mensen geloven hun ogen niet, als ze me zien. Alleen hier word ik aanvaard. Hier leven vriendelijke mensen achter de ramen. Allemaal stoppen ze me lekkers toe door de traliën. Ik kon het nergens beter treffen...’

Coq-à-l'âne kreeg nu pas de bleke gezichten achter de getraliede ramen in de gaten. ‘Is dit een ziekenhuis?’

De albino loenste raar naar de poten van de kauw. ‘Het is een gekkenhuis. Wist je dat niet? Daarom ben ik hier... Gekke mensen vinden een witte merel normaal.’

‘Hoelang duurt het voordat een patiënt hier weer buiten mag?’ wilde de kauw weten.

De albino fronste nadenkend de voorkop. ‘Héél lang, denk ik,’ zei hij tenslotte.

‘Wat is héél lang voor jou?’

‘Vele, vele winters. Als je witte merels normaal vindt, wil de buitenwereld niets meer met je te maken hebben. Voor de dokters hier ben ik een soort van koortstermometer: zolang een patiënt mij een merel - dus een zwarte lijster - noemt, is hij niet geschikt om de buitenwereld te betreden. De dokters denken dat ik een witte stern, of een witkopkokmeeuw, of een zuidpoolkip, of een koereiger of een sneeuwhoen ben. Daar zal wel iets van waar zijn, want zij hebben lang en veel gestudeerd.’

‘Dan zal mijn meester hier zeer lang moeten vertoeven,’ opperde Coq-à-l'âne moedeloos, ‘hij is een vogelkenner. Hij zal zeggen dat de dokters gek zijn, en dat gaan ze hem niet in dank afnemen.’

‘Dat denk ik ook niet,’ beaamde de albino medelijdend.

‘En toch laat ik hem niet in de steek,’ zei de kauw gedecideerd.

De witte merel knikte begrijpend. ‘Dan wordt het lang wachten... Verleden jaar zat hier een hond op zijn meester te

wachten. De verplegers zegden dat hij razend van verdriet werd, en toen heeft een dokter hem met zijn jachtgeweer doodgeschoten.'

De kauw gruwde zichtbaar. Die dokters waren beslist ook krensen of vrensen...

Het werden lange dagen. Samen met de witte merel bracht hij in de voor- én in de namiddag een bezoek aan elke patiënt. Ze kregen, in ruil voor hun tamme belangstelling, brood en spagetti en rijst en kruimels van gebak. De raamdorpels lagen overvol, telkens weer, zodat ze maar te kiezen hadden. Gelukkig ruimden de mussen 's morgens in de vroegte alles weer op. De patiënten noemden de kauw Jan, wat hem niet aanstond. Nog niet meer, of ze dachten dat hij een jangat was, of een janhen, en dan hadden de dokters nog een reden te meer om hen langer op te sluiten. De weken verstreken en van de dichter viel geen glimp op te vangen. Langzaam begon het heimwee Coq-à-l'âne te verteren. Hij had geen eetlust meer, zat de hele dag in zijn pluimen gedoken, en droomde de akeligste dingen. 'Waarom vlieg je niet voor enkele dagen terug naar Eystel,' suggereerde de albino op een kouwelijke morgen. 'Daar kun je je gedachten wat verzetten... Ik houd de zaken hier wel in de gaten, wees maar gerust.'

Maar al te graag ging de kauw op dit voorstel in. In vogelvlucht lag Eystel niet zo ver van Geel, zodat hij een kwartier later reeds over het achterdijkse land wiekte. Was hij maar in Geel gebleven! De ontzetting benam hem de adem... Van de Dubbelhoeve stond omzeggens geen muur meer recht. Knalgele grondgraafmachines waren ermee bezig drie parallelle wegen door de Haasdonk te trekken, enorme hijskranen zeulden met betonnen rioolbuizen, vrachtwagens reden heen en weer, in het Brandnetelbos huilden de boomzagen, op de Koningsberg lag een piramidale hoop bakstenen, het domein van de Meidoornhoeve was reeds omheind met betonnen palen en prikkeldraad... Toen hij in de gele wilg bij de Kollenput deze katastrofe zat te verwerken, kwam de nachtegaal

hem vertellen dat hij met zijn familie vertrok; de wielewaal en de braamsluiper, die door de mensen het molenaartje genoemd werd, en zelfs de spotvogel waren reeds weg; de boerenzwaluwen, die bij de afbraak van de Dubbelhoeve hun kroost verloren hadden, strooiden trouwens overal rond dat het nergens ter wereld slechter was dan in de Kempen: vergeleken bij de Kempenaars, waren de Bosjesmannen zéér gecivilizeerd...

43.

Toen de dichter eindelijk weer een greep op de werkelijkheid kreeg, lag hij op een metalen bed in een kaal vertrek. Door een smal raam met dikke tralies ervoor schoten balken zinderend geelachtig zonlicht. Traag rees hij op van het ledikant, met toegeknepen ogen stak hij zijn hoofd tussen de balken. De warmte was heerlijk. Hij liep naar het raam, trok het open, sloeg de handen rond een spijl, en keek niet begrijpend naar het binnenplein met de oude ceder in het midden van een centraal gelegen perk met salvia's en witte anjers. Zat hij in de gevangenis?

De gedachte was nog niet koud, of een witte vogel landde op de raamdorpel... De dichter keek ernaar alsof de Heilige Geest hem verschenen was. Er bestond geen twijfel: dat was een witte merel! Het verschijnsel had hem zodanig verbouwereerd, dat hij de deur achter zijn rug niet hoorde opengaan. ‘Dat is een mooie Luikse smirrel, nietwaar?’ zei een eunuchenstem.

Als door een wesp gestoken draaide de dichter zich om. Voor hem stond een lange, uitgedroogde man met lange peperkleurige haren, een scheve haviksneus en vieze, onverzorgde tanden. ‘Dat is helemaal geen Luikse smirrel,’ antwoordde hij bevreemd. ‘Dat is een witte merel, een albino.’

Met de handen diep in de zakken van zijn witte jas bewoog de man zijn schraal lijf ontkennend heen en weer. ‘Het is een

duif! Ze is door de goochelaar die hiernaast hokt uit zijn hoed getoverd.'

'Luister,' zei de dichter, lichtjes geïrriteerd, 'ik weet dat de meeste mensachtigen nog minder dan iets van fauna en flora kennen, maar een merel kent toch iedereen!'

De man lachte superieur. 'Een merel is zwart, mijn brave jongen.'

'Niet elke merel!' zei de dichter, nu duidelijk geërgerd. 'Sommige eksemplaren komen ter wereld zonder voldoende pigmentkleurstof. Er zijn toch ook witte raven, én witte konijnen, én...'

'Jahaha!' hinnikte de man. 'En witte paarden. Op zo'n beest ben jij naar hier gebracht!'

'Waar ben ik dan?' vroeg de dichter geschokt.

'In Geel! Al bijna een maand. We hebben je moeten opnemen omdat je frappant schizofreen bent! Ik ben je dokter, dokter Robberechts...'

'Schizofreen?' lispelde de dichter ontsteld.

Dokter Robberechts streek met beide handen over zijn bloedeloze wangen. 'Ik zal het je verklaren... De hersenschors bestaat uit een rechter- en een linkerhelft die onderling verbonden zijn door drie dwarsverbindingen, waarvan de grootste de hersenbalk wordt genoemd. Bij schizofrenen wordt een slechte wisselwerking tussen de schorshelften vastgesteld. In een eerste stadium van de ziekte is de linkerschors erg aktief. De opwindingstoestand in deze helft gaat samen met een gebrekkig vermogen tot denken en het ordelijk waarnemen van dingen en gebeurtenissen. In een tweede stadium gaat de rechterschors op een ongekontroleerde manier werken, met het gevolg dat de zieke het gevoel heeft niet langer zelf te denken maar gedreven te worden door influisteringen. Deze hallucinaties zijn niet logisch geordend en hebben een sterk emotioneel en beeldend karakter. Dichters bijvoorbeeld hebben allemaal een gespleten geest...'

'Ik geloof dat jij niet goed snik bent!' fulmineerde de dichter woedend.

Dokter Robberechts knikte aanminnig lachend. ‘Kijk, ook dat is een typisch voorbeeld: een schizofreen denkt dat de anderen van lotje getikt zijn... Zolang je zulke absurde dingen denkt, moeten we je afzonderen van de buitenwereld.’

‘En de prozaschrijvers?’ wilde de dichter weten.

‘Hola!’ sloeg dokter Robberechts aan. ‘Wacht even! De meeste prozaschrijvers schrijven schizofrene romans... om geld te verdienen. Zij gaan dus doelbewust, geraffineerd en zéér intelligent te werk. Dat is wat anders! De dramaturgen leggen het zelfs nog slimmer aan boord: ze zetten een hoop gekken op het toneel, in de wetenschap dat de mensen niets liever zien. De hoofddokter, dokter De Wispelaere, is het er met mij over eens, dat we je moeten isoleren zolang je gedichten schrijft. Hij trok een velletje papier uit zijn borstzak, plooide het open, en begon hikkend te lachen. ‘Luister nu toch eens even objektief naar je eigen woorden.’ Hij haalde diep adem en begon te lezen:

‘In de grootste riool van mijn dorp en honk,
de Eystelbeek met haar paarsrood vuil,
die nooit zoals dezer dagen stonk,
ontdekte ik duizenden visjes in een kuil.

Een bokje of witgatje verspreidde de kuit
vanuit een visvijver wat verder,
de stank broedde de eitjes uit,
en een dichter werd hun herder.

Ik werk nu met emmer en pollepel
om tenminste dit te voorkomen:
dat hier specimens zouden ontstaan

met een kop als een heksentepel
om te spoken in kinderdromen
nog erger dan de walvistraan

die ik in mijn jeugd heb ingenomen.’

Dokter Robberechts moest zichzelf op de borst kloppen om zijn proestlach te kunnen verwerken.

‘Dan wil jij zeggen dat Vlaanderen om de drie jaar een gek bekroont met de staatsprijs voor poëzie?’ vroeg de dichter verontwaardigd.

‘God neen!’ kraaide dokter Robberechts. ‘De staatsprijzen gaan naar poëten! Poëten zijn kunstenaars die hun eigen aandoeningen en gemoedsstemmingen in diepzinnige en voor de leek mysterieuze bewoordingen pogen te kanalizeren. Poëten denken in het ergste geval dat ze in de biechtstoel zitten, en zoiets werkt erg bevrijdend. Poëten schimpen niet, klagen niet aan, jeremiëren nooit, schrijven niet over vieze dingen, bouwen zich doelbewust een reputatie op... en verdienen geregeld een aardige duit met hun woordspelletjes...’ Hij draaide het blad om en begon alweer te schoklachen. ‘Was jij echt van zins alles op te schrijven, alles wat iedereen ziet?’

De dichter keek de dokter perplex aan. ‘Alles? Hoe kan dat nu?’

‘Zie je nu wel? Je weet niet eens wat je schrijft... Luister maar!’ De dokter zoog zijn slijmvliezen leeg, verzwolg iets, en begon met een piepstemmetje:

‘Dit jaar gloeit het stro van goud,
de winterakkers zullen branden,
de glimwormen glinsteren in het hout,
de aardappelen geuren in de manden.

Dit jaar zingen de krekels wit,
de wintermaanden zullen kruipen,
en in de dode zomereik zit
een specht en lacht zich de stuipen.

Hoeveel jaren krijgt een dichter
om het allemaal op te schrijven
en worden soms zijn dagen lichter

wanneer de regenwolken drijven
en hij, elk uur gerichter,
zijn handen voelt verstijven?

Waar moet ik met mijn weemoed blijven?'

43.

Dagenlang zat Coq-à-l'âne te treuren in de gele wilg bij de Kollenput. Apatisch onderging hij dat zijn koninkrijk rondom hem ineenstortte. De geelgors, die de mensen de gele schrijver noemden, kwam hem vertellen dat de laatste haas gestrikt was; de roodborsttapuit, die de mensen de kwetteraar noemden, meldde hem dat de laatste ree geschoten was; de grasmus, die de mensen het koewachtertje of het erwtenpikkertje noemden, bracht hem ervan op de hoogte, dat de laatste vos in zijn hol vergast was. Het liet hem allemaal Siberisch koud. Zijn leven had geen doel en dus geen zin meer. Zelfs toen de merel en de lijster met wanhoop in de stem hun beklag kwamen maken over de samengetroepte spreeuwen die systematisch de vogelkersen, de lijsterbessen en de meidoorns plunderden, reageerde hij niet: de drek van de spreeuwen, met al die pitten erin, kon misschien elders, ver weg, een nieuwe Kempen doen ontkiemen. Op een morgen echter werd zijn aandacht getrokken door een vreemd tikkerend geluid in het Bereklauwbos. Het geluid werd ongetwijfeld voortgebracht door de groene specht, die met de bek hamerde op een voorwerp in haar smidse, een gleuf in de schors van een oude den; maar dat voorwerp kon onmogelijk een denappel zijn, daarvoor was de klank te helder... Het voorwerp dat door de snavel bewerkt werd, was een noot... een hazelnoot! Coq-à-l'âne haalde diep adem, voelde het leven weer oplaaien in zijn bloed. Hij vloog naar de hazelaar... Inderdaad! De hazelnoten waren rijp! Hij plukte er enkele, zocht er het mooiste eksemplaar uit, nam het in zijn bek, en roeide met grote

vleugelslagen de lucht in. Ditmaal had hij zelfs geen kwartier nodig om de afstand Eystel-Geel te overbruggen, maar dat kwam wellicht doordat hij geregeld terechtkwam in een vlucht reisduiven. Het was vast en zeker zondag, en dan moesten die stakkerds de ziel uit hun lijf vliegen om te beletten of te voorkomen dat ze in de stoofpot terechtkwamen. De witte merel zat op de hoogste tak van de oude ceder dommelend van de zon te genieten; toen de kauw zo onbesuisd naast haar neerstreek, schrok ze zich bijna zwart. ‘Ik dacht dat je mij en je meester vergeten was,’ brabbelde ze verwijtend. Toen ze zag dat de kauw niet kon antwoorden doordat hij een hazelnoot in de bek hield, vervolgde ze, eensklaps vergevensgezind: ‘Je zult wel verloren gevlogen zijn. Is dat een geschenkje voor mij?’

Coq-à-l'âne schuddekopte. ‘Waar zit hij?’ stootte hij met ongeartikuleerde neusstem uit. Op dat ogenblik begonnen enkele patiënten ‘Jan! Kom! Jan! Kom!’ te roepen.

‘Volg me,’ zei de witte merel. Ze vloog regelrecht naar een klein raam op de bovenste verdieping.

Met popelend hart volgde de kauw haar. Met krankzinnig verwarde haardos, onnatuurlijk bleke gelaatskleur en bijna bloedeloze lippen stond de dichter achter de tralies te starogen. Hij droeg een lichtblauwe piama, en er zaten witte windsels rond zijn polsen. Ontroerd wrong de kauw zich door de spijlen en het volgende ogenblik zat hij op de rechterschouder van de schreiende dichter. ‘Ze zijn me hier aan het gek maken, jongen!’ hoorde hij de bloedeloze, op enkele plaatsen gekloven lippen stamelen. ‘Dokter Bousset heeft een metode ontdekt om de mensen gek te maken, met elektrische schokken, en met stoombaden, en met...’ Op dat moment liet de kauw de hazelnoot vallen: ze tokte op het groene linoleum en rolde als een knikker onder het bed. Het duurde verscheidene sekonden voordat de dichter zich realizeerde wat er gaande was. Toen stortte hij zich met een ware indianenkreet op de vrucht. Wanneer hij de noot te pakken had, stak hij ze onder de poot van het bed, liet zich vervolgens met

zijn achterste op het metalen gevaarte vallen, peuterde de verpletterde brokjes onder de gummidop uit, verwijderde de stukjes van de schaal, en stak de pulp met verheerlijkt gelaat in de mond... Het was net op tijd! Een sleutel knarste in het slot, de deur vloog krakend open... en daar stond hijgend een soort van witkiel. Coq-à-l'âne maakte zich ijlings uit de voeten. ‘Je bent zeker weer gekke kuren aan het uithalen?’ foeterde de witkiel. ‘Niet bij mij, hoor! Niet bij mij! Als je zelfmoord wilt plegen, doe dat dan als een ander van dienst is. Weet je wat? Ik zal je pen en papier geven. Dan kun je gedichtjes schrijven. Is dat goed?’ Hij keek achterdochtig naar het verkrampte gezicht van de dichter. ‘Het is toch nog niet te laat, zeker?’ Toen de witte raaf uit het voorhoofd van zijn patiënt brak en luid krijsend tegen de tralies opvloog, sperde de witkiel zijn schapeogen ongelooflijk ver open; zijn mond vertrok in een onnatuurlijke v-vorm; hij greep met beide handen naar zijn slapen, en stuikte vervolgens ineen alsof hij plotseling geen beenderen meer had. Ook de witte merel had hals over kop het hazepad gekozen. ‘Voorzichtig, Robin Hood! Het gaat wel!’ riep Coq-à-l'âne triomfantelijk. ‘Rek je! Zijdelings... Eerst één vleugel. Mooi zo! Kalmpjes aan! Je komt er... Jaaa!’ Met een rauwe viktoriekreet gooide de witte raaf zich in de weldadige zomerlucht. ‘Vaarwel, witte merel!’ riep Coq-à-l'âne naar zijn vriendje, dat zat weggedoken tussen de witte anjers. ‘Je hoeft je niet meer om mijn meester te bekommeren: voortaan is hij al even gek als de dokters... Dank je voor je hulp!’ Een ogenblik bekroop hem het achterdenken dat de albino misschien ook de vrijheidsgeest was van de een of andere patiënt en dat hij de weg naar Nephelokokkugia niet kende, maar hij had zoveel moeite om in het spoor van Robin Hood te blijven dat die achterdocht al spoedig verzwond.

44.

Nooit had het leven Robin Hood zo heerlijk toegeschenen. Het platinablonde zonlicht en het zacht tanende groen wezen erop, dat het eind augustus of misschien reeds begin september was. De wegen krioelden van de dagjesmensen: dus was het zondag. Het ritme van zijn smetteloze vleugels deed in hem een vers opborrelen, dat hij verleden jaar omstreeks deze tijd geschreven had:

'Wie perst boven de Kempen
de zon uit als een citroen?
De dennenbossen verdampen,
de laatste vlinders breken uit het groen.

De boeren leven nog in de schaduw
van een eik, een linde, een vlier:
de zon is nog ziekte en zonde.
De herfst bruist al in het bier.

En straks is het kermis in de hel,
met donder en bliksem, een regenboog,
en wellicht de rode haan in een schuur:
de zon die hen eens te meer bedroog.

Ach, merel in de dwergmispel,
met je broed van de nazomer;
je dacht slim te zijn tussen de bessen,
maar door de winter raakt geen nakomer.

Ach, huiszwaluwen, je keurt elkaars nesten:
verzamelen geblazen voor de grote trek;
je hebt het drukste leven in de Kempen,
je zet de allerkleinste bek.

Ik zit in de weemoed tot aan mijn nek.'

‘Je moet niet schrikken, Robin Hood!’ hoorde hij Coq-à-l'âne onder zich roepen. ‘Er is niet veel overgebleven van het achterdijkse land... Als je wilt, verhuizen we. Ik hoorde van een beflijster dat verscheidene dorpen in Wallonië leeglopen... En ook in het zuiden van Frankrijk schijnt het leven voor de vogels weer leefbaar te zijn: dat vernam ik van een blauwborst... In de Kempen is de uittocht van de zangvogels volop begonnen!’ Enkele minuten later kon de witte raaf er zich van vergewissen, dat de kauw niet overdreven had: in vogelperspektief was het meer dan duidelijk, dat de alven nu ook Eystel in hun macht hadden. Bijna verlamd van ontzetting wiekte hij over de plaats waar eens zijn ouderhuis stond. Om het kataklisme niet langer te moeten aanschouwen vloog hij verder en streek hij neer in een kanada langs de Skeldonkbeemd. Op een weipaal wat verder zat een ekster met één poot, die zichtbaar geïmponeerd naar hem opkeek. Coq-à-l'âne vloog tot bij het scharminkel en vroeg: ‘Wel, waar zit iedereen?’

‘Weg!’ zei de ekster bibberend. ‘Iedereen is weg! Deze voormiddag liepen hier zeker tien mensen met honden en geweren rond...’

‘Maar het jachtseizoen is toch nog niet open?’ riep de kauw verontwaardigd. ‘Houden ze zich dan zelfs niet meer aan de officiële regels van hun moordenaarsspelletjes?’

De ekster rilde, er schoven akelig witte vliezen over haar ogen. ‘Ik weet het niet.’

‘Hoe ben jij je poot kwijtgeraakt?’ vroeg Coq-à-l'âne, medelijdend nu.

‘Ik pikte in een appel, en toen zat ik in een klem,’ antwoordde de sukkel schor.

De kauw knikte meewarig. ‘Alles zal veranderen van nu af aan. Robin Hood, onze koning, is weer hier!’

‘Denk je?’ vroeg de ekster ongelovig. ‘Vanmorgen was hier een andere raaf, een zwarte... Ook op haar werd geschoten. Het is duidelijk, dat alle vogels weer vogelvrij verklaard zijn.’

‘Waar is ze gebleven?’ vroeg de kauw, trillend van opwinding.

De ekster streek nadenkend met de bek over de rand van de paal. ‘Ik denk dat ze asiel gezocht heeft in de kerktoren...’

Met stijgende verbazing had Robin Hood de dialoog gevolgd. ‘Een andere raaf?’ vroeg hij zich luidkeels af. ‘Ik dacht dat de raven hier uitgestorven waren...’

‘Ja,’ beaamde de ekster met schrille stem. ‘En ze vroeg naar jou...’

‘En wat hebben jullie haar verteld?’ wilde Robin Hood weten.

De ekster viel bijna van haar sokkel en zocht een beter steunpunt. ‘De merel zegde dat je naar Nephelokokkugia vertrokken was.’

‘Daar wil ik meer van weten!’ riep Robin Hood, terwijl hij opvloog.

‘Wacht even! Wacht even, Robin!’ smeekte Coq-à-l'âne. Hij roffelde met de vleugels als een patrijs om op gelijke hoogte met zijn meester te komen. ‘Die raaf is hier nog geweest... Het gebeurde toen je... een slechtvalk was. Ze beweerde een elf te zijn en Hannelore te heten. Jij... je menselijk omhulsel, bedoel ik, was toen zeer wreed tegenover haar. Je gooide naar haar met keien... en trof haar aan de poot. Ze vertrok toen naar Nephelokokkugia en zei dat ze nooit meer zou weerkeren.’

Robin Hood zette er zo'n vaart in dat de kauw hem niet meer kon volgen. Zijn hart popelde van blijde verwachting. Mocht het waar zijn wat Coq-à-l'âne verteld had, dan was Hannelore naar de wereld van de mensachtigen teruggekeerd omdat ze van hem hield, dan wilde ze bij en van hem zijn, dan kreeg zijn leven uiteindelijk toch zin... zij het dan als raaf... Als een bliksemschicht kliefde hij door een wolk roeken die rond de kerk waaierden. Hij sloeg neer op de roodkoperen weerhaan, die door de schok tweemaal de vier windrichtingen aanwees. ‘Hannelore!’ schreeuwde hij met tremulo's in de stem. Enkele reisduiven vlogen op uit de galmgaten en

het volgende ogenblik kwam een prachtige, groenblauw glimmende raaf naar boven gevlogen. Ze kwam naast hem op de windhaan zitten, die van de weeromstuit nog maar eens de vier windrichtingen aanwees. Een ogenblik was ze té ontroerd om iets te zeggen. ‘Waar heb jij al die tijd uitgehangen?’ vroeg ze uiteindelijk hees.

Robin Hood was helemaal de kluts kwijt door haar verblindende pracht. ‘In Geel,’ stamelde hij. ‘Ze hadden me opgesloten in het krankzinnigengesticht. En toen bevrijdde Coq-à-l'âne me met een hazelnoot.’ Hij haalde diep adem. ‘Ik wil geen mens meer zijn, Hannelore. Onder de mensachtigen is het leven voor mij erger dan de hel... Blijf bij mij, asjeblieft!’

‘Waarom denk je dat ik hier ben, dommerik?’ vroeg ze koket.

45.

Er volgde een razend gelukkige tijd voor het tweetal. Ze hielden zich voornamelijk op in de buurt van de Sint-Lambrechtsheide, die nu bedolven lag onder enorme massa's kasseien. Als ze honger hadden, gingen ze appels plukken in de laatste, stokoude boomgaarden van Eystel; en als het weder wat te bar was, zochten ze een onderkomen in de kerktoren. Coq-à-l'âne participeerde met volle teugen in hun geluk. Gelukkig maar dat ze hem hadden: hij zorgde ervoor, dat de mensachtigen hen zelden of nooit samen te zien kregen; hij praatte hun het waanzinnige plan uit het hoofd om nu, in de herfst, nog een nest te gaan bouwen; hij had een heleboel hazelnoten verborgen in een gedrochtelijke oude els voor de eventualiteit dat Robin Hood - je kon toch maar nooit weten met dichters - in een onbesuisde bui nogeens mocht vertrekken naar Nephelokokkugia... Het ergste was wel, dat hij er iedere avond toe gedwongen werd gedichten te aanhoren. Vooral de talloze liefdesgedichten vond hij gênant. Telkens weer gebaarde hij er niet naar te luisteren. De na-

tuurgedichten daarentegen bekoorden hem wel, zodat hij er zich soms op betrapte, dat hij ze zat na te bauwen en na te femelen...

‘Als de zon aanspoelt in het gras,
goudgroen, en de bramen bloeden,
als koude winden vreten van de kanada's
boven vlammend kruiskruid en guldenroede,

als de boomvalk onrustig wordt
en jaagt tussen de gele lorken
en zich op een goudvink stort,
als de zwijnen in hun speklaag snorken,

dan word ik ziek van heimwee,
dan wil ik met de tjakkers mee
of met de oude wielewalen,

dan voel ik mijn liefde verschalen
tot de zaadappels van de dwergkwee,
tot oud papier en gezwollen verhalen.’

Op een avond moest hij zelfs Hannelore helpen troosten, toen ze dreigde te bezwijken onder de melancholie. Coq-à-l'âne begreep helemaal niet waarom het gedicht dat Robin Hood had voorgelezen haar zo droevig stemde...

‘Ach, oktober, Sint-Gommaruszomer
is zo zacht van filigraangoud,
zo licht van rijpende tomaten,
zo teder van roodborstjes
en kwikstaartjes.

En dan plotseling spant de zon
membranen tussen de gevels,
waarin de bessen van hulst,

dwergmispel en radijsboompje,
en alle kleuren klinken.

De mensen lopen trager nu,
drachtig bijna,
met trieste ogen glimlachend,
en de medeklinkers van een groet
vervagen.

Wie nu niet over de fantazie beschikt
om in zijn geest naar het zuiden te reizen,
gaat een wanhopige winter tegemoet,
een vreselijke foltering
van hart en speekselklieren.'

Een beetje ongerust sloeg Coq-à-l'âne gade hoe allengs meer en meer konijnen tussen de bergen kasseistenen op de Sint-Lambrechtsheide hun toevlucht zochten. Het maakte op die knaagdieren helemaal geen indruk, dat hij vertelde dat raven hen in normale omstandigheden als lekkernijen beschouwden: waarschijnlijk waren hun hersenen door de myxomatose zodanig afgestompt dat ze niet eens meer wisten wat angst was. Hij poogde Robin Hood aan het verstand te brengen dat de konijnen een gevaar voor hem betekenden, omdat de brakken van de jagers beslist hun spoor tot hier zouden volgen, maar de verliefde dwaas sloeg zijn waarschuwingen gewoon in de wind: hij was gelukkig, en dus moest iedereen maar gelukkig zijn; hij had het goed met iedereen voor, en dus moest iedereen het met hem maar goed voorhebben... De logika van een dichter! Intussen was de vogeltrek naar zijn hoogtepunt gegroeid en vanzelfsprekend ook weer de vogelvangst... Vele mensachtigen, zelfs onderwijzers en rijkswachters, gingen met ziekteverlof om hun vogelnetten te kunnen plaatsen. En alhoewel Coq-à-l'âne zich de ziel uit het lijf vloog om de passanten te verwittigen, toch lieten vele zich nog verleiden door de gekluisterde, gekooide, soms blind ge-

brande en zelfs houten lokvogels. De weinig kieskeurige sibbe van zijn soortgenoten had zich weer gegroepeerd op het totaal verwoeste achterdijkse land en zat daar de godganse dag te spelen of te bekvechten met de eveneens samengetroepte kieviten of te ruziën over de rangorde in belangrijkheid. Coq-à-l'âne vertikte het ditmaal nog maar eens orde op zaken te stellen in de hiërarchie: het achterdijkse land was de moeite niet meer waard. Toen zelfs de houtduiven hem kwamen vertellen dat ze optrokken en op zoek gingen naar een plaats waar nog eiken en beuken stonden, achtte hij zijn ogenblik gekomen om Robin Hood fantastische beelden op te hangen over de paradijsachtige rust op de klippen en de rotsen van verre eilandjes en over de eeuwige vrede in ontoegankelijke bergachtige gebieden... De reine dwaas wilde echter van geen uitwijken weten. ‘De natuur zal zich wreken,’ profeteerde hij extatisch, ‘de Kempense natuur zal al die plooien van nu weer gladstrijken; en dan leven wij weer in het paradijs...’ De zwarte raaf knikte daarbij gedwee, maar ze was duidelijk één en al zwaarmoedigheid. Het leek wel of ze méér én beter wist.

46.

Het was november, en de zwammen waren er volop mee bezig de ziekelijke rottigheid te verwerken. De rozebottels sierden als robijnen de bloemenperken, de hemelsbijen verkleumden op de astertjes, de laatste noten en kastanjes sprongen uit hun bolsters, de roodborstjes reageerden hun minderwaardigheidsgevoelens af in een onthutsende agressiviteit, de staartmezen en de goudhaantjes gingen weer samen op zwerftocht... Op Allerzielendag dweilden de wielrenner, die in de Ronde van Lombardije op zijn smoel was gevallen zodat zijn rechteroog nog steeds diep in de regenboogkleuren zat, en de rechter, die wat kwakkelachtig liep doordat hij geplaagd werd door reusachtige aambeien, en de volksvertegenwoor-

diger, die iets weghad van een choloepus of een bradipus, het achterdijkse land af met hun uitgehongerde brakken. Omdat er geen wild te bespeuren viel, hadden de mannen al enkele malen op de accessoires van de hoogspanningspilonen geschoten. Eén van de jachthonden stuntelde zielepotig achter de andere aan, dat was die van de wielrenner: zijn meester had hem het jaar voordien ondersteboven gevlamd in de overtuiging dat hij een enorme witte haas of een witte vos of misschien wel een witte ever onder schot had. De rechter, die nochtans, zij het zeer licht, gezakt was in zijn jachteksamen, omdat hij bij de multiple-choicevragen de konijnen bij de carnivoren en de wezels bij de herbavoren en de reeën bij de insekteneters had ingedeeld, had zich toen letterlijk een breuk gelachen. Ze hoefden trouwens op elkaar niet veel aan te merken, want ook de volksvertegenwoordiger had nog onlangs een jachtongeval meegemaakt: op jacht met de rattenvanger had een rugstreeppad hem zo doen schrikken, dat hij zijn kornuit in het achterste schoot; de rattenvanger tenandere lag nu nog in het ziekenhuis op zijn buik.

‘Die vent van de Dubbelhoeve wordt nu toch nog een klant voor mij,’ hijgde de rechter, in de hoop dat een gesprek hem de ellende met zijn aars zou doen vergeten.

‘Maar die zit toch in het gekkenhuis!’ wierp de volksvertegenwoordiger op.

‘Niet lang meer,’ zei de rechter. ‘De jongen schijnt zijn mentaal evenwicht teruggevonden te hebben. Naar het schijnt, heeft hij een roman geschreven waar zelfs de psychiaters van opkijken. Dokter Janssens noemde het werk zelfs excellent. Ze wachten nu nog enkel op het oordeel van dokter Van Vlierden.’

‘Dat ziet er slecht uit voor die man, “mijmerde de volksvertegenwoordiger. “Gewapend verzet tegen de officiële handhavers van de orde. We moeten absoluut toch eens gaan werk maken van die wet op het wapenbezit. Zoals de situatie nu is, kan iedere snotneus zich een wapen aanschaffen.” Hij keek trots naar zijn fonkelnieuwe tweeloop. “Een wapen in

de hand van een onderontwikkelde of een geestelijk gestoorde is een moordtuig!'

De rechter knikte nadrukkelijk. 'Tegen wie zeg je het?' Hij bleef staan en perste pijnlijk kreunend zijn billen tegen elkaar.

'Lopen we even langs mijn goudmijn?' stelde de volksvertegenwoordiger voor. Hij schroefde de dop van een zakfles whisky, dronk met verheerlijkt gelaat, en reikte het spul aan de rechter. Walgend echter weigerde deze laatste de drank. 'Hoe is dat nu mogelijk?' sloeg de volksvertegenwoordiger aan. 'Ben je ziek?'

'Ziek?' echode de rechter. 'Ik ben nog nooit ziek geweest. Mij mankeert niets. Ik heb gewoon geen trek.'

'Wat bedoel je met die goudmijn?' wilde de wielrenner weten.

De volksvertegenwoordiger wees naar de bergen kasseien op de Sint-Lambrechtsheide. 'Allemaal gekregen van de staat. En al die stedelingen willen nu kasseien om er voorhistorische straatwegen mee aan te leggen rond hun villa's in hoevestijl. Deze hopen hier brengen meer op dan een overwinning in Parijs-Roubaix, geloof me.'

De wielrenner knikte, een beetje ongelukkig. Op dat ogenblik vlogen twee enorme vogels op uit de kasseien: een witte en een zwarte... Hij mikte op de witte, schoot, maar miste zijn doel. Toen mikte hij op de zwarte, schoot weer, en trof de witte... Met een triomfantelijk gebrul begon hij over de kasseien te klauteren. 'Ik heb hem!' tierde hij. 'Ik heb hem!'

De volksvertegenwoordiger had zijn geweer intussen ook geschouderd, en schoot op de zwarte vogel... Mis! Vloekend haalde hij opnieuw de trekker over... Weer mis! De zwarte vogel steeg in kleine kringen altijd maar hoger. De rechter verbeet de brandende pijn aan zijn aars, en pafte er ook op los... Tweemaal mis! Als geslagen honden keken ze de zwarte vogel na, totdat die nog een minuskule stip was en ze duizelig hun ogen moesten dichtknijpen.

'Wat voor een vogel zou dat geweest zijn?' vroeg de volks-

vertegenwoordiger zich luidop af.

‘Een meeuw, denk ik,’ zei de rechter.

‘Meeuwen zijn wit!’ wees de volksvertegenwoordiger hem terecht.

‘Ik heb ooit eens gelezen dat er ook zwarte meeuwen bestaan,’ loog de rechter, om zich een houding te geven.

‘Voilà!’ zei de wielrenner, trots als een pauw, terwijl hij zijn buit voor hun voeten gooide. ‘Zeg nu nog dat ik niet kan schieten!’

‘Dat is toch zeker een meeuw!’ zei de rechter vol ontzag.

De volksvertegenwoordiger knikte. ‘Een grote mantelmeeuw, denk ik, of een zilvermeeuw.’

‘Zijn daar ook al soorten in?’ vroeg de rechter verbaasd.

‘Zeker honderd!’ overdreef de volksvertegenwoordiger. ‘Maar ze zijn oneetbaar.’ Hij schopte de bebloede en stuiptrekkende vogel terug tussen de keien. Toen zag hij de kauw zitten boven op een berg kasseien, nog geen tien meter van hem verwijderd. Hij legde aan, mikte oneindig lang, haalde beide trekkers tegelijkertijd over, vloekte, laadde zijn geweer, mikte nogmaals... en schoot de vogel aan flarden. ‘Die kraai is er ook geweest,’ zei hij zelfvoldaan.

Toen hij zich weer omkeerde, zag hij de wielrenner met van pijn vertrokken gelaat op zijn geweer leunen. ‘Is er iets?’ vroeg hij bezorgd.

De wielrenner wees met de rechterhand naar zijn rug. ‘Oooo!’ steunde hij. ‘Iets ergers heb ik nog nooit gevoeld... Geef mij eens een teug whisky.’

‘Maar dat ken ik!’ zei de rechter zelfverzekerd. ‘Dat is het elvenschot...’

‘Wat een gekke naam!’ opperde de volksvertegenwoordiger.

‘Ja,’ beaamde de rechter. ‘Dat is nog een relikt uit oerdomme en bijgelovige tijden...’

Grobbendonk, 11 april 1980